

**Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія**

**Біобібліографія вчених
Полтавської державної аграрної академії**

Випуск 8

**Опара
Микола
Миколайович**

**Біобібліографічний покажчик
наукових праць**

До 80-річчя від дня народження

Полтава 2020

УДК 016:929(477)

О–60

Біобібліографія вчених Полтавської державної аграрної академії
Випуск 8

Укладач – бібліотекар I категорії І. І. Фіненко

Науковий редактор – кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Н. М. Опара

Відповідальний за випуск – кандидат історичних наук, доцент, директор
бібліотеки ПДАА С. В. Макарець

Рецензенти: доктор філологічних наук, професор, академік Академії наук
вищої освіти України, ректор Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка, заслужений діяч науки і техніки України М. І. Степаненко

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін ПДАА Н. М. Сизоненко

*Друкується за рішенням вченої ради Полтавської державної аграрної академії
(протокол № 13 від 07.02.2020 р.)*

О–60 Опара Микола Миколайович : біобібліогр. покажч. наук. пр.
/ Полтав. держ. аграр. акад. ; [уклад. І. І. Фіненко ; наук. ред.
Н. М. Опара ; відп. за вип. С. В. Макарець]. – Полтава : ПДАА,
2020. – 140 с. : фот. – (Серія «Біобібліографія вчених Полтавської
державної аграрної академії» ; вип. 8).

У виданні відображено основні етапи життя, наукову, виробничу та педагогічну діяльність кандидата сільськогосподарських наук, доцента, професора кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії, заслуженого працівника сільського господарства України, заступника голови з наукової роботи Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» М. М. Опари. Покажчик містить інформацію про науковий та публіцистичний доробок вченого, а також перелік публікацій про нього.

Видання рекомендовано науковим працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, спеціалістам аграрної галузі та всім зацікавленим розвитком вітчизняної агрономічної науки.

УДК 016:929(477)

© Полтавська державна аграрна академія, 2020

*Маки червоні на волі ростуть,
Маки червоні в надії цвітуть,
Маки червоні – то рідний мій край,
Маки червоні завжди пам'ятай.*

Володимир Матвієнко

ВІД УКЛАДАЧІВ

Даний біобібліографічний покажчик є 8-м випуском із серії видань, що розкривають науковий доробок вчених Полтавської державної аграрної академії. Він підготовлений із нагоди 80-річчя кандидата сільськогосподарських наук, доцента, професора кафедри землеробства і агрохімії імені В. І. Сазанова Миколи Миколайовича Опари працівниками бібліотеки в тісній співпраці з ювіляром та його родиною.

Видання містить нарис про життєвий і професійний шлях вченого, а також покажчик друкованих наукових та публіцистичних праць, який побудовано за хронологічним принципом. Матеріал у межах кожного року розміщено за видами документів: книги та брошури; статті з наукових журналів, збірників, газет, тези конференцій та семінарів. Окремим розділом виділено перелік публікацій про М. М. Опару. Документи одного виду розташовуються в алфавітному порядку.

Значне місце в книзі відведено спогадам колег, рідних та друзів ювіляра, які з величезною теплотою і вдячністю розповідають про нього, як про мудру, цікаву людину й знаного фахівця своєї справи, відданого рідній землі, збереженню і примноженню багатств якої Микола Миколайович присвятив усе своє життя.

Бібліографічний опис документів та скорочення слів і словосполучень здійснено згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

У покажчику використано цитати з віршів Василя Симоненка, Ліни Костенко, поетичної збірки Володимира Матвієнка «Творить Україну» (Київ, 2017. 248 с.) та вислови відомих людей.

Видання ілюстроване й доповнене допоміжним іменним покажчиком.

Грудочка землі

*Ще в дитинстві я ходив у трави,
В гомінливі, трепетні ліси,
Де дуби мовчали величаво
У краплинах ранньої роси.*

*Бігла стежка вдалеч і губилась,
А мені у безтурботні дні
Назавжди, навіки полюбилась
Ніжні і замріяні пісні.*

*Ті пісні мене найперше вчили
Поважати труд людський і піт,
Шанувать Вітчизну мою милу,
Бо вона одна на цілий світ.*

*Бо вона одна за всіх нас дбає,
Нам дає і мрії, і слова,
Силою своєю напуває,
Ласкою своєю зігріва.*

*З нею я ділити завжди буду
Радощі, турботи і жалі,
Бо у мене стукотить у грудях
Грудочка любимої землі.*

Василь Симоненко

СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ

*Життя іде і все без коректур,
і як напишеш, так уже і буде.*

Ліна Костенко

Микола Миколайович Опара народився 23 лютого 1940 року в селі Мошни Черкаського району Черкаської області.

У 1957 році закінчив школу і вступив до Золотоніського сільськогосподарського технікуму, який із відзнакою закінчив у 1960 році. За розподілом працював агрономом у колгоспі «Росія» колишнього Градизького району, що на Полтавщині.

Згодом був призваний до лав Радянської армії, де спершу навчався в Ленінградській школі молодших спеціалістів, а потім ніс службу в Новгородській ескадрильї, маючи військову кваліфікацію – механік з авіаозброєння.

У серпні 1963 року, успішно здавши іспити, юнак вступив на агрономічний факультет Полтавського сільськогосподарського інституту. Після закінчення навчання, із січня 1968 року, працює на посаді інструктора відділу комсомольських організацій обкому ЛКСМУ. У лютому 1970 року призначений заступником завідуючого даним відділом.

У січні 1974 року молодий спеціаліст зарахований до аспірантури при кафедрі агрохімії та ґрунтознавства Полтавського сільськогосподарського інституту і з грудня цього ж року працює на посаді асистента кафедри. У 1975 році Микола Миколайович успішно захищає кандидатську дисертацію на тему: «Урожай і якість зерна озимої пшениці при застосуванні мінеральних добрив у розрахункових дозах». Йому присуджено науковий ступінь кандидата сільськогосподарських наук.

Згодом молодому науковцю пропонують роботу в сільськогосподарському відділі Полтавського обкому Компартії

України, де із серпня 1976 року він обіймає посаду інструктора, а з грудня 1979-го – заступника завідуючого відділом.

Та в листопаді 1988 року Микола Миколайович знову повертається до рідної Alma mater. Спершу він працює на посаді проректора з підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів сільського господарства, а з жовтня 1989-го – доцента кафедри агрохімії і ґрунтознавства.

У вересні 1992 року М. М. Опару призначено директором Полтавської обласної державної сільськогосподарської дослідної станції – генеральним директором НВО «Еліта». Цю посаду він обіймає до серпня 2000 року.

Та доля знов-таки повертає Миколу Миколайовича до рідного вишу... У 2000 році його призначено на посаду завідувача кафедри землеробства і агрохімії Полтавського державного сільськогосподарського інституту, яку він обіймає до 2009 року.

З квітня 2001-го М. М. Опара – проректор з наукової роботи, а з жовтня 2009-го й до червня 2015 року проректор з науково-педагогічної, наукової роботи Полтавської державної аграрної академії. Далі, упродовж року, працює на посаді помічника ректора. А з вересня 2016-го – фахівець відділу з питань інтелектуальної власності. Протягом усього цього періоду Микола Миколайович також займає заслужену посаду професора кафедри землеробства і агрохімії імені В. І. Сазанова.

Наш шановний ювіляр є заступником голови з наукової роботи Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» (з 2015 року). Він – голова первинної ветеранської організації Полтавської державної аграрної академії, член Президії Ради Полтавської обласної організації ветеранів.

Микола Миколайович Опара завжди був і залишається людиною невтомної енергії та високої відповідальності за доручену справу. Його плідна праця на сільськогосподарській та освітянській ниві гідно оцінена державою. Він – заслужений працівник сільського господарства України, відмінник аграрної освіти та науки,

нагороджений багатьма медалями й відзнаками, зокрема, медаллю імені Терентія Семеновича Мальцева, медаллю «За трудову доблесть», трудовою відзнакою «Знак пошани», почесною відзнакою УААН, пам'ятними ювілейними медалями «100 років Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН», «150 років Полтавському Товариству сільського господарства», «100 років Національній академії аграрних наук України», медалями «60 років визволення України від фашистських загарбників», «60 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «70 років Перемоги над нацизмом». Має не один десяток Почесних грамот та Подяк.

Багаторічна сумлінна й натхненна праця М. М. Опари задля процвітання академії, Полтавщини, нашої держави, збереження рідної землі, його вагомий внесок у науку і практику сільськогосподарського виробництва, у підготовку спеціалістів-аграріїв та молодих науковців, чітка життєва позиція викликають глибоку повагу й шану всіх, хто його знає.

Дуже влучно сказала про Миколу Миколайовича Раїса Колеснікова в книзі «Сила земного тяжіння»: «Він по-справжньому щаслива людина, оскільки багатьох зміг зробити щасливими». Так і є! Адже Микола Миколайович усе своє життя передавав і передає людям свої знання, уміння, досвід, якого вдосталь за плечима, вкладаючи у все, чим би він не займався, доброту й щирість своєї душі, часточку себе й свого великого серця.

*Збираю зерно до зернини,
До сонця виношу з пільми.
На поміч спішу до людини,
Живу у братерстві з людьми.*

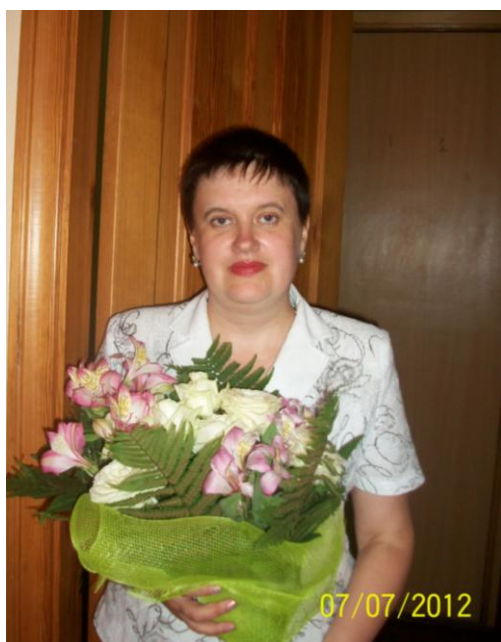
Володимир Матвієнко

СЛОВО РІДНИХ, КОЛЕГ ТА ДРУЗІВ НА ПОШАНУ ЮВІЛЯРУ

МИ У ДОЛІ - ДВА КРИЛА

*Він поставив собі за мету правду,
зробив своїм помічником чеснота,
знайшов собі опору в людяності.*

Конфуцій

Опара Надія Миколаївна,
*доцент кафедри безпеки життєдіяльності
Полтавської державної аграрної академії,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент*

Батьку мій, лебеде сивий!

Я вдячна долі, що ти є в моєму житті.

Я вдячна Богу, що досі дає мені змогу бути поряд з тобою,
слухати твої слушні поради і просто мовчки йти поряд у рідну нашу
академію.

Хай цей ювілейний День народження буде святом не тільки
спогадів і досвіду, але й нових замислів, мрій, надій!

Адже поки людина мріє і сподівається – вона живе, вона завжди
молода!

НАЙВИЩА ЦІННІСТЬ - ЛЮДИНА

*Життя - не асфальтна дорога,
Не стрічка, що стелиться легко.
Життя - то щоденна тривога,
То серця невтомного клекіт.*

Володимир Матвієнко

*Аранчій Валентина Іванівна,
ректор Полтавської державної аграрної
академії, кандидат економічних наук,
професор, заслужений діяч науки і
техніки України*

Кожна людина є найвищою цінністю. Значущість людини визначають її справи, моральні чесноти, те найсвятіше, що людина натхненно творить і любить. Саме такою натхненною, обдарованою натурою і є наш шановний Микола Миколайович, чиє серце невтомно переймається турботами про землю та аграрну освіту на Полтавщині.

Вашими вболіваннями охоплені чимало питань з наукової діяльності Полтавської державної аграрної академії. Ви є живим втіленням енциклопедичних знань і широкого світогляду, носієм найвищих людських чеснот, гідним прикладом для наслідування.

Вас люблять і поважають колеги, студенти, учні, дослухаються до Ваших порад працівники сільського господарства.

Ви навчаєте молодь любити рідну землю і малу батьківщину, цінувати й примножувати природні багатства, поважати важку працю хлібороба.

Ми цінуємо Вашу самовіддану працю на освітянській ниві, ми захоплюємося Вашими здобутками в науковій царині, ми пишаємося Вашими публіцистичними публікаціями, які є не тільки актуальними й вагомими, але й навчають добру.

Ви – справжній Учитель, мудрий Порадник, глибокий Учений.

З повагою від імені колективу – Валентина Іванівна Аранчій

ПРОФЕСІОНАЛ

***Писаренко Віктор Микитович,**
завідувач кафедри захисту рослин
Полтавської державної аграрної академії,
доктор сільськогосподарських наук,
професор, заслужений діяч науки і
техніки України*

У кожної людини настає час, коли виникає бажання осмислити своє життя, можливо, оцінити свої справи і вчинки, які були на життєвому шляху. І це нормально, оскільки в кожного своя історія і вона складається із вчинків, котрі лягають в основу книги життя. Можливо, дана сповідь Миколи Миколайовича є частиною його земного шляху.

Хлопчина з післявоєнним дитинством, із села на легендарній Черкащині, яка оповита славою та легендами Кобзаря, він самостійно торував свою дорогу в суспільну діяльність та велику науку, залишаючи за собою практичні вчинки й добрі спогади в людей.

Ось на нас дивиться з фотографії сержант Радянської армії, усміхнений, худорлявий, сповнений оптимізму й віри в щасливе майбутнє. Потім – студент одного зі старійших аграрних вищих навчальних закладів держави, оповитого славою відомих хліборобів, – Полтавського державного сільськогосподарського інституту. Отримав диплом вченого агронома з відзнакою, і – у життя: аспірантура, виробництво, наукова й партійна робота.

Досі керівники й спеціалісти багатьох господарств Полтавщини згадують і цінують поради заступника завідуючого сільськогосподарським відділом Полтавського обласного комітету партії М. М. Опари. У той час під керівництвом відомого всій державі першого секретаря обкому партії Федора Трохимовича Моргуна вони започаткували систему безвідвальної ґрунтозахисної системи землеробства. Потім багаторічними зусиллями всесвітньо відомого хлібороба, Героя Соціалістичної Праці, Героя України, засновника ПП «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області Семена Свиридоновича Антонця вона була теоретично і практично доповнена й сформована в систему органічного землеробства, котра через роки стала мрією людства.

Ця система увійшла в новітню історію землеробства, як основа збереження і відновлення родючості головного багатства людей – землі, як система, яка дає екологічно безпечну продукцію – основу здоров'я та інтелекту людини.

Працюючи проректором з наукової роботи Полтавського сільськогосподарського інституту, а згодом Полтавської державної аграрної академії, директором славетної Полтавської обласної державної сільськогосподарської дослідної станції, Микола Миколайович завжди дбав про здоров'я землі, яка дає здоров'я людині. Кредо його життя – «Здорова земля – здорова людина».

Лекції професора Опари Миколи Миколайовича – взірць навчальної і виховної роботи серед молоді. З великою повагою студенти й випускники нашої академії відгукуються про його педагогічний талант, а його життєві позиції дають молоді наснагу й впевненість у майбутньому, яке кожен для себе творить сам.

Доля звела Миколу Миколайовича з великим хліборобом-новатором Антонцем Семеном Свиридоновичем, засновником ПП «Агроекологія», і від цієї дружби й співпраці народилося чимало ідей, направлених на розвиток аграрного сектору держави.

Творчий потенціал, ерудиція Миколи Миколайовича проявляються в кожній статті про легендарне господарство ПП «Агроекологія» та інші агрофірми Полтавщини, а також у роздумах про вічні істини, які творить людина. Кожен його репортаж із господарств лягає в основу історії землеробства, історії Полтавського товариства сільського господарства, до керівного складу якого входить ювіляр.

Впевнений, що щира сповідь Миколи Миколайовича зацікавить і ветеранів, які згадають свої ратні справи, і молодь, адже в ній безліч корисних порад щодо ситуацій, які можуть статися в житті кожного.

Микола Миколайович вірно служить суспільству, науці й освіті, має багато творчих планів. Хай усі вони збуваються!

Шановний Миколо Миколайовичу, бажаю Вам і Вашій родині доброго здоров'я, щастя на довгі роки. Нехай оберігає Вас Господь від усіх негараздів і тривоги.

«МИ НЕ ПРИБУЛЬЦІ З ІНШИХ ПЛАНЕТ»

Антонець Семен Свиридонович, засновник ПП «Агроекологія», Герой Соціалістичної Праці, Герой України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник сільського господарства України, почесний академік НААН України

З Миколою Миколайовичем Опарою ми співпрацюємо вже багато років. Він мій однодумець у царині дбайливого ставлення до землі, відтворення й примноження її родючості. З року в рік Микола Миколайович спостерігає за становленням і розвитком нашої моделі органічного землеробства, проводить наукові дослідження на полях, у своїх статтях дає наукове обґрунтування технологічним елементам землеробства, узагальнює наш досвід господарювання в гармонії з природою.

Часто мені хочеться поділитися з Миколою Миколайовичем своїми думками, спостереженнями. Тоді ми об'їжджаємо поля господарства. І кожна така поїздка виливається в цікаву дискусію, стає приводом для подальших роздумів і висновків. Ось приклад такої поїздки на початку червня 2018 року. Тоді ми оглянули низку полів неподалік сіл Михайлики й Харенки. Особливу увагу звернули на посіви озимої пшениці, зокрема й на дослідних ділянках, засіяних сортами Полтавської державної аграрної академії. Не зважаючи на те, що вже наближалися жнива, пшениця милувала око темно-зеленим кольором.

–Попередниками пшениці були багаторічні трави, тому в землі достатньо азоту й пшениця має такий насичений зелений колір, – зазначив Микола Опара, – це свідчить про ефективність системи природного відтворення родючості ґрунтів, яку ви застосовуєте.

Один із наукових напрямів, над яким працює Микола Миколайович, – накопичення і збереження вологи в ґрунті. Ця тема дуже важлива з практичного погляду, адже в умовах глобального потепління аграрії всього світу дедалі більше потерпають від посух. Ми вирішуємо цю проблему, застосовуючи цілий комплекс різноманітних агроприйомів. Під час об'їзду ми зробили зупинку на полі, де проводився обробіток ґрунту після скошування зеленої маси еспарцету останнього року використання. Микола Миколайович за допомогою лінійки перевіряв глибину залягання вологи в ґрунті. Лінійка вільно увійшла на глибину 10–15 см, та вже на глибині 5 см науковець виявив достатню кількість вологи.

–Вологи достатньо, азоту теж, і все це завдяки правильній технології, – підсумував науковець.

Такі виїзди на поля «Агроекології» відбуваються і взимку. Миколу Миколайовича цікавлять різні методи затримки снігу на наших полях та їхня ефективність. Для цього він спеціальним прибором проводить виміри висоти й щільності снігового покриву на полях після еспарцету, де залишена отава; на стерні ячменю з еспарцетом; на площах, де після збирання врожаю залишили стебла соняшнику; на посівах озимої пшениці. Крім того, науковець бере до уваги наявність або відсутність лісосмуг біля цих полів. Виявилося, що висота снігового покриву на полях, де залишилися рослинні рештки, складала від 25 до 37 см, запаси вологи становили від 110 до 142 мм. Натомість на полі, на якому були відсутні рослинні рештки, і навколо не було лісосмуг, висота снігового покриву становила лише 20 см, а запаси вологи 81 мм. Отримані результати він оприлюднив у виступах, наукових виданнях та засобах масової інформації.

Навесні, під час танення снігу, ми разом спостерігаємо результати, які дає наша технологія в справі накопичення вологи,

обговорюємо побачене. Так, на площах, де залишилося соняшничиння, отава чи стерня зернових культур, бачимо, як сніг починає танути саме біля стеблин. Навколо них з'являються проталини, і вода, що утворилася зі снігу, всотується тут у землю, насичуючи ґрунт вологою. Коли з потеплінням відбувається бурхливе танення снігу, вода з таких полів не стікає, а залишається в ґрунті, створюючи сприятливі умови для розвитку наступних культурних рослин.

Приємно бачити ентузіазм і захват Миколи Миколайовича, а ще – знати, що все побачене ним на полях «Агроекології», він використає у своїх лекціях під час навчальних занять зі студентами Полтавської державної аграрної академії. І хто знає, можливо, майбутні агрономи, дізнавшись про випробувані в «Агроекології» доступні й ефективні способи накопичення вологи, методи природного відтворення родючості ґрунту, про виробництво й споживання екологічно безпечних продуктів харчування, замисляться над необхідністю органічного аграрного виробництва.

Микола Миколайович глибоко перейнявся ідеєю органічного виробництва без застосування пестицидів та інших шкідливих для здоров'я людей речовин, споживання органічних продуктів. Поширенню цих ідей він віддає свої сили, досвід, науковий і творчий талант. 2015 року Микола Миколайович очолив представництво Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» в Полтаві, яка поширює знання про органічне виробництво. Тут він організовує тематичні круглі столи, зустрічі з науковцями, громадськими й політичними діячами, під час яких відбувається обговорення найважливіших питань аграрної галузі й суспільства загалом: збереження земельних і водних ресурсів, виробництво екологічно безпечних продуктів, розвиток молочного тваринництва, питання обігу земель сільськогосподарського призначення, можливість використання органічних технологій в агрохолдингах та багато інших. Офіс Полтавського товариства сільського господарства завдяки проведеній роботі став відомим і авторитетним майданчиком

для дискусій. Щоби бути почутими суспільством, сюди охоче приходять відомі люди, які мають власне бачення подолання сучасних проблем, і особливо – в аграрній галузі.

Основні думки учасників обговорень та їхні підсумки заступник голови товариства творчо опрацьовує і викладає у своїх статтях, які охоче публікують «Село полтавське», «Вечірня Полтава», «АгроЕко», з'являються вони й на сайтах інтернет-видань. Частий гість Микола Миколайович на телебаченні та на радіо, де фахово відстоює думку про необхідність широкого запровадження в Україні органічного землеробства, харчування органічними продуктами, яке особливо важливо забезпечити для дітей та молоді.

А ще приваблює в Миколі Миколайовичу його любов до природи. Під час зустрічей і телефонних розмов він обов'язково ділиться своїми враженнями від теплого літнього дня чи золотого осіннього парку, краси троянди, що розквітла на подвір'ї академії, чи зелені сходів озимини на полях. В одній зі своїх статей він написав: «Ми не прибульці з інших світів, ми родились на Землі, і вона стала для нас домівкою. І як рослина черпає із землі живильні соки, так і людина сильна від Землі. Тому і обов'язок кожного із нас зробити все, щоб наша земля вічно залишалася багатою, родючою і прекрасною, нам і майбутнім поколінням слугувала невичерпним джерелом матеріальних ресурсів і творчого натхнення».

Я радий мати такого однодумця, який працює задля того, щоб органічне землеробство посідало гідне місце в сільськогосподарській науці й практиці, а слово про нього звучало на весь світ. Творчого натхнення і наснаги для подальших звершень Вам, Миколо Миколайовичу, ще на довгі літа!

РОЗПОВІДЬ ПРО СТАРШОГО КОЛЕГУ

*Горб Олег Олександрович,
проректор з науково-педагогічної,
наукової роботи Полтавської
державної аграрної академії, кандидат
сільськогосподарських наук, доцент,
професор кафедри захисту рослин,
професор кафедри екології,
збалансованого природокористування
та захисту довкілля*

Миколу Миколайовича Опару я знаю з дитинства, бо він однокурсник мого батька Олександра Степановича Горба. Дуже багато про нього я чув тоді, коли мій батько пригадував студентські роки під час навчання в Полтавському ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарському інституті.

Про те, що найбільше запам'яталося мені, розповім.

Вступили на навчання Горб О. С. та Опара М. М. у 1963 році після того, як відслужили в лавах Радянської армії. Обидва обрали спеціальність «Агрономія» і потрапили в першу групу. Опару М. М. студентство обрало комсормом групи, а мого батька – старостою.

Мій батько родом із Карлівщини, а Опара М. М. – із Черкащини. Обидва – активні й сумлінні студенти, які не тільки гарно навчалися, але й організовували студентів допомагати виробництву під час різноманітних практик у господарствах Полтавської області.

Пам'ятаю розповіді батька і про Уставицю, де вони ламали кукурудзу, і про Байрак, де стригли овець.

Із Черкащини з ними в групі навчався студент на прізвище Осадчий. Вони потоваришували. Оскільки Опара та Осадчий були земляками, то всі знали, якщо хтось гукає «Зема», то це або Опара кличе Осадчого, або, навпаки, Осадчий кличе Опару.

Так і минули цікаві й багаті на враження студентські роки, і в січні 1968 року хлопці здобули дипломи вчених агрономів.

Після закінчення інституту на деякий час їх доля розвела. Горб О. С. вступив одразу до аспірантури, а Опара М. М. далі розвивав кар'єру по комсомольській лінії.

Але тяга до знань усе ж повернула Миколу Миколайовича до альма-матер у 1971 році, коли він теж вступив до аспірантури, яку з успіхом закінчив та захистив дисертацію в 1975 році.

Після цього Микола Миколайович деякий час працював у Полтавському обкомі Компартії України.

Вдруге його доля повернула до альма-матер у 1988 році, коли він став проректором Полтавського сільськогосподарського інституту й займався питаннями підвищення кваліфікації.

З 1992 до 2000 року обіймав посаду Генерального директора Полтавської обласної державної сільськогосподарської дослідної станції НВО «Еліта».

Втретє Опару М. М. доля повернула до альма-матер у 2001 році вже в Полтавську державну аграрну академію. Ректор Писаренко Віктор Микитович запросив його на посаду проректора з наукової роботи, яку він і обіймав аж до 2015 року. Тоді я і познайомився з Миколою Миколайовичем уже не як із другом мого батька, а як із колегою, бо на той час я теж уже був проректором, але з міжнародних зв'язків.

Мене приємно вразили його врівноваженість, виваженість у прийнятті рішень, організаторський талант, професіоналізм, а, особливо, його людяність. Вдячний долі, що мені, тоді молодому проректору, пощастило мати такого колегу, до якого можна було звернутися в будь-який час за слушною порадою, як до друга мого батька.

Що стосується людяності, то вражаючою для мене стала розповідь Миколи Миколайовича про корейських лікарів, до яких він потрапив на лікування.

Ситуація полягала в тому, що трьох корейських лікарів, висококваліфікованих фахівців з акупунктури, фірма запросила на

роботу до Полтави, але використовувала їхню працю так, що їм, бідним, навіть на харчі не завжди вистачало грошей. Сотні полтавців лікувалися в них, та жоден не розгледів наявну проблему. А Микола Миколайович побачив, розібрався в причинах і прийшов до мене порадитися, як можна їм допомогти.

Завдяки людяності ще однієї людини, а саме ректора Писаренка В. М., ми всі разом знайшли можливість допомогти цим іноземцям. Лікарів узяли на роботу за контрактом до нашого санаторію-профілакторію «Наталка-Полтавка», де створили їм усі умови, щоб вони могли гідно працювати, допомагати полтавцям та почувалися лікарями, а не поневоленими іноземцями.

Корейські лікарі називали Миколу Миколайовича «світла людина». І зрозуміло, що це не за колір його волосся, а за колір аури, бо вони фахівці з біоенергетики.

До 2015 року ми працювали з Миколою Миколайовичем пліч-о-пліч, кожен у своєму напрямку: він – у науковому, я – у міжнародному. Та після передачі нашої академії до сфери управління Міністерства освіти і науки України посади двох проректорів (з науки та з міжнародних зв'язків) було поєднано в одну, бо так вимагало нове міністерське керівництво.

Ректор Валентина Іванівна Аранчій запропонувала обійняти цю посаду мені, та я відмовився, бо, по-перше, було незручно перед другом мого батька, а, по-друге, я знав наскільки складною є наукова ланка роботи академії. Навіть запропонував перевести мене з посади проректора на радника або будь-яку іншу, бо не важливо, як називається твоя посада, головне – як до тебе ставляться колеги й оточуючі. Так вчив мене й дід, і батько, і друг мого батька.

Але Валентина Іванівна наполягла на своїй пропозиції, та й Микола Миколайович запевнив мене, що він не заперечує проти такого варіанту розвитку подій.

Морально мені стало легше, але фізично роботи добавилося не вдвічі, а в п'ять разів. Адже міжнародні зв'язки я 17 років тому починав розвивати з нуля, а наукова діяльність має свої особливості і специфіку.

Отже, я ще раз хочу висловити найщиріші слова вдячності Миколі Миколайовичу за його допомогу в процесі освоєння мною наукової ланки роботи в академії.

Він дійсно як старший колега, науковий наставник та друг мого батька зробив тоді все, щоб полегшити мій період адаптації в новому для мене секторі роботи.

І зараз Микола Миколайович – це та людина, до якої можна звернутися за порадою та допомогою в будь-який час. Він, незважаючи на свій поважний вік, продовжує працювати на благо нашої рідної альма-матер.

Вітаючи ювіляра, хотілося б побажати йому від усієї сім'ї Горб міцного здоров'я, наснаги, родинного затишку та «многая-многая літа»!

ТРАЄКТОРІЯ ОСОБИСТОСТІ

***Костенко Олена Михайлівна,**
проректор з науково-педагогічної роботи
Полтавської державної аграрної
академії, доктор технічних наук,
професор*

Знайти себе – означає відчутти себе реалізованим, затребуваним і, як підсумок, щасливим. Складовими щастя для багатьох є здоров'я, сім'я і, звичайно, успіх у роботі – у справі, яка приносить задоволення.

Життєвий шлях Миколи Миколайовича є не лише траєкторією його приватного життя як особистості, а й віддзеркалює цінності та ідеали цілого покоління. Він уособлює власним життям цілу історичну епоху. Та це не заважає поважному ювіляру й сьогодні бути учасником активного, молодіжного й цікавого життя у своїй рідній альма-матер – Полтавській державній аграрній академії.

Ваш професіоналізм та наполеглива праця зробили вагомий внесок у розвиток освіти, розвиток сільськогосподарської галузі Полтавщини, Ваш трудовий шлях є справжнім прикладом для наслідування, а відданість роботі в поєднанні з життєвою мудрістю та особистими якостями забезпечили Вам повагу колег та студентів.

Ми пишаємося тим, що нам випала можливість працювати з Вами й досягати професійних висот. Ваша життєва мудрість, багаторічна послідовна й натхненна діяльність принесли радість і віру в себе багатьом людям: колегам, студентам, молодим та досвідченим науковцям, аграріям-практикам. Ваші знання, талант організатора, невичерпна енергія, прагнення досягати досконалості у всьому, високе почуття відповідальності є прикладом для виховання наступних поколінь фахівців та науковців. Глибоку повагу й захоплення викликають Ваш багатий досвід, активна життєва позиція та принциповість. Ви не тільки своє серце, а й усе свідоме життя віддали молоді, освіті, науці, педагогіці.

Нехай Ваш шлях буде наповнений новими злетами й досягненнями, а людська шана буде подякою Вам за плідну працю, чуйність, вміння творити добро.

Міцного здоров'я Вам, Миколо Миколайовичу, благополуччя, миру, щедрої долі, щастя в житті, творчої наснаги, здійснення заповітних мрій та сподівань! Успіхів у всьому задуманому й нових плідних здобутків! Ми безмежно цінуємо Вашу людяність, щирість та раді нашої співпраці! Нехай Господь береже Вас та подарує ще многії і благії літа!

КОЛИ РАДІСТЬ І ТРУД ПОРУЧ ІДУТЬ...

*Дорогань-Писаренко
Людмила Олександрівна, декан
факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної
академії, кандидат економічних наук,
доцент, професор кафедри економічної
теорії та економічних досліджень*

Уже кілька десятків років життя нашої родини іде обіруч із життям Опари Миколи Миколайовича.

Моя мама, Дорогань Зінаїда Олександрівна, познайомилася з Миколою Миколайовичем на кафедрі мікробіології, коли він ще був студентом агрономічного факультету. Тато, Дорогань Олександр Степанович, мав приємну нагоду попрацювати з Миколою Миколайовичем на рівні обласних сільськогосподарських структур.

Моє знайомство з Миколою Миколайовичем уже як із проректором з підвищення кваліфікації відбулося невдовзі по завершенні аспірантури. Відтоді розпочалася тісна й плідна професійна співпраця з нашим шановним ювіляром, який на той час обіймав посаду проректора з наукової роботи Полтавської державної аграрної академії. На чолі з Миколою Миколайовичем Зінаїда Олександрівна як завідувач аспірантури пропрацювала 13 років і завжди відгукувалася про нього тепло й приязно, цінувала його високі моральні принципи, людяність, сердечність, небайдужість, довершені навички справжнього фахівця, флагмана агрономічної науки, популяризатора прогресивних ідей та досвіду. Ми цінуємо й поважаємо Ваш внесок у розбудову освіти та сільського господарства

Полтавщини, черпаємо наснагу від Вашої невтомної і наполегливої праці!

Вельмишановний Миколо Миколайовичу! Родина Дорогань-Писаренко щиро вітає Вас із ювілеєм! Сердечно зичимо Вам невичерпної криниці здоров'я та оптимізму, щирих і вірних друзів, родинного затишку й добробуту, злагоди, тепла й радості! Упевнені, що Ваша життєва енергія здатна підкорювати найвищі вершини! Нехай усі Ваші сподівання і мрії здійснюються!

Щиро Ваша родина Дорогань-Писаренко

ДОБРІ СЛОВА ПРО ОПАРУ М. М.

*Кулинич Сергій Миколайович,
декан факультету ветеринарної
медицини Полтавської державної
аграрної академії, доктор ветеринарних
наук, професор*

Опара Микола Миколайович є професором кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова факультету агротехнологій та екології Полтавської державної аграрної академії.

Говорячи про Миколу Миколайовича, хотілося б сказати, що він неординарна й багатогранна людина. Він є справжнім фахівцем своєї

справи. Зазначене підтверджується його авторитетом як вченого-агронома.

Микола Миколайович обіймав різні посади за період своєї трудової діяльності. Я особисто познайомився із цією талановитою людиною, коли він працював на посаді проректора з науково-педагогічної, наукової роботи Полтавської державної аграрної академії.

Хочу сказати про Опару Миколу Миколайовича як про мудрого керівника, який завдяки своєму авторитету у світі науки й життєвій мудрості завжди допомагав кожному, хто до нього звертався, вирішувати найскладніші питання з наукової роботи.

Високі посади, які в різні часи обіймав Микола Миколайович, свідчать про нього як про талановитого організатора. За свою трудову діяльність він відзначений багатьма нагородами, у тому числі й на найвищому державному рівні.

Не можна не відмітити його талант як гарного лектора та викладача, який, незважаючи на свою вимогливість, користується повагою не тільки серед студентів, а й серед колег. Микола Миколайович постійно працює над собою і в науковому плані, свідченням чого є його численні виступи на симпозіумах, науково-практичних конференціях, нарадах, семінарах, на радіо й телебаченні.

Говорячи про професора кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова факультету агротехнологій та екології Опару М. М., хочу сказати, що він є справжнім патріотом України й прикладом для наслідування як для студентів, так і для своїх колег.

ДО ЮВІЛЕЮ М. М. ОПАРИ

*Маренич Микола Миколайович,
декан факультету агротехнологій
та екології Полтавської
державної аграрної академії,
кандидат сільськогосподарських
наук, доцент*

Мені не довелося бути студентом Миколи Миколайовича, а от вчитися в нього, працюючи разом, пощастило. Завжди спокійний, із характерним уважним поглядом проректор з наукової роботи був вимогливий і до себе, і до підлеглих, демонструючи свій професіоналізм і мудрість. Багатий і далеко непростий життєвий досвід сформував неординарну особистість – Микола Миколайович знає найменші деталі сільського виробництва й побуту, тонко відчуває останні тенденції наукової думки й державного будівництва. Важко злічити скільком молодим спеціалістам-аграріям він передав свої знання, креативність, скількох навчив мисленню, далекоглядності, життєвої грамотності. Мабуть доцільніше буде вести такий облік кількістю поколінь. Цікаво було б запитати його, а скільки тисяч кілометрів він пройшов і проїхав своєю рідною країною, перебуваючи на апаратній, науковій, педагогічній роботі? Мабуть не злічити.

Спостерігаючи за його невтомною роботою, дивуєшся працездатності, терпінню, доброзичливості в спілкуванні з колегами й студентською молоддю, негасимій енергії та самовідданості, духовному багатству. А ще Микола Миколайович – палкий патріот рідного факультету й академії, знавець їхньої славної історії, у якій є і його велика заслуга.

Серед колег факультету М. М. Опара – незаперечний авторитет, до думки якого слід дослухатися, бо ця думка завжди зважена, вивірена, мудра й принципова. З ним легко й приємно спілкуватися, а порадившись із ним, можна бути впевненим у вірності прийнятого рішення і досягненні мети.

Славний ювілей 80 років! Багатий і непростий життєвий шлях пройдено, і ще багато бажаємо невтомно пройти. Тож хай Вам завжди щастить, шановний Миколо Миколайовичу! Хай попутно з Вами до Ваших наступних ювілеїв крокують підтримка, натхнення, увага, світло людської доброти й щирості, Боже благословення, злагода, любов і добробут.

З великою повагою до Вас – Микола Маренич

ДО 80-РІЧЧЯ М. М. ОПАРИ

Поліщук
Анатолій Анатолійович,
декан факультету технологій
виробництва та переробки продукції
тваринництва Полтавської
державної аграрної академії,
доктор сільськогосподарських наук,
професор

У 1979 році я, після чотирьох років виробничої діяльності, прийшов працювати в Полтавський науково-дослідний інститут свинарства, і відтоді моя робота була пов'язана з Миколою Миколайовичем Опарою. У ті часи він працював у відділі сільського господарства Полтавського обкому партії (на даний час це обласна

державна адміністрація). Тоді вся координуюча робота стосовно розвитку сільських територій, планів виробництва продукції рослинництва, тваринництва та їхньої переробки велася цим відділом і, варто сказати, що достатньо успішно.

Микола Миколайович спочатку працював інструктором, а потім багато років заступником завідувача цього відділу. Високий професіоналізм тоді був притаманний усім працівникам відділу, але Микола Миколайович вирізнявся з-поміж усіх. Він чудово орієнтувався в будь-яких питаннях не тільки агрономії, але і тваринництва: заготівлі кормів, годівлі сільськогосподарських тварин і таке інше. Завжди спокійний, зосереджений, коректний з колегами, здавалося, що він навіть і посміхатися не може, але це було не так. У ті часи ми, молоді науковці інституту свинарства, обов'язково були пов'язані з виробництвом. Багато було замовлень від агропідприємств щодо покращення продуктивності тварин, раціональної годівлі, якісної заготівлі кормів тощо. За нами були закріплені окремі сільськогосподарські підприємства, які ми курирували. Звіт про свою роботу ми подавали у відділ сільського господарства, де працював Микола Миколайович. І він, як справжній фахівець, був координатором роботи, завжди радив, як треба представити матеріал. Скажу відверто, що таких людей там було небагато.

Прошли роки... І ось я вже 21 рік разом із Миколою Миколайовичем працюю в Полтавській державній аграрній академії. Великий практичний досвід, професіоналізм сформували його як досвідченого педагога.

Цікаве життя – ми з ним у різні часи закінчили цей виш і обидва повернулися до нього.

Я хочу побажати Миколі Миколайовичу ще багато років плідної праці на благо академії, на благо України.

ПРОФЕСІОНАЛ І ЙОГО СПРАВА

*Гангур Володимир Васильович,
завідувач кафедри рослинництва
Полтавської державної аграрної академії,
професор кафедри землеробства і
агрохімії ім. В. І. Сазанова, кандидат
сільськогосподарських наук, старший
науковий співробітник*

Славний трудовий шлях Миколи Миколайовича Опари був пов'язаний із Полтавською державною сільськогосподарською дослідною станцією ім. М. І. Вавилова, яку він очолював протягом 1992–2000 років. Дослідна станція є найстарішою науково-дослідною установою в Україні сільськогосподарського спрямування, яку ще заслужено називають і символом національної аграрної науки. Очолювати такий науково-дослідний заклад було і? почесно, але водночас і дуже відповідально.

Період, протягом якого установу очолював Микола Миколайович, був досить складним у житті не лише Полтавської дослідної станції, але й усієї країни. Та, завдячуючи відданій праці адміністрації і всього колективу працівників станції, установа пережила ці надзвичайно проблемні часи.

На той час тематика наукових досліджень станції охоплювала такі актуальні напрями: розроблення нових та удосконалення наявних базових елементів землеробства – сівозмін, обробітку ґрунту, систем удобрення; розробка нових енерго- й ресурсозберігаючих екологічно безпечних технологій вирощування основних польових культур; створення нових сортів основних кормових культур (люцерни,

стоколосу безостого, вики озимої та ярої) з вищим генетичним потенціалом продуктивності; застосування нових біологічних препаратів, зокрема регуляторів росту рослин, для підвищення врожайності і якості продукції сільськогосподарських культур.

Потрібно зазначити, що одночасно з вивченням ефективності регуляторів росту рослин було організовано їхнє широке апробування та впровадження в агроформуваннях регіону, і це також забезпечило надходження позабюджетних коштів до спецфонду установи.

З метою покращення фінансового стану, Микола Миколайович постійно націлював керівників наукових підрозділів та й увесь колектив на необхідності підвищення ефективності використання закріпленої площі ріллі, зокрема розширенні спектру культур і сортів у насінництві, вирощуванні лікарських, малопоширених, нетрадиційних культур.

Як один з ініціаторів заснування періодичного друкованого видання – обласної газети «Село полтавське», Микола Миколайович домогся щомісячного виділення однієї сторінки газети для розміщення матеріалів практичного спрямування за результатами наукових досліджень працівників станції.

Микола Миколайович успішно працював і для забезпечення ефективної діяльності експериментальної бази станції, зокрема дослідних господарств: «Степне» Полтавського району, «9 січня» Хорольського району, «ім. Декабристів» Миргородського району, «Вирішальне» Лохвицького району, які виконували широку виробничу програму із забезпечення агроформувань регіону насінням високих репродукцій та племінним молодняком ВРХ і свиней.

Ваші здобутки, Миколо Миколайовичу, визнані науковою спільнотою і виробничниками-аграрниками регіону.

Сердечно вітаю Вас зі славним ювілеєм – 80-річчям. Прийміть щирі побажання доброго здоров'я і щастя, творчої наснаги, нових ідей та високих досягнень на благородній ниві Вашої діяльності.

З повагою – колишній колега по Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції В. В. Гангур

СЛОВО ПРО КОЛЕГУ Й СТАРШОГО ТОВАРИША

*Кочерга Анатолій Андрійович,
доцент кафедри рослинництва
Полтавської державної аграрної академії,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент, відмінник освіти України*

Шановний Миколо Миколайовичу!

Прийміть теплі щирі вітання з ювілейним днем народження!

Ось уже скільки десятиріч, крокуючи поряд із Вами, спостерігаємо яка Ви позитивна, працелюбна, доброзичлива, неординарна людина. Ваш розум, енергія, настирність слугують державі, людям та колегам, які поруч із Вами. Своім широким кругозором, науковою та практичною підготовкою Ви відкрили очі багатьом науковцям, практикам та виробникам.

Не одне покоління студентів, слухаючи Ваші лекції, навчилося працювати й жити на землі в дружбі й злагоді з природою, віддаючи їй належне та одержуючи необхідне для себе.

Ви, як один зі стовпів аграрної науки на Полтавщині, щиро ділитесь премудростями не тільки аграрної науки й практики, але й життя, як у студентській, науковій аудиторії, так і в колі виробників. Ваші поради приносять користь усім, хто їх потребує.

Ваш розум, знання та кипуча енергія протягом багатьох років є затребуваними не тільки в рідній Академії, але й у відповідальних обласних структурах та громадських організаціях. Ви й зараз є одним з організаторів і керівників Громадської спілки «Полтавське

товариство сільського господарства», яке на теренах Полтавщини функціонує протягом 150 років.

Аналізуючи Вашу, Миколо Миколайовичу, літературну діяльність, можна зазначити, що Ваше перо списало не одну стежину до екватору і вздовж нього. І це не тільки наукові доробки й рекомендації, але й публіцистика, життєві роздуми, запрошення до обговорення. Ви щирі у своїх публічних думках і запрошуєте до такої ж щирості й свого читача. Особливо приємно читати Ваші оповідки про Матір, малу батьківщину – Черкащину, про українське село, його минуле, сьогодення та думки про перспективу. Ваші літа, досвід та мудрість дають Вам право порівнювати, узагальнювати, прогнозувати й робити висновки.

Я пам'ятаю Вас, Миколо Миколайовичу, іще зі своїх студентських років – високого, стрункого, гарно одягненого, по-своєму вродливого, завжди стриманого в поведінці зі студентами й колегами.

Завдячуючи Вашому характеру, притаманній принциповості, людяності й зваженості в діях, Вам, окрім викладацької роботи, завжди доручали виконувати й виховну, з якою ви відмінно справлялися.

За роки, які минули, перегорнуто багато сторінок Книги життя, а ще більше їх потрібно перегорнути. То ж бажаю Вам, старший мій товаришу, козацького здоров'я та наснаги на багато-багато років, щоби сторінки цієї життєвої історії були опрацьовані, а здобутки й досвід слугували Вашій родині, друзям та суспільству загалом.

Щастя, успіхів і удач в усіх Ваших справах, добра й благополуччя родині й близьким.

ЖИТТЯ В ПРОФЕСІЇ

*Лапенко Григорій Олександрович,
професор кафедри технології та
засоби механізації аграрного
виробництва Полтавської
державної аграрної академії,
кандидат технічних наук, доцент,
заслужений працівник освіти
України*

Микола Миколайович Опара – це справжня людина, справжній фахівець, агроном від землі й від бога, справжній аналітик і професіонал у питаннях організації науки й виробництва.

Він уміє досконало вивчити, а потім аргументовано викласти ті чи інші питання агрономічної науки, спрогнозувати напрями та шляхи їхнього розвитку й вирішення. Досконале володіння питаннями методики проведення наукових досліджень, величезний практичний досвід дозволили йому бути керівником Полтавської сільськогосподарської дослідної станції, а досвід роботи у відділі сільського господарства обласного комітету партії дав можливість ставити й вирішувати масштабні питання розвитку агрономічної науки в масштабах області та республіки.

Особливо розкрився талант Миколи Миколайовича як вченого й педагога на терені альма-матер – Полтавського сільськогосподарського інституту, а згодом Полтавської державної аграрної академії. Як проректора з наукової роботи його знали, впізнавали й поважали не тільки студенти та співробітники академії, а й до його мудрих порад прислуховувалися в обласній адміністрації Полтавщини, у районах області, у кожному агропідприємстві.

Говорячи про фахівців-професіоналів, Микола Миколайович зазвичай використовує слово «глиба». Я думаю, що й сам він

заслуговує цього терміну, як людина, як професор, як вчений і, як керівник.

За характером він людина спокійна, виважена й коректна, але під час вирішення важливих, іноді важких питань вміє проявити твердість, принциповість.

З Миколою Миколайовичем завжди можна проконсультуватись і отримати мудрі поради. А ще він уміє дуже вміло й аргументовано донести до людей інформацію: і наукову, філософську, і про конкретного науковця, керівника, просту людину.

Упродовж багатьох років я повинен був вирішувати різні питання наукового, педагогічного та організаційного плану. Майже двадцять років я, як декан інженерно-технологічного факультету, як завідувач кафедри ремонту машин та технологій конструкційних матеріалів, а сьогодні, як професор кафедри технології та засоби механізації аграрного виробництва постійно контактую з Миколою Миколайовичем і отримую задоволення від нашої співпраці.

Не можна не сказати про Миколу Миколайовича і як про люблячого батька, який живе для сім'ї та доньки. Надія Миколаївна достойно продовжує батьківську лінію, як педагог та науковець, і це для Миколи Миколайовича – справжнє батьківське щастя.

Хочу побажати Миколі Миколайовичу здоров'я, людського щастя, успіхів у роботі й довгих років життя.

З повагою – професор Лапенко Григорій Олександрович

ЖИТТЯ - ГІДНЕ НАСЛІДУВАННЯ

*Пинко Олександр Сергійович,
професор кафедри рослинництва
Полтавської державної аграрної академії,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент*

Я вбачаю щастя людини в тому, щоб завжди бути зрозумілим, почутим. Саме тому з великою радістю і гордістю можу назвати себе щасливою людиною. І в цьому мені надзвичайно допомогло те, що на своєму життєвому шляху я зустрів Людину з великої літери – Миколу Миколайовича Опару. Ще у XVIII столітті наш геніальний земляк, мандрівний філософ Григорій Сковорода стверджував, що найвищий ступінь людини полягає в тому, щоб бути людиною. Ці крилаті слова повною мірою стосуються Миколи Миколайовича, з яким доля звела мене ще далекого 1963 року, коли ми вступили на 1-й курс Полтавського сільськогосподарського інституту.

Ще будучи студентом, він блискуче проявляв свої лідерські позиції, багато в чому всім нам допомагав. Мені здається, що ця людина від народження, як кажуть, від бога, мала хист до хліборобської професії – однієї з найпочесніших, я вважаю, на землі – професії агронома.

П'ятдесят сьомий рік я знаю Миколу Миколайовича. Після закінчення вишу в 1968 році він працював в обкомі комсомолу, згодом – у сільськогосподарському відділі обкому, а пізніше – генеральним директором науково-виробничого об'єднання «Еліта».

Проте душею він завжди був із рідною альма-матер – Полтавською державною аграрною академією, де ми й зараз, уже як колеги, продовжуємо працювати.

Науковий доробок кандидата сільськогосподарських наук, доцента М. М. Опари включає понад 600 друкованих праць (серед них – наукові статті, методичні й монографічні видання). А скільки статей він опублікував в обласних та районних газетах, мабуть, не в змозі й перелічити. З-під його пера вийшли публікації про систему органічного землеробства, про досвід виробництва органічних продуктів в аграрних підприємствах, фермерських і селянських господарствах тощо. А одну з останніх його публікацій «Глобальні кліматичні зміни та заходи задля зменшення їхнього негативного впливу на аграрну сферу» я вважаю унікальною, це стаття – «глиба».

Микола Миколайович – це особистість, яка має виняткову здатність на роки об'єднувати навколо себе оточуючих. А ще він людина, яка віддана своїй справі, колективу. Як би не було важко в житті, він ніколи не скаржиться на проблеми, завжди позитивно налаштований і всіх заряджає хорошим настроєм. Це тактовна, розумна, але водночас скромна й порядна людина, яка багатьом викладачам академії, спеціалістам аграрного профілю дала путівку в життя. Будучи відкритим, добрим, інтелігентним та комунікабельним, він готовий простягнути свою руку допомоги й підтримати, а у хвилини поганого настрою – розрадити. У колективах кафедри, факультету, академії його дуже поважають, поряд із ним і ми стаємо добрішими.

А як його люблять студенти! Дай Боже молоді, яка сьогодні обирає свій життєвий шлях, щоби доля зводила з такими прекрасними людьми, як Микола Миколайович Опара. У його особі поєднуються кращі людські якості, якими він так щедро наділений: невичерпна енергія, широка ерудиція, надзвичайна працездатність, доброзичливість, справжній організаторський талант.

Швидко плине час, промайнули незабутні студентські роки, пройшло велике, інколи й не просте, трудове життя. У минулому, 2018 році, ми з ним відсвяткували славний ювілей – 50-річчя з дня закінчення інституту.

Роки, і справді, біжать, немов шалені коні... Не зупиняється тільки вічний годинник життя, і мені так хочеться, щоб він, цей годинник, продовжував працювати якомога довше, щоб ця людина ще встигла зробити і якнайбільше, і якнайкраще.

Спілкуючись із Миколою Миколайовичем, я інколи, жартуючи, кажу: «Коля, ой, як швидко пролетіли наші роки!» У відповідь на це він говорить: «Сашко, ти про що? На цю тему будемо розмовляти тільки після того, як відсвяткуємо 100-літній ювілей».

Які пророчі слова! Дай Боже, щоб вони здійснилися! А тому, Коля, залишайся такою ж енергійною і мудрою людиною, як мінімум, до 100-літнього ювілею! Дякую тобі, мій друже, за все!

Нехай оберігає тебе Господь від усіх негараздів і тривог.

Щасти тобі доле!

**УЧЕНИЙ-АГРОНОМ, ПЕДАГОГ,
ФІЛОСОФ, НОВАТОР**
(з нагоди 80-річного ювілею М. М. Опари)

Шейко Сергій Володимирович,
професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавської державної аграрної академії, кандидат філософських наук, доцент

Уперше про Миколу Миколайовича Опару я дізнався ще в далекому 1980 році з розповіді мого товариша Голуба Анатолія Гавриловича, який у той час працював на посаді асистента кафедри

агрохімії та ґрунтознавства агрономічного факультету Полтавського сільськогосподарського інституту. Мені, молодому спеціалісту, направленому по закінченні філософського факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка на роботу викладачем кафедри марксистсько-ленінської філософії Полтавського ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарського інституту, усе було цікаво щодо особливостей організації навчально-виховного процесу, керівництва, професорсько-викладацького складу інституту. Голуб А. Г. характеризував Миколу Миколайовича досить лаконічно, як «людину майбутнього», висококваліфікованого фахівця-агронома, освітянина-науковця, який був прикладом для колег агрономічного факультету, особливо для нього – молодого викладача.

Час плине, наповнюючись історичним змістом, конкретними реаліями життя, проминули 70-ті, 80-ті, 90-ті роки, настало нове ХХІ інформаційне століття, в якому вже прожито 20 років. Увесь цей час Микола Миколайович працює з повною віддачею своїх сил, знання, величезного професійного й життєвого досвіду.

У 1968 році М. М. Опара закінчив із відзнакою Полтавський сільськогосподарський інститут за спеціальністю «Агрономія». У 1971 році він був зарахований до аспірантури при кафедрі агрохімії та ґрунтознавства, а в 1975 році – успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Урожай і якість зерна озимої пшениці при застосуванні мінеральних добрив у розрахункових дозах», одночасно працюючи асистентом кафедри агрохімії та ґрунтознавства. Подальший життєвий шлях Миколи Миколайовича пов'язаний із роботою на керівних посадах: заступника завідувача сільськогосподарського відділу Полтавського обкому Компартії України з 1976 до 1988 року, проректора з підвищення кваліфікації Полтавського сільськогосподарського інституту з 1988 до 1992 року, генерального директора Полтавської обласної державної сільськогосподарської дослідної станції НВО «Еліта» з 1992 до 2000 року. Та повною мірою талант організатора-науковця М. М. Опари проявився на посаді проректора з науково-педагогічної,

наукової роботи Полтавської державної аграрної академії, яку він обіймав протягом 2001–2015 років.

У моїй пам'яті завжди зберігатимуться яскраві миттєвості організації та прийому кандидатських іспитів в аспірантів та здобувачів із «Філософії». Микола Миколайович як голова приймальної комісії був чудовим організатором цієї справи й втіленням високої відповідальності, пунктуальності та справедливого оцінювання майбутніх науковців. Він завжди розпочинав іспит чітко о 8-й годині ранку, бажав кожному успіху, залишатися філософом протягом усього життя, повністю вислуховував кожного аспіранта, а виставлені ним попередні оцінки, мали об'єктивний і водночас доброзичливий характер та завжди збігалися з оцінками членів екзаменаційної комісії – професорів Варвянського С. М., Ващенко О. О., Шейка С. В.

Микола Миколайович Опара втілює в собі життєву філософську мудрість, розвинені компоненти цілісного світогляду, а філософську методологію завжди спрямовує в русло наукового пошуку в галузі філософії природи, сучасних актуальних проблем розвитку агрономічної науки та в дослідженнях історії видатних вчених-природознавців. Він є продовжувачем практичної філософської традиції академіків Т. Мальцева та Ф. Моргуна.

Вітаючи ювіляра, радо долучаю до численних віншувань на його адресу й свої побажання: хай педагогічно-наукові зерна, що їх щедро сіє Микола Миколайович Опара, і надалі проростатимуть колосками знань, розуму, справедливості, честі, гідності й совісті, хай завжди поруч будуть рідні й друзі, множаться вдячні учні, довгою та щасливою буде життєва дорога, літа ж бо для педагога-науковця лише додаткове джерело мудрості!

ПОЗДОРОВЛЕННЯ М. М. ОПАРІ З НАГОДИ 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

23 лютого 2020 року святкує свій 80-річний ювілей знаний на Полтавщині й за її межами вчений, кандидат сільськогосподарських наук, професор, заслужений аграрій Микола Миколайович Опара.

Розруха, голод, холод, сирітство випали на долю дітей війни. Тяжке дитинство та юність навчили їх виживати в екстремальних умовах, де вижили найсильніші. Таким є і Микола Миколайович. Він самотужки закінчив школу, здобув вищу освіту, подолав найвищі рубежі в науці.

Упродовж 1992–2000 років Миколі Миколайовичу довелося керувати Полтавською державною сільськогосподарською дослідною станцією імені М. І. Вавилова, яка має величезні наукові напрацювання, узагальнені в аграрній галузі. Вагомий внесок у розвиток аграрної науки зробив і Микола Опара. До складу дослідної станції входили державні підприємства: «Степне», «9 січня», «імені Декабристів» та «Вирішальне». Директорам цих господарств П. Г. Сокирку, А. Г. Пасюті, К. І. Цибенко, Я. Х. Самотузі довелося в тісній співпраці з М. М. Опарою пережити лихоліття 90-х років.

Уміле керівництво директора дослідної станції, його досвід вченого, симбіоз науки з виробництвом дали позитивні результати. Господарства вижили й виконують свої статутні обов'язання перед наукою та державою і дотепер. Величезна заслуга в цьому й нашого ювіляра.

Шановний Миколо Миколайовичу! Нині працюючі директори вказаних дослідних господарств щиро й сердечно вітають Вас із ювілеєм.

Ми бажаємо Вам міцного здоров'я на довгі роки, хай не згасає Ваш ентузіазм, б'є ключем невичерпна енергія в будь-яких справах, які Ви розпочинаєте, продовжуєте й завжди доводите до логічного завершення. Ваша сьогоднішня праця в Полтавській державній аграрній академії вже принесла й ще приносить багато корисного

для навчання студентів, їхнього уміння жити, працювати в будь-яких умовах на благо своєї держави, родини, без чого не може бути щасливою справжня ЛЮДИНА, якою Ви є.

Хай Ваші очі ще довго милуються мирним, блакитним небом та жовтим колоссям, за які «боротися треба, щоб краще жилося».

З роси й води Вам на довгі роки!

*З вдячністю та повагою до Вас
Петро Сокирко, Андрій Пасюта, Володимир Цибенко*

ЛЮДИНА З ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ

Людина, як тісто. Чим більше його вимісити в діжі, тим краще воно й зійде, і добріший буде хліб.

Діти війни, які пройшли воєнне лихоліття і повоєнні голодні й холодні роки, дали світу й Україні покоління шестидесятників: велику плеяду вчених, учителів і суспільних діячів. Це мої батьки і в прямому, і в переносному значенні.

У цій плеяді Опара Микола Миколайович займає чільне місце, і не дарма в щоденному побуті я, на підсвідомому рівні, звертаюсь до нього: «Вчитель».

Віддаючи своє життя прийдешнім поколінням, піклуючись про землю і село, болісно переживаючи за суспільні втрати й негаразди в аграрному секторі, Микола Миколайович активно проводить у життя ідеї сталого суспільного розвитку, справедливості й прогресу.

Громадянська й наукова активність Миколи Миколайовича організаційно підносить «Полтавське сільськогосподарське товариство» на позиції активних поборників подальшого сталого інноваційного розвитку українського села, органічного землеробства й суспільства в цілому.

Присвятивши вірш учителю, я намагався піднести значущість його особистості, мудрість, чесність і порядність Людини з великої літери.

Широкий степ... А на степу могила,
Життя присіло, журиться на ній,
Чи може, полишає тихо сила,
Січе у вічі жаром суховій.
Чи застряє ціпок в багно тривоги,
А жадоба та розорила шлях,
Та повалили пастухи невтопні
На узбіччі доріг дороговказ!
Життя завжди то спить, а то вирує,
Цілує погляд ще одну весну,
То тишу зве і разом попрямує
В осінню паролістову журбу...

*Шарий Григорій Іванович,
доктор економічних наук, професор кафедри автомобільних
доріг, геодезії, землеустрою та сільських будівель Полтавського
національного технічного ун-ту ім. Юрія Кондратюка*

МОЯ ЗАПОВІТНА МРІЯ – ЗАВЖДИ БАЧИТИ СЕЛЯНИНА ЩАСЛИВИМ*

Про життєвий шлях і трудову діяльність Опари Миколи Миколайовича, відомого на Полтавщині сільськогосподарського діяча й науковця, добре знають аграрії області та України.

Він дуже чуйна, добра, творча, наполеглива, принципова людина, завжди з активною життєвою позицією. «Найстрашніше в житті – це байдужість. Вона має убивчу силу», – це один із принципів його життєдіяльності. Він оптиміст, завжди турбується про людей, робить добро для них, хвилюється за долю землі, за яку віддали життя

мільйони українців, а нині захищають незалежність нашої неньки України воїни на Сході держави.

Як заступник голови з наукової роботи Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» він турбується за розвиток органічного землеробства, яке було започатковано в ПП «Агроекологія» на Полтавщині Героєм соціалістичної праці, Героєм України Семеном Свиридоновичем Антонцем. Адже це – іміджева картка незалежності України й турбота про здорову землю та здорову націю.

Коли в нього запитують, чи хотів би пройти своє життя іншим шляхом, він відповідає майже одне й теж: «Змінити – дещо б змінив, іще б краще поведився з друзями, колегами, спеціалістами й тими людьми, з якими мені доводилося довгий час працювати, але іншого шляху, який би він не був для мене тяжким, не хотів би. Чесно прожити відведене Богом життя, робити людям добро – це також моє кредо».

Розвиток органічного землеробства, турбота про виробництво екологічно чистої продукції, харчування дітей, зміна філософії мислення людей у суспільстві з цього приводу, підготовка майбутніх кадрів є його щоденними кроками в роботі.

У засобах масової інформації постійно звучать його слова, які надихають на оптимізм та дають можливість задуматися людям над насущними проблемами сьогодення.

І сам ювіляр любить часто говорити: «Моє життя вишите різнокольоровими нитками».

З дитинства сільського хлопчину вабила природа. Він весь час мріяв пов'язати своє життя із землею. На щастя, так і трапилось.

Школа. Сільськогосподарський технікум. Робота агрономом у колгоспі. Армія. Полтавський сільськогосподарський інститут. Комсомол. Захист кандидатської дисертації. Викладання в сільгоспінституті. Партійна робота. Керівник науково-виробничого об'єднання «Еліта». Повернення в Полтавську державну аграрну академію на посаду проректора з наукової роботи.

У даний час Микола Миколайович – професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова. Він не уявляє свого життя без навчання, виховання, спілкування зі студентською молоддю.

Микола Миколайович відзначається глибокими знаннями аграрного виробництва, вмінням запроваджувати в життя нові технології і досягнення науки, вимогливістю до себе й підлеглих, відповідальністю.

Друзі й колеги одноставно відмічають його неабияку працездатність, вимогливість до себе й підлеглих, а також, велику відповідальність до виконання доручених завдань.

Микола Миколайович працював пліч-о-пліч із Федором Моргуном, знаним у Радянському Союзі вченим, аграрієм і керівником.

Роки роботи ювіляра в обласному комітеті партії збіглися з широкомасштабним введенням у виробництво безплужного обробітку ґрунту. Миколі Миколайовичу випала доля не спостерігача, а безпосереднього учасника даного експерименту, за що він був заслужено нагороджений медаллю імені Терентія Мальцева.

У той час було дуже багато розмов, диспутів, що нібито запровадження «безвідвалки» проводилося лише вольовими методами. Звичайно – це не так. І дану позицію в розмовах, виступах перед різними аудиторіями професор Опара завжди підтверджує і обстоює, адже він був безпосередньо в «гущі» цих подій.

З думкою Миколи Миколайовича рахувався і поважав її Федір Трохимович Моргун.

Як вчений, що присвятив своє життя служінню народу, Микола Миколайович із глибоким болем переживає за сьогоденне ставлення до землі, з якої хочуть якнайбільше взяти прибутків, не думаючи, що ми залишимо нашим нащадкам. «Адже ми не прибульці з інших світів, ми народилися на Землі, і вона є для нас домом. І як рослина черпає із Землі живильні соки, так і людина сильна від Землі.

Національним багатством є ґрунт, якому природа надала унікальну властивість – родючість. І якщо й надалі ми будемо

бездумно, не по-господарськи ставитися до ґрунту, до його родючості, то можемо перетворити його на мертвий субстрат. А зникне цей природний організм – зникне й людство, – стверджує Микола Опара. – Не можна розглядати ґрунт як невичерпний дар природи. Його родючість у природних умовах створювалася тисячоліттями. Наприклад, встановлено, що для природного відновлення 1 см зруйнованого гумусного шару ґрунту необхідно 300–600 років. Щорічно у світі понад 20 млн гектарів у минулому родючої землі стають непридатними для сільськогосподарського виробництва, а ще 6 млн – перетворюються на пустелю. Лише в африканських країнах, які розташовані на північ від Сахари, за останні 50 років на пустелю перетворилося 65 млн гектарів родючої землі.

Особливе занепокоєння викликає показник, який визначає родючість ґрунту, – це вміст гумусу. За останні 100–120 років ґрунти України втратили його 10–12%. Тепер наші чорноземи не вважаються найродючішими у світі. Про це свідчить хоча б той факт, що вміст поживних речовин в українських ґрунтах став у 2,5–3 рази нижчим, ніж у ґрунтах Західної Європи. Унаслідок інтенсивного обробітку земля і далі виснажується, тоншає її родючий шар. За десятиліття ми втрачаємо 7% родючого шару землі.

Та говорити сьогодні про сучасні методи ведення сільського господарства, одержання високих прибутків, покращення життя людей без істинного господаря землі, а не землекористувача-орендатора, даремно.

Наше багатство – не нафта, не газ, не залізна руда, не золото, наше багатство – це родючий ґрунт, чисте повітря і прозора вода.

Пам'ятаймо об'єктивну істину – планета Земля в нас одна».

І з цим не можна не погодитись.

Підтвердженнями цих тривожних слів стали: жорстока експлуатація землі з використанням отрутохімікатів і синтетичних міндобрив, вирощування прибуткових монокультур, відсутність науково-обґрунтованих сівозмін, відсутність використання

органічного землеробства з виробництвом і широким застосуванням органічних добрив, ігнорування вирощування багаторічних трав. На нашій землі відсутній істинний господар, а є землекористувач-орендатор.

26-й Президент США Теодор Рузвельт ще у XVIII столітті зауважив, що «фермер, який знекровлює землю і залишає її своїм дітям зовсім немічною, є жалюгідною істотою! Хорошим фермером є той, який перетворює свою землю на джерело добробуту й забезпечує своїх дітей, хто залишає землю в спадок у кращому стані, ніж її отримав, і про це має дбати також і держава».

Інше питання, яке М. М. Опара висвітлює у своїх виступах, публікаціях, – це непродумане, варварське спалювання стерні й соломи на полях.

Він із тривогою наголошує на цій проблемі ще з часів роботи в сільськогосподарському відділі обкому партії: «На жаль, навіть деякі вчені говорять, що таке спалювання є ефективним заходом для зменшення чисельності шкідників та хвороб. Хочеться спитати в таких «великих» вчених, а хіба вогонь, знищуючи шкідників та хвороб, залишає живими корисних комах, дощових черв'яків, мікроорганізми? Під час спалювання гинуть корисні мікроорганізми, водорості, мезофауна, особливо дощові черв'яки, та інша біота ґрунту, яка відіграє важливу роль в утворенні органічної речовини, формуванні структури ґрунту. На природних угіддях вогонь знищує насіння і коріння рослин, пошкоджує нижні частини дерев і кущів.

Спалюємо, не думаючи про те, якої шкоди ми завдаємо всьому суццюму на землі».

Не можемо не підкреслити ще одну проблему, яка хвилює нашого ювіляра, – це знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. А ліс та лісополоси захищають місцевість від розмиву й вітрів, нагромаджують сніг, сприяють збереженню ґрунтової вологи, а, вірогідно, і підняттю горизонту ґрунтових вод. Микола Миколайович вважає ліси важливим, найбільш надійним і

вірним регулятором атмосферних вод і життя наших річок, озер і джерел.

Тож глибоко замислимося над цим виразом. Збережемо й примножимо те, що було створено багаторічною працею наших попередників в ім'я збереження наших чорноземів від суховіїв, створення сприятливих умов для одержання високих і стабільних урожаїв у майбутньому!

Ще один проблемний аспект, що хвилює вченого, – це розвиток скотарства. Адже важливість галузі молочного скотарства незаперечна, крім того, що молоко є головним продуктом, що забезпечує організм людини білками, молочна галузь забезпечує селян робочими місцями. І найважливіше, що молокопродукти відіграють ключову роль у розвитку дитячого організму.

Ювіляр на різних посадах працював творчо, чесно, добросовісно й самовіддано.

За часів Федора Трохимовича Моргуна в області щороку відбувалося дві конференції із соціальної перебудови села. Микола Опара приділяв значну увагу розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів – велася активна, широкомасштабна робота з будівництва шкіл, клубів, дитячих садочків, будинків побуту, олійниць, крупорушок, з упорядкування населених пунктів. Була поставлена вимога – в кожному господарстві щорічно будувати мінімум десять будинків для селян. Одним із позитивних прикладів стала прискорена розбудова Решетилівщини.

У нашого славного ювіляра є одне потаємне хобі – він уже понад 40 років веде щоденник погоди. У ньому кожного дня відмічається температура, вологість, напрямок вітру, хмарність тощо. У дні, коли Микола Миколайович відсутній, цю справу веде любима донька Надійка, яка також уже кандидат сільськогосподарських наук, доцент і викладач у Полтавській державній аграрній академії.

Опара Микола Миколайович дійсно людина від землі. Людина Землі! Таких людей мало...

І на останок нам хочеться висловити Вам найкращі побажання:

Хай добрий Ангел береже повік
Вогонь зорі, що долею зветься.
Життя, неначе вишитий рушник,
Багрянцем калиновим усміхнеться.
Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Ні грама бід, ні капельки страждань!
Нехай дарує доля тільки щастя!

Добра Вам і щастя бажаєм багато
Хай дім Ваш минає біда.
І будуть веселими будні і свята.
Як чиста джерельна вода!

З повагою

Гоней Іван Олександрович,
*народний депутат України І скликання, голова
облвиконкому обласної ради (1988–1994 рр.),
секретар Полтавського обласного комітету
партії з сільського господарства, учасник
бойових дій*

Іванченко Микола Іванович,
*кандидат сільськогосподарських наук, голова
правління ВАТ «Полтаваплемсервіс», заслужений
працівник сільського господарства України,
заступник завідувача с.-г. відділу обкому партії*

Чичкало Борис Васильович,
*колишній заступник голови Полтавського
облвиконкому, заступник голови Полтавської
обласної ради (1994–1999 рр.), 1-й секретар
Полтавського обласного комітету комсомолу,
ліквідатор аварії на ЧАЕС*

*Примітка. За матеріалами газети «Вечірня Полтава» від 19 лютого 2020 року, № 8(1408), С. 12.

МІЙ УЧИТЕЛЬ

Я Богу дякую за те, що на своєму життєвому шляху зустрів цього мудрого, щирого, розумного чоловіка. Ще під час навчання в сільськогосподарському інституті Микола Миколайович так проник у мою душу, що став, по суті, компасом усього мого життя.

Я сам працюю учителем ось уже 40 років, але ж як добре, що мій найулюбленіший учитель, став учителем і другом моїм і моєї сім'ї на всі подальші роки.

Чомусь постійно він у моїх думках, я завжди радий нашим зустрічам, мені приємно з ним спілкуватися, просто ходити рідним краєм. Так само, як і я, він любить навколишній світ, любить перший пролісок. Мені вже немало літ, але я і зараз навчаюсь у нього, в усіх питаннях Микола Миколайович є для мене прикладом. Скрізь, де б він не був, я бачу в ньому мудрого й розважливого учителя. Він пройшов велику школу життя, але не втратив жагу до нього.

Читаючи статті Миколи Миколайовича в різних виданнях, я бачу чіткість і ясність його думок, їхню далекоглядність і завершеність, логічність, просторовість і сьогоденність.

Чесність, порядність, розважливість, почуття гумору – це характерні риси його характеру поряд із високою професійністю у всьому. У всіх своїх починаннях я сам собі говорю: «А щоби сказав на це мій учитель?»

Телефонуючи йому, кажу: «Доброго ранку, мій учитель», а він мені: «Доброго ранку, мій дорогий учню». І так мені стає на душі тепло, затишно, якось надійно, надійно тому, що він завжди поряд зі мною, і я бажаю йому лише добра в житті.

Думаю, що Микола Миколайович щаслива людина. Щаслива тому, що все своє життя віддав любимій справі – справі, яка втілилася в безмежній любові до нашої матінки Землі.

*З повагою – Василь Михайлович Лютик,
вчитель біології і хімії Власівської ЗСШ Зіньківського р-ну,
випускник агрономічного факультету ПСГІ 1971 року*

ФОТОЛІТОПИС

*Душею чую, а серцем бачу,
Тож добрий слід на землі позначу.*

Володимир Матвієнко

«Від Бога все починається...»

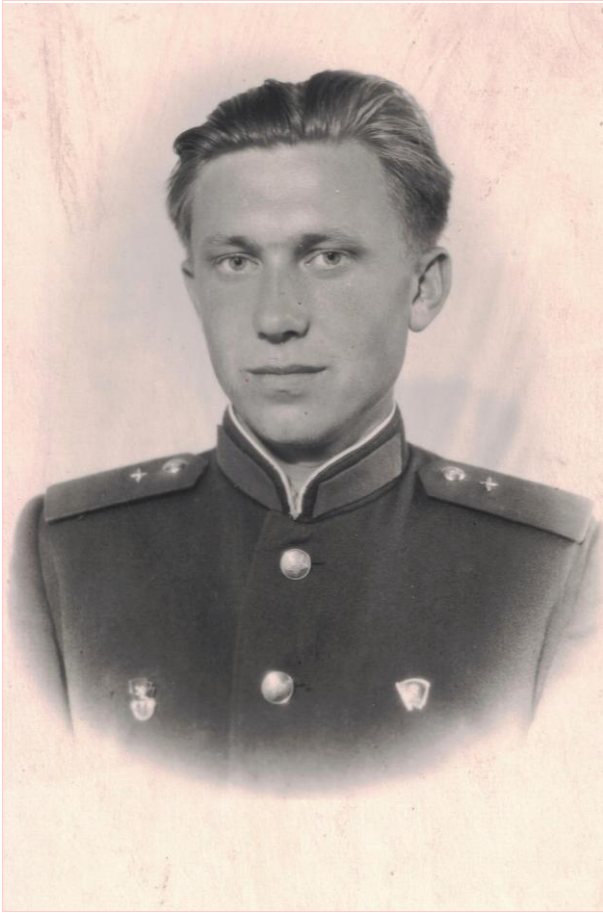
Церква в селі Мошни Черкаського району Черкаської області –
рідному селі ювіляра

Навчання в Мошнянській школі

61-й випуск агрономів
Золотоніського сільськогосподарського технікуму

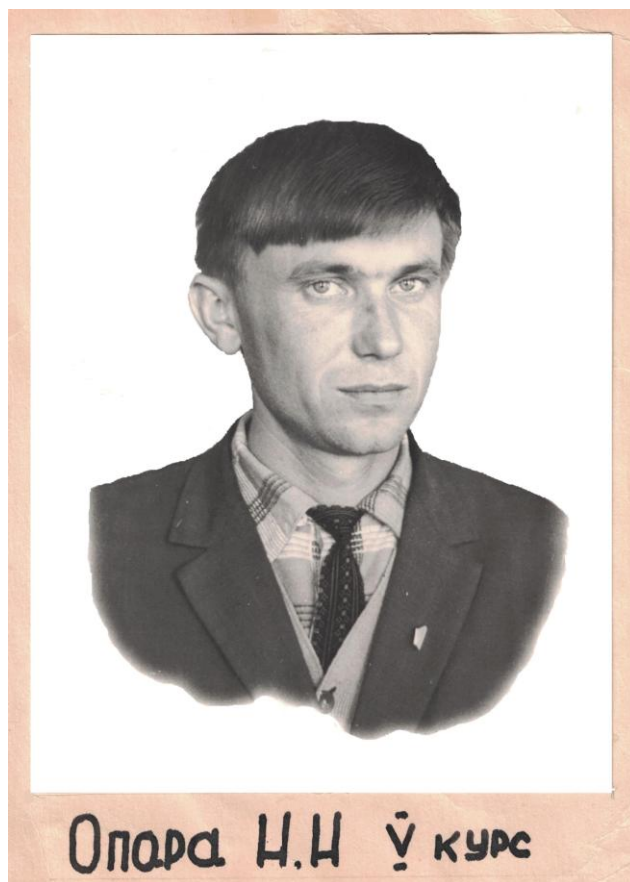
Служба в лавах Радянської армії

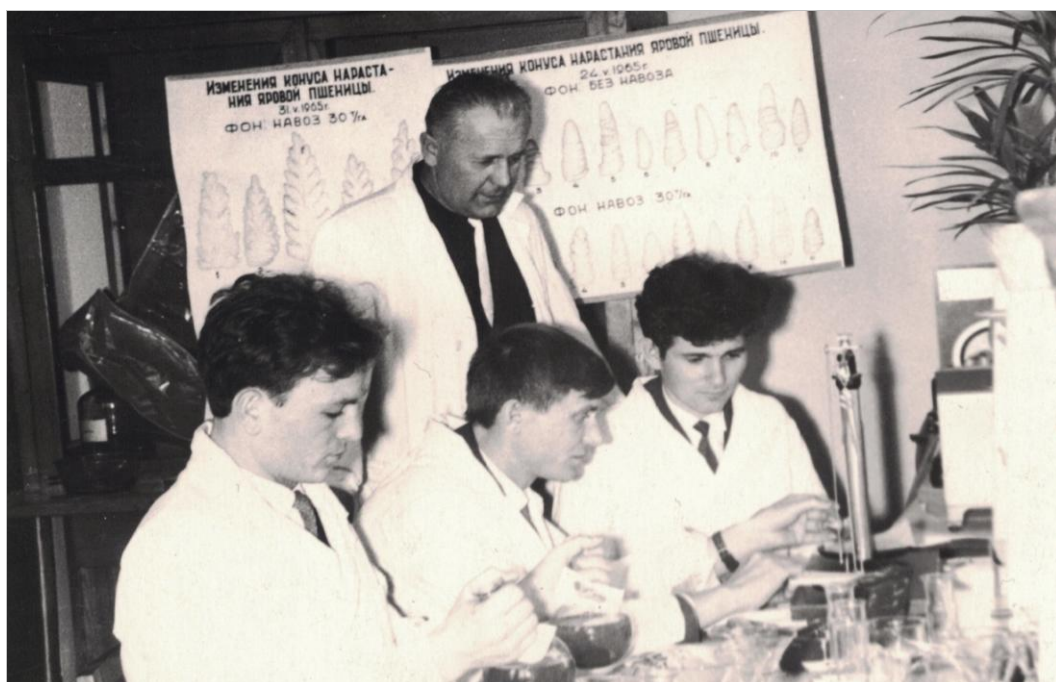
Навчання на агрономічному факультеті
Полтавського сільськогосподарського інституту

Вчіться так, немов ви постійно відчуваєте брак своїх знань, і так, немов ви постійно боїтеся розгубити свої знання.

Конфуцій

Студент-відмінник V курсу

У навчальній лабораторії

Робота в обласному комітеті партії

М. М. Опара – директор Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М. І. Вавилова

Зустріч керівника дослідної станції з директорами господарств

«Робота – це моя життєва функція. Коли я не працюю, то не відчуваю в собі ніякого життя» (Ж. Верн)

Ректор ПДАА, професор В. І. Аранчій вітає проректора з наукової роботи М. М. Опару з 70-річчям

Два ректори – два керівники

Свято першого дзвоника
в Полтавській державній аграрній академії

Привітання на останньому ректораті в статусі проректора

Лише той Учитель, хто живе так, як навчає.

Григорій Сковорода

Улюбленому вчителю та мудрому наставнику
квіти від вдячних учнів

«Не стареють душой ветерани...»
(Участь у параді вишиванок разом із
здобувачами вищої освіти й викладачами ПДАА)

Святкування 75-річчя кафедри землеробства і агрохімії ПДАА

З коханою дружиною Наталкою

Родина – заповітний берег і оберіг

З донькою на екскурсії

Улюблена донька Надія завжди поруч

З патріархом органічного землеробства,
Героєм Соціалістичної праці, Героєм України,
засновником ПП «Агроєкологія» С. С. Антонцем

Відкриття погруддя С. С. Антонцю на території ПДАА

М. М. Опара з однодумцями-аграріями

З Ларисою Кобою – головним редактором
газети «Село полтавське»

Робота в Громадській спілці
«Полтавське товариство сільського господарства»

Робочі будні в офісі спілки

Громадська спілка «Полтавське товариство сільського господарства» – наступник і продовжувач справ Полтавського сільськогосподарського товариства

Зустріч випускників агрономічного факультету
Полтавського сільськогосподарського інституту 1968 року
через 50 років

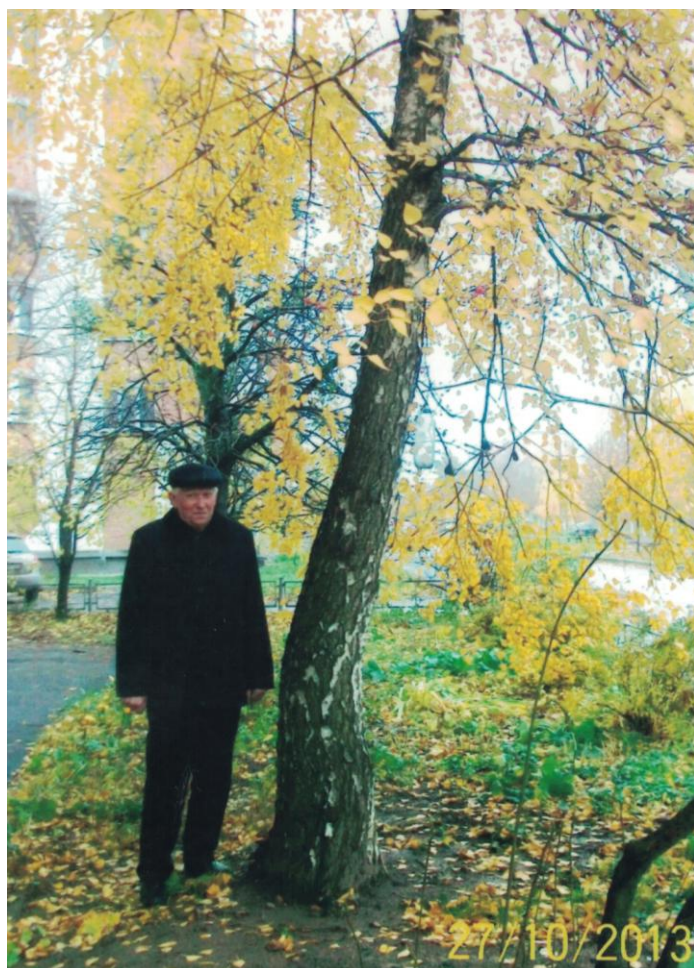
На відкритті пам'ятника аграрній науці
в ДП «ДГ імені Декабристів» Миргородського району

МАЙСТЕРНЯ АГРАРІЯ

**СИНГЕНТА - ГРИГА
16.06.2017**

«Учитися ніколи не пізно!»
(З деканом факультету агротехнологій та екології ПДАА
М. М. Мареничем та співробітниками)

«Літа на зиму повернули...»

«Дороги спогадів моїх...»

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ПРАЦЬ М. М. ОПАРИ

Праця, одна лише праця, є нашим учителем і керівником. Хто справді працює, той не потребує титулів. Сама його робота є для нього честю.

Генрі Форд

1971

1. Корневая система озимой пшеницы при применении удобрений / Н. Н. Опара, М. В. Чуб, В. Н. Филоненко, В. Панькин // Труды Харьк. с.-х. ин-та. – Харьков : ХСХИ, 1971. – Т. 149. – С. 30–33.
2. На порядку денному – сівба / М. М. Опара // Комсомолец Полтавщини. – 1971. – 4 верес.
3. Пути повышения урожайности сельскохозяйственных культур / М. В. Чуб, Н. Н. Опара [и др.] // Труды Харьк. с.-х. ин-та. – Харьков : ХСХИ, 1971. – Т. 149.
4. Син землі : [про В. В. Докучаєва] / М. М. Опара, М. В. Чуб // Комсомолец Полтавщини. – 1971. – 4 берез.

1972

5. Наукова студентська : [про наукове товариство с.-г. ін-ту] / М. М. Опара // Комсомолец Полтавщини. – 1972. – 20 січ.

1973

6. Бережіть землю / М. М. Опара, М. В. Чуб // Комсомолец Полтавщини. – 1973. – 27 груд.
7. Внесення добрив на запланований урожай в умовах Полтавської області / М. М. Опара, М. В. Чуб // Хлібороб України. – 1973. – № 9. – С. 22–23.
8. Опыт применения удобрений под пшеницу на планируемый урожай / М. В. Чуб, Н. Н. Опара // Тезисы докл. регионал. отчет.-метод. совещания участников географической сети опытов с удобрениями Украинской ССР и Молдавской ССР. – Киев : [б. и.], 1973. – Ч. 1.

9. Хай щедрішають сади / М. В. Чуб, М. М. Опара // Комсомолець Полтавщини. – 1973. – 14 черв.

1974

10. Відвідають міста-герої / М. М. Опара // Комсомолець Полтавщини. – 1974. – 9 січ.

11. На запланований урожай : [вирощування озимої пшениці в учб. госп-ві «Ювілейний» ПСГП] / М. М. Опара // Хлібороб України. – 1974. – № 9. – С. 28.

12. Продуктивність і якість зерна озимої пшениці при внесенні добрив на запланований урожай / М. М. Опара // Хлібороб України. – 1974. – № 9.

1975

13. Урожай и качество зерна озимой пшеницы при применении минеральных удобрений в расчетных дозах : автореф. дис. ... канд. с.-х. наук : спец. 06.01.09 «Растениеводство» / Николай Николаевич Опара ; Мин-во сельского хоз-ва СССР, Полтав. с.-х. ин-т. – Полтава, 1975. – 27 с.

14. Голос землі : [про студентку агрономічного ф-ту Т. Гурин – кандидата у депутати Обласної ради депутатів трудящих] / М. М. Опара // Комсомолець Полтавщини. – 1975. – 31 трав.

15. Качество зерна озимой пшеницы при применении удобрений в расчетных дозах / Н. Н. Опара // Тезисы докл. регионал. совещания участников географической сети опытов с удобрениями Украинской ССР и Молдавской ССР, 1–4 июл. 1975 г. – [Б. м.] : [б. и.], 1975. – С. 59.

16. Корневая система озимой пшеницы при применении удобрений на планируемый урожай / М. М. Опара, М. В. Чуб // Агрохимия. – 1975. – № 4. – С. 86–90.

17. Радяться науковці : [про регіональну нараду учасників географічної мережі дослідів з добривами УРСР і Молдав. РСР] / М. М. Опара // Комсомолець Полтавщини. – 1975. – 5 лип.

1976

18. Продуктивность озимой пшеницы при применении удобрений на планируемый урожай / М. В. Чуб, Н. Н. Опара // Тезисы докл. Всесоюз. науч.-метод. совещания участников географической сети опытов с удобрениями, 5–8 окт. 1976 г. – Москва : [б. и.], 1976. – Ч. 2. – С. 36.

1977

19. Вплив добрив на вміст цукрів в надземній масі озимої пшениці / М. В. Чуб, М. М. Опара // Досягнення ботанічної науки в Україні. – Київ : Наук. думка, 1977. – С. 227.

20. Вплив добрив на конус наростання стебла озимої пшениці / М. М. Опара // Досягнення ботанічної науки в Україні. – Київ : Наук. думка, 1977. – С. 187.

21. Качество зерна озимой пшеницы при внесении минеральных удобрений в расчетных дозах на планируемый урожай / Н. Н. Опара // Повышение урожая и качество зерна : сб. тр. / Горьк. с.-х. ин-т. – Горький : ГСХИ, 1977. – Т. 115.

1978

22. Безплужний обробіток – вищий урожай. З досвіду впровадження ґрунтозахисної системи землеробства на Полтавщині / М. М. Опара. – Полтава : Полтава, 1978. – 3 с.

23. Последствие удобрений на урожайность и качество кормовой свеклы / М. В. Чуб, Г. А. Меняйло, Н. Н. Опара // Вопросы биологии, экологии и агротехники полевых культур : сб. науч. тр. / Харьк. с.-х. ин-т. – Харьков : ХСХИ, 1978. – Т. 252.

24. Сила пшеничного зерна / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 1978. – 18 черв. – С. 2.

1980

25. Методические рекомендации по применению почвозащитных технологий бесплужного возделывания сельскохозяйственных культур в Полтавской области / Ф. Т. Моргун, Н. К. Шикула, Н. Н. Опара [и др.]. – Полтава : Полтава, 1980. – 17 с.

26. З весни до пізньої осені можуть давати цінну зелень для потреб худоби хрестоцвіті кормові культури / М. Опара, А. Бурлака, І. Пестов, В. Яременко // Зоря Полтавщини. – 1980. – 26 квіт. – С. 2.

27. Качественные показатели зерна озимой пшеницы в зависимости от сорта и удобрений / Л. М. Максименко, М. В. Чуб, Н. Н. Опара // Агрохимия и почвоведение. – Киев : [б. и.], 1980. – № 39. – С. 54–58.

1983

28. Методические рекомендации по внедрению почвозащитной бесплужной системы земледелия в Полтавской области /

В. Д. Мединец, Н. К. Шикула, Н. Н. Опара [и др.]. – Полтава : [б. и.], 1983.

29. Методические рекомендации по внедрению почвозащитной бесплужной системы земледелия в Полтавской области / Н. К. Шикула, Ф. Т. Моргун, Н. Н. Опара [и др.]. – Полтава : [б. и.], 1983.

1987

30. Перспективи безвідвального обробітку ґрунту в умовах науково-технічного прогресу : метод. рек. для агітаційно-пропагандистського активу / М. М. Опара. – Полтава : Полтава, 1987. – 12 с.

31. Хліборобський всеобуч [на базі Полтавського сільськогосподарського інституту]. Оволодіння передовими технологіями і знанням конкретної економіки – перший крок до інтенсифікації / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 1987. – 6 берез.

1988

32. Интенсивные технологии в свиноводстве / Н. Н. Опара, В. И. Носенко, Н. И. Сирота, П. Я. Шкурупий. – Харьков : Прапор, 1988. – 46 с.

33. Комплексная программа по научно-обоснованной системе земледелия Полтавской области / Н. Н. Опара, А. И. Тимошенко, В. К. Чуйко. – Полтава : [б. и.], 1988.

1989

34. Опросной лист по изучению организационно-экономического управления трудовыми ресурсами в сельскохозяйственных предприятиях / Н. Н. Опара. – Полтава : [б. и.], 1989.

1990

35. Методические указания по индивидуальной и самостоятельной работе студентов по курсу «Агрохимия» / П. И. Воропин, В. А. Пелипец, Н. Н. Опара. – Полтава : ПСГИ, 1990. – 17 с.

36. Повышая отдачу масличного гектара : опыт выращивания подсолнечника в хозяйствах Полтавской области / С. Л. Москаленко, А. Н. Глазков, Н. Н. Опара. – Харьков : Прапор, 1990. – 30 с. – (Б-ка передового опыта. Технология производства).

1992

37. Весняні турботи / М. Опара, В. Тищенко // Село полтавське. – 1992. – 19 берез.

38. Мрію, щоб вдосталь було хліба / М. М. Опара // Село полтавське. – 1992. – 10 груд.

39. Хочеш стати фермером? Вчись : [про госпрозрахункову школу фермерів-орендарів при ПСГП] / В. Рабштина, М. Опара // Зоря Полтавщини. – 1992. – 22 трав.

1993

40. Кукурудза – важливий резерв збільшення виробництва зерна : рекомендації виробництву / С. Л. Москаленко, М. М. Опара [та ін.]. – Полтава : [б. в.], 1993. – 3 с.

41. Про ведення землеробства за умов посилення посушливості клімату на Полтавщині : рекомендації / Ю. В. Безуглий, М. М. Опара, І. П. Браженко [та ін.]. – Полтава : Криниця, 1993. – 51 с.

42. Про скорочення витрат пального в сільськогосподарському виробництві / М. М. Опара, І. П. Браженко. – Полтава : [б. в.], 1993. – 10 с.

43. Всеукраїнський з'їзд: проблеми, значення, висновки / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1993. – 3 черв.

44. З вірою на краще / М. М. Опара // Село полтавське. – 1993. – 15 лип.

45. За ділове співробітництво : [про Полтав. держ. с.-г. дослід. ст.] / М. М. Опара // Вісті. – 1993. – 31 берез. – С. 2.

46. Інтеграція науки з виробництвом / М. М. Опара // Село полтавське. – 1993. – 18 листоп.

47. Клімат і врожай / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1993. – 10 черв.

48. Лише твердим шляхом можна йти впевнено / М. М. Опара // Село полтавське. – 1993. – 11 лют.

49. Підтримка газеті / М. М. Опара // Село полтавське. – 1993. – 11 листоп.

50. Щоб був хліб і до хліба : тактика весняного лану / М. М. Опара // Село полтавське. – 1993. – 25 берез.

51. Як соціально захистити науковця : з виступу на сесії Загальних зборів УААН / М. М. Опара // Вісник аграрної науки. – 1993. – № 3. – С. 24–25.

1994

52. Дітище Вавилова / М. Опара // Вісті. – 1994. – 15 жовт.
53. З думкою про вчителя і про учня / М. М. Опара // Село полтавське. – 1994. – 20 січ.
54. Колодязь, колодязь, дай води напитись... / М. М. Опара // Село полтавське. – 1994. – 4 серп. – С. 3.
55. Наука – полтавському селу : [до 110-річчя з дня заснування Полтав. держ. с.-г. дослід. ст.] / М. М. Опара // Село полтавське. – 1994. – 10 листоп.
56. Оглядаючи пройдений шлях / М. М. Опара // Село полтавське. – 1994. – 15 груд.
57. Продуктивність цукрових буряків у сівозміні та зміна агрохімічних показників чорнозему під впливом довготривалого застосування добрив в умовах Лівобережного Лісостепу України / М. М. Опара, Л. Д. Глущенко [та ін.] // Тези доповідей IV з'їзду ґрунтознавців та агрохіміків України. – Харків : [б. в.], 1994. – С. 75–76.
58. Що нам рік цей принесе? / М. Опара // Вісті. – 1994. – 12 берез.
59. Що посієш, те й пожнеш... / М. М. Опара // Село полтавське. – 1994. – 10 берез.

1995

60. Бессменные посевы кукурузы для фермерских хозяйств / Н. Н. Опара, А. П. Райко // Проблемы использования земли в условиях реформирования сельскохозяйственного производства и проведения земельной реформы : тезисы докл. Междунар. науч.-практ. конф., 8–9 июн. 1995 г. / Ин-т земледелия УААН. – Киев–Чабани : [б. и.], 1995. – С. 217–218.
61. Дослід по беззмінному вирощуванню жита через 110 років / М. М. Опара, Л. Д. Глущенко, М. І. Гриб, М. М. Ампілогова // Наукові праці / Полтав. с.-г. ін-т. – Полтава : ПСГІ, 1995. – Т. 17 : Продуктивність і якість сільськогосподарської продукції. – С. 43–45.
62. Обласний семінар у «Степному» / М. Опара // Вісті. – 1995. – 17 черв.
63. Пробиваються проліски, ряст / М. М. Опара // Село полтавське. – 1995. – 8 берез.
64. Хліборобська стратегія весняного лану / М. М. Опара // Село полтавське. – 1995. – 23 берез.

1996

65. Аграрний потенціал України : нотатки з Міжнародної конференції / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 20 січ.
66. Буде підтримка науці – зросте віддача полів і ферм / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 17 серп. – С. 6.
67. Високі науковці в Полтаві / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 10 серп.
68. Осіння квітка / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 21 груд. – С. 7.
69. Проблеми нинішніх жнив / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 6 лип.
70. Проблеми реформування зернового господарства : нотатки з науково-практичної конференції / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 2 берез.
71. Серце Біма / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 28 груд. – С. 6.
72. Стабільне кормовиробництво – шлях до високої продуктивності / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1996. – 20 квіт.
73. Тактика весняного поля / М. М. Опара [та ін.] // Зоря Полтавщини. – 1996. – 5 квіт. ; Село полтавське. – 1996. – 6 квіт.
74. «Хуторянин», якого знав світ / М. М. Опара, В. М. Самородов // Зоря Полтавщини. – 1996. – 27 груд. – С. 4.
75. Чарівна тиша / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 21 груд. – С. 7.
76. Щоб зростала віддача поля / М. М. Опара // Село полтавське. – 1996. – 7 верес.

1997

77. Пам'ятка по скороченню витрат матеріально-технічних ресурсів у рослинництві у відповідності із сучасними вимогами екологічної безпеки та охорони праці / В. В. Гришко, М. М. Опара [та ін.]. – Полтава : [б. в.], 1997. – 16 с.
78. Поради по удосконаленню технології вирощування кукурудзи відповідно із сучасними вимогами ресурсозбереження, екологічної безпеки та охорони праці / В. В. Гришко, М. М. Опара [та ін.]. – Полтава : [б. в.], 1997. – [17?] с.

79. Рекомендації по стабілізації кормовиробництва в господарствах Полтавської області / М. М. Опара [та ін.]. – Полтава : [б. в.], 1997. – 17 с.

80. Важко науці, але вона працює / М. М. Опара // Село полтавське. – 1997. – 22 лют.

81. Відповідально, з вболіванням за долю виробництва і науки / М. М. Опара // Село полтавське. – 1997. – 21 черв.

82. Голуба провесінь / М. М. Опара // Село полтавське. – 1997. – 24 трав. – С. 8.

83. Пам'яті науковця : [про директора с.-г. дослід. ст. В. К. Чуйка] / М. М. Опара // Село полтавське. – 1997. – 28 черв. – С. 6.

84. Перші журавлі / М. М. Опара // Село полтавське. – 1997. – 22 берез. – С. 7.

85. Про умови перезимівлі озимої пшениці / М. М. Опара, І. П. Браженко // Село полтавське. – 1997. – 18 січ.

86. Я. Х. Самотуга став академіком / М. М. Опара // Село полтавське. – 1997. – 22 берез. – С. 3.

87. Соняшник на Полтавщині / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1997. – 1 листоп.

88. Хлібороб у поті чола жнивує і вже думає про майбутній урожай : інтерв'ю з директором Полтав. держ. с.-г. дослід. ст. М. М. Опарою // Село полтавське. – 1997. – 26 лип.

89. Що може аграрна наука / М. М. Опара // Колос. – 1997. – 29 серп. – С. 11.

90. Щоб врожайлася нива / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1997. – 15 берез.

1998

91. Рекомендації щодо застосування енергоощадних технологій обробітку ґрунту в Центральній частині Лівобережного Лісостепу України / В. В. Гришко, С. Л. Москаленко, В. М. Полтавець, М. М. Опара [та ін.]. – Полтава : Верстка, 1998. – 8 с.

92. Без науки – країна без майбутнього / М. М. Опара // Село полтавське. – 1998. – 28 верес.

93. Жито – на лани Полтавщини / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1998. – 11 верес.

94. Збираючи урожай нинішній, дбаємо про майбутній / М. М. Опара // Село полтавське. – 1998. – 10 лип.
95. Корми – основна умова високопродуктивного тваринництва / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1998. – 26 черв.
96. Моя заповітна мрія – завжди бачити селянина щасливим : інтерв'ю з Миколою Опарою / запис. Зоя Кізь // Село полтавське. – 1998. – 21 берез. – С. 6.
97. Наука селу – село – державі / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 1998. – 11 лип.
98. Озима вика – невикористаний резерв кормовиробництва / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1998. – 28 серп.
99. Озима пшениця – основний хліб Полтавщини / М. М. Опара // Село полтавське. – 1998. – 28 серп.
100. Після побаченого у котелевських господарів / М. М. Опара // Село полтавське. – 1998. – 12 черв.
101. Програма стабілізації галузі тваринництва та її розвитку до 2001 року / М. М. Опара // Село полтавське. – 1998. – 25 груд. – С. 3.
102. У ніч після Іллі / М. М. Опара // Село полтавське. – 1998. – 7 серп. – С. 8.
103. Увагу озимим / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 1998. – 6 січ.

1999

104. Рекомендації по вирощуванню кормових культур і заготівлі кормів в 1999 році в господарствах Полтавської області / М. М. Опара [та ін.] ; Упр. сіл. госп-ва і продовольства облдержадмін., Полтав. держ. с.-г. дослід. ст. – Полтава : [б. в.], 1999. – 16 с.
105. Аграрна наука на Сорочинському ярмарку / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 3 верес. – С. 3.
106. Аграрна наукова еліта в Полтаві / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 30 лип. – С. 6.
107. Беззмінне жито – один з унікальних дослідів світового землеробства / М. М. Опара, Л. Д. Глущенко, М. І. Гриб, М. М. Ампілогова // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 1999. – № 4. – С. 41–43.
108. Вплив способів обробітку ґрунту, добрив і попередників на продуктивність озимої пшениці та агрохімічні властивості ґрунту

/ М. М. Опара, Л. Д. Глущенко, В. О. Наталочка // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 1999. – № 4. – С. 38–40.

109. Думки учасника наради-семінару науковця М. М. Опари // Село полтавське. – 1999. – 18 черв.

110. За регуляторами росту – майбутнє / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 8 жовт. – С. 6.

111. Зібрання вищої аграрної науки в Полтавській області / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 2 лип.

112. Кукурудза – культура великих можливостей / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 16 квіт.

113. Озиме поле – головний хліб Полтавщини : [із виступу на обл. наук.-практ. конф.] / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 10 верес. – С. 6.

114. Проблеми вирощування кукурудзи в 1999–2000 роках / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 10 верес. – С. 6.

115. Символ національної аграрної науки : [до 115-річчя Полтав. держ. с.-г. дослід. станції ім. М. І. Вавилова] / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 1999. – № 4. – С. 6–10.

116. Системи землеробства – якими їм бути / І. П. Браженко, М. М. Опара // Землеробство ХХІ століття – проблеми та шляхи вирішення : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 8–10 черв. 1999 р., Київ–Чабани. – Київ : Нора-Прінт, 1999. – С. 11–12.

117. Технологія застосування регулятора росту рослин емістиму С / М. М. Опара // Село полтавське. – 1999. – 28 трав.

2000

118. В якому стані озимина / М. М. Опара // Село полтавське. – 2000. – 31 берез.

119. Вагомий ужинок дослідної станції / М. М. Опара // Село полтавське. – 2000. – 21 січ. – С. 3.

120. Від примхливої погоди можемо мати недороди / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2000. – 21 берез.

121. Вчені-аграрники перебудовують свою роботу / М. М. Опара // Село полтавське. – 2000. – 19 трав. – С. 6.

122. Майбутньому зимовому клину – належну увагу / С. Л. Москаленко, М. М. Опара // Село полтавське. – 2000. – 21 лип.

123. На порозі жнива / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 2000. – 7 лип.

124. Наука – селу, село – державі : інтерв'ю з М. М. Опарою / запис. Олександр Макаренко // Зоря Полтавщини. – 2000. – 25 лют. – С. 2.

125. Невідкладні справи хліборобів / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 2000. – 2 черв.

126. Хліб наш насущний... / М. М. Опара // Село полтавське. – 2000. – 24 берез. – С. 6 ; 31 берез. – С. [6?].

127. Шляхи підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва в сучасних умовах / М. М. Опара, В. А. Слепцов, С. Л. Москаленко // Село полтавське. – 2000. – 25 лют. – С. 2 ; 3 берез. – С. [2?].

128. Шляхи поступу безплужного землеробства у вимірі часу аграріїв Полтавщини / І. П. Браженко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 2000. – № 6. – С. 10–14.

129. Як одержати високий урожай озимини / М. М. Опара [та ін.] // Село полтавське. – 2000. – 8 серп.

130. Як рослинництву вийти з кризи / М. М. Опара [та ін.] // Зоря Полтавщини. – 2000. – 4 берез.

2001

131. Основні шляхи досягнення конкурентоздатності реформованих аграрних підприємств (наукові та практичні рекомендації) / Є. Ф. Томін, С. І. Мельник, В. Г. Данченко, М. М. Опара [та ін.] ; за ред. В. М. Писаренка. – Полтава : Terra, 2001. – 138 с.

132. Високобілкові корми – це достаток молока і м'яса / І. Трончук, М. Опара // Село полтавське. – 2001. – 27 квіт.

133. Віктор Самородов та Сергій Поспелов – лауреати премії ім. Л. П. Симиренка / М. Опара // Село полтавське. – 2001. – 12 січ.

134. «Він землю всю зробив би садом...» : [до 100-річчя від дня народження М. М. Гришка] / М. М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2001. – № 2 (жовт.). – С. 2.

135. Головний наш хліб / М. Опара, О. Кочубей // Село полтавське. – 2001. – 17 серп.

136. Дешевший аналогів, але не менш надійний і ефективний ґрунтообробний агрегат розробили вчені аграрної академії / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2001. – 23 жовт.

137. Є агрегат для біологічного землеробства! / М. М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2001. – № 1 (верес.). – С. [4].
138. Ім'я академіка М. М. Гришка носить Національний ботанічний сад Академії наук України / М. Опара // Село полтавське. – 2001. – 19 жовт.
139. Корінні проблеми аграрного сектору / В. Писаренко, М. Опара // Село полтавське. – 2001. – 26 січ.
140. Міжнародна наукова конференція [«Генетика і селекція вищих організмів»] / М. М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2001. – № 2 (жовт.). – С. 1 ; Село полтавське. – 2001. – 5 жовт. – С. 1.
141. На порозі жнива / М. Опара, П. Ярошенко // Зоря Полтавщини. – 2001. – 27 черв.
142. Нові лауреати премії імені Л. П. Симиренка Національної академії наук України / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 2001. – № 4. – С. 135–136.
143. Про урожай майбутній дбай сьогодні / М. Опара // Село полтавське. – 2001. – 10 серп.
144. Регіональний аспект біологізації землеробства: напрямки досліджень, здобутки і перспективи / С. С. Антонець, В. М. Писаренко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 2001. – № 4. – С. 15–19 ; Роль ботанічних садів у формуванні наукового світогляду майбутніх біологів : матеріали 1-х Всеукр. читань, присвяч. пам'яті акад. М. М. Гришка, 24–25 верес. 2001 р. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : ПДПУ, 2001.
145. Роздуми біля хлібного лану / В. Писаренко, М. Опара // Село полтавське. – 2001. – 15 черв.
146. Розробка технології локального внесення добрив у Полтавському державному сільськогосподарському інституті / П. І. Воропін, В. О. Воропіна, М. М. Опара, І. Б. Компанієць // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 2001. – № 4. – С. 33–38.
147. Статус аграрної академії окрилює і зобов'язує / М. Опара, С. Різник // Село полтавське. – 2001. – 21 груд. – С. 2.
148. Увагу насінництву кукурудзи / О. Кочубей, М. Опара, С. Москаленко // Село полтавське. – 2001. – 19 жовт.

2002

149. Практичні рекомендації по проведенню комплексу весняних польових робіт в 2002 році / І. О. Черкізов, І. П. Браженко, С. Л. Москаленко, С. М. Хоменко, В. І. Боюнець, В. М. Писаренко, М. М. Опара. – Полтава : [б. в.], 2002. – [20?] с.

150. Програма виробництва зерна кукурудзи в 2002 році / С. Л. Москаленко, І. П. Браженко, С. М. Хоменко, Н. В. Величко, В. І. Цебро, М. М. Опара, Ю. В. Скляр. – Полтава : [б. в.], 2002. – [18?] с.

151. Рекомендації по використанню вермикомпосту «Ефект» / М. М. Опара, В. О. Воропіна, О. В. Чумаков. – Полтава : [б. в.], 2002. – [17?] с.

152. Селекція вики ярої. Особливості методики і головних елементів техніки проведення робіт та їх удосконалення / В. Т. Воронцов, М. М. Опара. – Полтава : [ПДАА], 2002. – 26 с.

153. Велет біологічної науки : [115 років від дня народження академіка М. І. Вавилова] / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2002. – № 8 (листоп.). – С. 1.

154. Випробування на результативність / М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 19 лип.

155. Ефективний шлях підвищення родючості ґрунту / М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 15 лют.

156. Заслуженому працівнику сільського господарства України П. С. Рубелю – 70 років / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2002. – № 2/3. – С. 152.

157. Збережемо для майбутніх поколінь... / М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 4 січ.

158. Земельна конституція в дії / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2002. – № 2 (лют.). – С. 1–2.

159. Земельний кодекс України: підсумки роботи викладачів академії в районах області / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2002. – № 4/5 (квіт.-трав.). – С. 4.

160. Кандидату сільськогосподарських наук М. І. Грибу – 80 років / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2002. – № 2/3. – С. 151.

161. На замовлення С. С. Антонця створено ґрунтообробний агрегат КА-42 «Агроекологія-01» / М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 4 січ.

162. Науковий загал України відсвяткував 200 років Полтавській аграрній науці / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2002. – № 4/5 (квіт.-трав.). – С. 1–2.

163. Наше сьогодні (до Дня Конституції України) / М. Опара // Зоря Придніпров'я. – 2002. – 26 черв.

164. Особливості цьогорічної весни / Ф. Моргун, І. Браженко, М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 15 берез.

165. Практика жнив / С. Москаленко, Г. Герасименко, І. Браженко, М. Опара, П. Ярошенко // Село полтавське. – 2002. – 28 черв.

166. Сині очі весни... / М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 21 квіт.

167. Синтез науки і виробництва / М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 12 лип.

168. Сівба озимих / І. Черкізов, І. Браженко, М. Опара // Село полтавське. – 2002. – 6 верес.

169. Тактика жнив–2002. Поради до часу / С. Л. Москаленко, Г. І. Герасименко, І. П. Браженко, М. М. Опара, П. П. Ярошенко // Село полтавське. – 2002. – 28 черв.

170. Три десятки років за плечима... : [про кафедру інформаційних систем і технологій ПДАА] / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2002. – № 2 (лют.). – С. 6.

171. Унікальна дослідна... Головне завдання / М. Опара, В. Самородов // Село полтавське. – 2002. – 26 лип.

172. Як відчуває себе наш основний хліб? / С. Москаленко, М. Опара, Г. Сотір, І. Черкізов // Село полтавське. – 2002. – 18 січ.

2003

173. С эхинацеей в третье тысячелетие : материалы Междунар. науч. конф., 7–11 июля. 2003 г., г. Полтава / Полтав. гос. аграр. акад., Полтав. отд-е Укр. ботан. общ-ва ; [редкол.: В. Н. Самородов (отв. ред.), В. И. Издепский, Н. Н. Опара, В. Н. Писаренко, С. В. Поспелов, В. Ф. Почерняева]. – Полтава : Terra, 2003. – 300 с.

174. Аграрна академія відтепер є і в селі / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 31 жовт.

175. Актуальні питання сучасності / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2003. – № 4 (квіт.). – С. 3.

176. Амброзія полинолиста / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 22 серп.

177. Безпечні прийоми захисту картоплі / М. Опара // Наука та життя. – 2003. – 12 черв. (№ 21).
178. Безпечні прийоми захисту картоплі від шкідників і хвороб / В. Писаренко, М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 15 трав.
179. Берегти рідну землю вигідно / М. Опара, О. Чумаков // Сільські новини. – 2003. – 29 трав. – С. 12.
180. М. І. Вавилову вклонилася в шані Україна / В. М. Писаренко, М. М. Опара, В. М. Самородов // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2003. – № 5. – С. 32–34.
181. Вернадський і сучасна наука / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 21 листоп. – С. 12.
182. Вівсюг – злісний бур'ян / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 25 лип.
183. Візит посла / М. М. Опара, А. А. Гетья // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2003. – № 7 (верес.). – С. 3.
184. Капустянка, фітофтора, як їх знешкодити? / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 20 трав.
185. Ми взяли з собою у майбутнє найкращих друзів людини – рослини / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 31 лип.
186. Ми взяли з собою у майбутнє найкращих друзів людини – цілющі рослини / М. Опара // Еко-кур'єр. – 2003. – № 24 (18–24 серп.).
187. Мовчання полтавського чорнозему / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2003. – 28 листоп.
188. Новий клімат потребує нових підходів до землі / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 19 черв.
189. Пам'яті видатного вченого : [про В. І. Вернадського] / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 20 берез. – С. 5.
190. Погода продовжує випробувати селянина / С. Москаленко, М. Опара, І. Черкізов // Село полтавське. – 2003. – 29 трав.
191. Роздуми на порозі весняних польових робіт / В. Писаренко, М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 27 берез.
192. Сівозміна – основа ефективного ведення землеробства / М. Опара // Наука та життя. – 2003. – 26 берез. (№ 10).
193. Сільськогосподарська наука на Полтавщині / М. Опара // Наука та життя. – 2003. – 21 лют. (№ 5).

194. Стан озимини на Полтавщині / М. Опара // Наука та життя. – 2003. – 21 лют. (№ 5).
195. Тяжке безпам'ятство / М. Опара // Полтавський вісник. – 2003. – 18 квіт. – С. 4.
196. У завтрашній день – з новими технологіями / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2003. – № 8/9 (жовт.-листоп.). – С. 3.
197. Удобрювати економно! / М. Опара // Село полтавське. – 2003. – 30 січ.
198. Удобрювати треба економно! / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2003. – 7 берез.
199. Шляхи застосування органічних і мінеральних добрив в сучасних умовах / М. М. Опара // Матеріали обл. наук.-практ. конф. з питань ефективності ведення землеробства, 16–17 січ. 2003 р., м. Полтава. – Полтава : [б. в.], 2003. – С. 48–53.
200. Що робити на озимому полі найближчим часом? / М. Опара // Наука та життя. – 2003. – 16 квіт. (№ 13).
201. Як привести до життя озиму / М. Опара, С. Москаленко // Село полтавське. – 2003. – 6 берез.

2004

202. Ощадна технологія диференційного догляду озимої пшениці / В. Д. Мединець, В. А. Слепцов, М. М. Опара. – Полтава : ІнтерГрафіка, 2004. – 36 с.
203. Формування конкурентоздатності підприємств АПК в умовах ринкової трансформації економіки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / [редкол.: М. М. Опара, В. М. Писаренко, В. І. Перебийніс]. – Полтава : Форміка, 2004. – 164 с.
204. Вступ / М. М. Опара // Управління онтогенезом зимуючих рослин у світлі нових знань про екологічний ефект відновлення їх весняної вегетації : зб. матеріалів наук. конф. – Полтава : [б. в.], 2004. – С. [3?].
205. З наукою – у майбутнє / М. М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2004. – № 5 (верес.). – С. 2.
206. За екологічно-чисту продукцію в області / М. Опара // Село полтавське. – 2004. – 8 жовт.

207. Зберегти землю для майбутніх поколінь / М. М. Опара // Біорізноманіття: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2004 р., м. Полтава. – Полтава : [б. в.], 2004.

208. Здобутки академії за рік, що минає / Микола Опара, Володимир Фірсов // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2004. – № 7/8 (листоп.-груд.). – С. 2–3.

209. Історія створення колекції комах ентомологічного відділу Полтавської державної дослідної станції ім. М. І. Вавилова / Ю. В. Білявський, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2004. – № 1. – С. 59–62.

210. Наука рухає життя! / М. Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2004. – № 3 (квіт.). – С. 1.

211. Науково-обгрунтована сівозміна – основа ефективного ведення землеробства / М. Опара // Село полтавське. – 2004. – 30 січ.

212. Озимина на порозі зими / М. Опара // Село полтавське. – 2004. – 5 листоп.

213. Повернути втрачене лідерство у тваринництві / М. Опара // Село полтавське. – 2004. – 10 груд.

214. Програмування врожаїв / М. Опара, І. Компанієць // Село полтавське. – 2004. – 9 квіт. ; 16 квіт. ; 23 квіт.

215. Системи землеробства і сівозміни: історія, сучасний стан і перспективи розвитку / П. І. Бойко, Н. П. Коваленко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2004. – № 3. – С. 21–26.

216. Увіковічення пам'яті про В. І. Вернадського в Полтаві / В. М. Самородов, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2004. – № 1. – С. 114–115.

217. Якість продукції – перш за все! / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2004. – № 7/8 (листоп.-груд.). – С. 3 ; Село полтавське. – 2004. – 3 груд.

218. Яра пшениця – один із основних напрямків удосконалення зернового клину / І. Браженко, С. Москаленко, М. Опара // Село полтавське. – 2004. – 20 лют.

2005

219. Оздоровлення з допомогою культурних рослин / В. Т. Воронцов, М. М. Опара, Н. М. Опара, Т. О. Белова. – Полтава : Terra, 2005. – 72 с.

220. Практичні рекомендації по організації органічного землеробства та сучасні методи скорочення витрат матеріально-технічних ресурсів у рослинництві / В. М. Писаренко, М. М. Опара, І. П. Браженко [та ін.]. – Полтава : ПМЕГО «Мама-86-Полтава», 2005. – 20 с.

221. Аномалія чи закономірність? : інтерв'ю з М. М. Опарою // Село полтавське. – 2005. – 14 січ.

222. Вагомий здобуток учених-аграріїв / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 29 квіт.

223. 25-річчя факультету : [про факультет довузівської підготовки] / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 23 груд. – С. 8.

224. До питання введення в культуру чаполочі (зубрівки) пахучої / В. Т. Воронцов, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2005. – № 4. – С. 31–32.

225. Древній і завжди молодий : [про аграрно-економічний коледж ПДАА] / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – [9?] груд. – С. 9.

226. Є ідеї, є наробки, не вистачає дрібниці – грошей / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 1 лип.

227. Життєва дисертація Семена Антонця: шляхом трьох десятиліть до світового визнання / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 24 черв. – С. 1–2.

228. З усією щирістю – спасибі / М. Опара // Полтавський вісник. – 2005. – 17 черв.

229. Красуня прерій народилася в Полтаві : [про ехінацею пурпурову] / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2005. – 10 черв. – С. 12.

230. Крізь дим їдкий, крізь грім війни / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 10 черв. – С. 9.

231. Наука – здоров'ю людини : [про здобутки науковців ПДАА С. В. Поспелова та В. М. Самородова] / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2005. – № 11 (верес.). – С. 5.

232. Науково-обгрунтована пожива для рослин / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 27 трав.

233. Науковці для здоров'я людини / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 9 верес.

234. Не всяк той пан, що колорадський / М. Опара // Всеукраїнська технічна газета. – 2005. – 5 трав. (№ 18/19).

235. Новий вид ехінацеї / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 10 черв. – С. 5.
236. Носій культури й прогресу / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 20 трав.
237. «Ой видно село...» / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 16 верес.
238. Осінні мотиви... / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 28 жовт. – С. 12.
239. Погода тривожить хлібороба / М. Опара, Г. Сотір // Село полтавське. – 2005. – 27 трав.
240. Практичні аспекти виробництва екологічно чистої продукції / М. Опара // Село полтавське. – 2005. – 4 січ.
241. Синтез науки і виробництва / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2005. – № 11 (верес.). – С. 4.
242. Фабрика продовольства, ліків та кормів : [про сою] / М. Опара, Л. Білявська // Село полтавське. – 2005. – 6 трав.
243. Чому не радує озиме поле? / М. Опара, Г. Сотір // Зоря Полтавщини. – 2005. – 14 жовт ; Село полтавське. – 2005. – 14 жовт.
244. Школа хліборобського гарту : [поздоровлення С. С. Антонцю з нагоди 70-річчя від дня народження] / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2005. – № 11 (верес.). – С. 3.
245. Шляхи біологізації землеробства / М. М. Опара // Болонський процес: модернізація змісту природничої педагогічної освіти. XII Каришинські читання : зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 трав. 2005 р., м. Полтава / Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2005. – С. 56–57.

2006

246. Науково обгрунтована сівозміна – основа ефективного ведення землеробства : рекомендації по впровадженню / М. М. Опара. – Полтава : [б. в.], 2006. – [20?] с.
247. Родючість ґрунтів і енергозбереження в землеробстві : [навч. посіб.] / М. М. Опара, П. П. Ярошенко ; Мін-во аграр. політики України, Полтав. держ. аграр. акад. – Полтава : ПДАА, 2006. – 64 с.
248. Без науки немає держави / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – № 16 (трав.). – С. 2.

249. Без науки немає держави / В. Писаренко, М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 19 трав. – С. 4.
250. Беззмінному життю – 120 років / Л. Д. Глущенко, І. О. Черкізов, В. В. Гангур, Ю. В. Білявський, М. І. Гриб, М. М. Опара, М. М. Ампілогова, О. Ю. Матвєєва, В. М. Касіч, С. М. Калініченко, Л. В. Хоменко, Т. П. Яцун, Л. В. Кавалір, П. Г. Сокирко, В. М. Товстошкур // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – № 2. – С. 49–52.
251. Безплужне землеробство – шлях до збереження родючості ґрунтів / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 9 черв. – С. 10.
252. Берегиня сої України / М. Опара, В. Самородов // Село полтавське. – 2006. – 29 верес.
253. Вавиловський зорепад... / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 31 берез. – С. 9.
254. Вдруге чемпіонка світу / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 8 груд.
255. Високоякісне зерно озимої пшениці – основа ефективного її вирощування / М. Опара // Порада / Полтав. обл. с.-г. дорадча служба. – 2006. – № 3 (верес.).
256. «Від сохи до рала...» : [про презентацію книги І. Копотуна] / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 1 груд.
257. Вісімдесят п'ять славних літ : [про ПДАА] / В. М. Писаренко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – № 2. – С. 6–9.
258. Десять способів боротьби з колорадом / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2006. – 9 черв. – С. 6.
259. Дивовижне явище природи / М. Опара: // Село полтавське. – 2006. – 6 жовт. – Рец. на кн.: Екологія весняного розвитку озимої пшениці / В. Д. Мединець, В. А. Слепцов. – Полтава : АСМІ, 2006. – 260 с.
260. Досвід біологічного землеробства : [про ПП «Агроекологія» Шишацького району, яке очолює С. С. Антонець] / М. Опара // Агровісник. Україна. – 2006. – № 2. – С. 29.
261. Є Міжнародна школа екологічного землеробства / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 15 верес.
262. Життя, присвячене науці / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 13 січ.

263. Заслуженому винахіднику України Віктору Самородову – 55 років / В. М. Писаренко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – № 3. – С. 200.

264. Захист озимої пшениці від хвороб, шкідників та бур'янів в осінній період / В. Самородов, М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 29 верес.

265. «Збагнув дерев рясний зеленограй...» / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 4 серп. – Рец. на кн.: Велика єдність праці і культури : штрихи до портрета сортовипробувальника та селекціонера Петра Шеренгового / уклад.: В. М. Самородов [та ін.] ; наук. ред. В. М. Самородов ; Полтав. держ. аграр. акад., Полтав. від-ня Укр. ботаніч. тов-ва. – Полтава : Верстка, 2006. – 72 с. : іл. – (Іст.-бібліогр. серія «Постаті аграрної науки Полтавщини» ; кн. 3).

266. Зустрічай, хліборобе, весну / С. Москаленко, М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 31 берез.

267. Історія та наукові доробки агрономічного факультету / П. В. Писаренко, М. М. Опара, В. М. Самородов // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – № 2. – С. 10–12.

268. Їзда без задоволення, але з мораллю / М. Опара // Полтавський вісник. – 2006. – 8 верес.

269. Культура, що незаслужено ігнорується / С. Москаленко, М. Опара, О. Кочубей // Село полтавське. – 2006. – 14 квіт.

270. Моє село, для мене ти єдине / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 30 черв.

271. На виставці було, що показати... / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 7 лип.

272. На здобуття премії імені Л. П. Симиренка : [про вихід у світ нової книги «Груша в Україні», одним із авторів якої є випускник ПДСГІ П. Кондратенко] / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 20 жовт. – С. 3.

273. Наукові здобутки молодих вчених-аграріїв / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2006. – 15 верес. – С. 3.

274. [Новорічне вітання] / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – Груд. – С. 2.

275. «Одна стежина в ріднім краї...» / О. Сень, М. Опара, Л. Коба // Село полтавське. – 2006. – 15 верес.

276. Паломництво іноземних делегацій в аграрну академію / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 10 листоп. – С. 3.

277. Поважний вік – душа молода : [до 70-річчя від дня народження професора А. А. Смердова] / В. М. Писаренко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – № 2. – С. 189–192.

278. Понад 4 тисячі інженерів-механіків на рахунку факультету механізації сільського господарства / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 24 листоп.

279. Потерпає від морозів і озиме поле / М. Опара, Г. Козленко // Село полтавське. – 2006. – 17 лют.

280. Прощальні акорди літа... «Бабине літо» / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 29 верес.

281. Самовідновлення – реальне / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 23 черв.

282. 75 років на сторожі здоров'я тварин / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 9 черв.

283. Стогне земля від наруги / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 9 черв.

284. Характеристика органічного землеробства / М. Опара // Порада / Полтав. обл. с.-г. дорадча служба. – 2006. – № 1 ; № 2.

285. Шукаючи нетрадиційні джерела енергії / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 10 лют.

286. Що посієш – те й пожнеш / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2006. – Груд. – С. 3.

287. Як почуватється наш основний хліб / М. Опара // Село полтавське. – 2006. – 17 берез.

2007

288. Концептуальні питання оновлення МТП / П. П. Ярошенко, М. М. Опара, Г. О. Лапенко. – Полтава : ПДАА, 2007. – 68 с.

289. Культурні рослини в раціональному харчуванні та оздоровленні / В. Т. Воронцов, Н. М. Опара, М. М. Опара. – Полтава : ПДАА, 2007. – 216 с.

290. Перспективи розвитку системи насінництва в Полтавській області : матеріали наук.-практ. конф., 5 груд. 2006 р., м. Полтава /

Мін-во аграр. пол-ки України, Голов. упр. агропром. розв. Полтав. облдержадмін., Полтав. держ. аграр. акад. ; [ред. коміс.: С. Л. Москаленко, М. М. Опара, О. В. Кочубей, В. М. Тищенко ; відп. за вип. М. М. Опара]. – Полтава : ПДАА, 2007. – 68 с.

291. Прогноз і програмування врожаїв : метод. вказівки для виконання практ. робіт магістрами агрономічного ф-ту ден. форми навчання зі спец. 8.130102 Агрономія / І. Б. Компанієць, М. М. Опара, В. М. Захаров. – Полтава : ПДАА, 2007. – 68 с.

292. Прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур : метод. вказівки для самот. р-ти магістрів агрономічного ф-ту ден. форми навчання зі спец. 8.130102 Агрономія / І. Б. Компанієць, М. М. Опара, В. М. Захаров. – Полтава : ПДАА, 2007. – 14 с.

293. Програмування врожаю : метод. вказівки для самот. р-ти студ. 4-го курсу агрономічного ф-ту ден. форми навчання / І. Б. Компанієць, М. М. Опара. – Полтава : ПДАА, 2007. – 28 с.

294. Тестові завдання фахового випробування для вступників ОКР «Спеціаліст» і «Магістр» напряму підготовки 1301 Агрономія / П. В. Писаренко, Г. П. Жемела, В. М. Писаренко, М. М. Опара [та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2007. – 56 с.

295. Академік хліборобського поля : [В. М. Ремесло] / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 9 лют. – С. 5.

296. Амбітна молодь потрібна й бідним, і багатим / М. Опара, О. Горб // Трудова Полтавщина. – 2007. – 20 квіт.

297. Безцінні надбання української науки / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2007. – № 4 (листоп.). – С. 5.

298. Весна квапить хлібороба / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 30 берез.

299. День колгоспника / зі слів Миколи Опари записала Любов Ярова // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2007. – № 4 (листоп.). – С. 4.

300. З наукою – в майбутнє / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2007. – № 2 (берез.). – С. 2.

301. І знову перемога : [про чоловічу волейбольну команду ПДАА] / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 30 листоп. – С. 6.

302. Його лебедина пісня... (до 75-річчя від дня народження П. С. Рубеля) / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2007. – № 1. – С. 196–197.
303. Квітень на гостинах у січня, або Як зберегти озимий клин / М. Опара, Г. Козленко // Зоря Полтавщини. – 2007. – 23 січ.
304. Лауреатів в аграрній академії стало більше / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 26 січ.
305. «Май дбай, а прийшов іюнь – хоч сій, хоч плюнь» / М. Опара, Г. Козленко // Село полтавське. – 2007. – 1 черв.
306. Марія Валах – остання жителька Дадакалівки, де вже не тільки люди, а й лелеки не селяться / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 14 верес. – С. 1, 2.
307. Наукові здобутки академії / Микола Опара // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2007. – № 1 (січ.). – С. 4.
308. Наша землячка знову найсильніша в Європі : [про студентку ф-ту менеджменту К. Ваніну] / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 26 жовт. – С. 12.
309. Наші земляки – лауреати академічної премії з ботаніки / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 2 лют. – С. 4.
310. «Не стоїть питання: чи потрібні здібні випускники аграрних ВНЗ Україні? Їх у державі катастрофічно не вистачає!» : інтерв'ю з проректором з наукової роботи ПДАА Миколою Опарою / розмовляв О. Данилець // Сельская жизнь. – 2007. – 3 мая. – С. 3.
311. Обіймаючи поле дужими руками... / В. Самородов, М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 8 берез. – С. 5.
312. Посуха загрожує врожаю / М. Опара, Г. Козленко // Зоря Полтавщини. – 2007. – 5 черв. – С. 2.
313. Почесному професору Полтавської державної аграрної академії М. В. Кир'яну – 70 років / В. М. Самородов, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2007. – № 1. – С. 199–201.
314. Селекціонерів аграрної академії цінують за кордоном / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 18 трав.
315. Синтез навчання і науки / М. Опара // Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін. XIV Каришинські читання : зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 трав. 2007 р. / Ін-т інновац. технологій та змісту освіти [та ін.] ;

[редкол.: Пашенко В. О. та ін.]. – Полтава : Астроя, 2007 ; Село полтавське. – 2007. – 13 квіт.

316. Сій сьогодні, думай про завтра / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2007. – 3 жовт.

317. Сортознавець світового рівня з Полтавщини : [про директора Устимів. дослід. ст. рослинництва М. Кір'яна] / В. Самородов, М. Опара // Трудова Полтавщина. – 2007. – 9 берез. – С. 4.

318. Соя не терпить дилетантів! / М. Опара, Л. Білявська // Село полтавське. – 2007. – 27 квіт. – С. 3.

319. Стан озимини перед початком зими / М. М. Опара, П. І. Бондар // Село полтавське. – 2007. – 2 листоп. – С. 2.

320. Тече життя ріка / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 26 січ.

321. Хто не ризикує, той не отримує врожаю / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 5 жовт. – С. 1–3.

322. Чемпіонські здобутки аграрної академії / М. Опара // Село полтавське. – 2007. – 12 січ.

323. Що ж робити на озимому полі сьогодні і в перспективі? / М. Опара, Г. Козленко // Село полтавське. – 2007. – 12 січ.

2008

324. Актуальні питання історії науки і техніки : матеріали 6-ї Всеукр. наук. конф., 11–12 жовт. 2007 р., м. Полтава / Мін-во аграр. пол-ки України, Полтав. держ. аграр. акад. [та ін.] ; [вступне слово та ред. М. М. Опара]. – Полтава : Terra, 2008. – 332 с.

325. Ерозія ґрунтів, їх родючість, енергозбереження в землеробстві (рекомендації) / П. П. Ярошенко, М. М. Опара. – Полтава : ПДАА, 2008. – 18 с.

326. Узагальнення передового досвіду господарств та аналіз результатів наукових досліджень : метод. вказівки / [В. П. Дуденко, М. М. Опара, М. М. Маренич]. – Полтава : ПДАА, 2008. – 18 с.

327. Бессменная рожь: 124 года на одном поле / Ю. В. Белявский, Н. Н. Опара // Зерно. – 2008. – № 4. – С. 17–23.

328. Біжить ріка життя... : [до 60-річчя від дня народження к. с.-г. н., доцента А. А. Кочерги] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 4 (верес.-жовт.). – С. 11.

329. «Білі каштани, світлі вогні...» / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 23 трав.

330. Вологозбереження в умовах глобального потепління клімату / М. М. Опара // До чистих джерел Пирятинського краю : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 145-річчю від дня народження В. І. Вернадського, 16 трав. 2008 р., с. Березова Рудка / Пирятин. райрада [та ін.] наук. ред. О. М. Байрак. – Полтава : Полтав. літератор, 2008.

331. Вплив досліджень В. В. Докучаєва на становлення і розвиток агрономії Полтавщини / Т. П. Яцун, П. В. Писаренко, М. М. Опара, А. Г. Гордига, З. М. Бохан, Л. В. Кавалір, Н. І. Хоролець, Ю. В. Яцун // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 2. – С. 25–28.

332. Вплив на становлення і розвиток наукової і практичної агрономії Полтавщини наукових досліджень ґрунтів В. В. Докучаєвим / П. В. Писаренко, М. М. Опара, Т. П. Яцун, Л. В. Кавалір, Н. І. Хоролець, Ю. В. Яцун // Питання історії науки і техніки. – 2008. – № 1(5). – С. 7–12.

333. «Для кого наука – Бог, а для кого кістка в горлі» / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 30 трав. – С. 5.

334. Енергозбереження та екологічна безпека у процесі обробітку ґрунту / П. П. Ярошенко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 1. – С. 6–11.

335. Ефективність використання енергетичних ресурсів в рослинництві / М. М. Опара // Энергосбережение. – 2008. – № 5. – С. 20–22.

336. Життєва академія Віктора Писаренка : розмова з науковцями та студентами з нагоди 65-річчя ректора ПДАА, д. с.-г. н., професора В. М. Писаренка / Г. Жемела, О. Пипко, П. Писаренко, М. Шевніков, В. Писаренко, О. Горб, О. Слизько, М. Опара ; запис. Л. Коба // Село полтавське. – 2008. – 7 берез. – С. 4–5.

337. Життєве кредо: «Тільки вперед!» : [про д-ра с.-г. наук, професора В. М. Писаренка] / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 1. – С. 213–215.

338. Життя, віддане Академії : [до 70-річчя від дня народження завідувачки аспірантури ПДАА З. О. Дорогань] / Віктор Писаренко, Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 4 (верес.-жовт.). – С. 13.

339. Життя, що стало долею... : [про Героя України, Почесного професора ПДАА С. С. Антонця] / Микола Опара // Село полтавське. –

2008. – 3 жовт. – С. 2 ; Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 4 (верес.-жовт.). – С. 3.

340. З любов'ю до отчого краю... / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 19 верес. – С. 7. – Рец. на кн.: Копотун І. Сліпорід – край отчий : літературно-публіцистична повість / Іван Копотун. – Полтава : Полтава, 2008. – 512 с. : іл.

341. Завтра може бути пізно / М. Опара // Агро-Еко : наук.-вироб. вид. / ПП «Агроекологія». – 2008. – 28 берез.

342. Захистимо каштани від шкідників / М. Опара, Ю. Білявський // Село полтавське. – 2008. – 4 лип. – С. 11.

343. Зберегти джерело життя : продовжуючи справу академіка В. І. Вернадського / М. Опара, В. Самородов, І. Євдокимова // Село полтавське. – 2008. – 20 черв. – С. 4.

344. Збереження вологи в умовах глобального потепління / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 4. – С. 19–23.

345. Зелені шати Полтавщини... / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 25 січ. – С. 2. – Рец. на кн.: Байрак О. Парки Полтавщини: історія створення, сучасний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку / О. Байрак, В. Самородов. – Полтава : [б. в.], 2007. – 276 с.

346. Із думками про землю, про майбутній урожай / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 15 лют. – С. 3.

347. Його життєве кредо: «Тільки вперед!» : [до 65-річчя від дня народження д-ра с.-г. наук, професора В. М. Писаренка] / М. М. Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 1 (берез.). – С. 2.

348. Комсомол! Залишайся вічно молодим! / М. Опара, В. Стороженко // Село полтавське. – 2008. – 24 жовт. – С. 6.

349. Мамо, мамо, вічна і кохана... / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 16 трав.

350. Не посієш – не збереш! / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 3 жовт. – С. 3.

351. Не рубай тополю... / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 18 квіт. ; Вечірня Полтава. – 2008. – 16 квіт.

352. Не такий страшний мороз, як його малюють / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 11 січ.

353. Привітання учасників конференції / М. М. Опара // Зб. наук. праць регіональної наук.-практ. конф. ф-ту механізації сільського господарства. – Полтава : [б. в.], 2008. – Вип. 1. – С. 3–4.

354. Розумне, добре, вічне / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 3 (трав.). – С. 3.

355. Роки студентські, незабутні / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2008. – 23 лип.

356. Тече ріка життя... / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2008. – 20 трав. – С. 3. – Рец. на кн.: Копотун І. Сліпорід – край отчий / Іван Копотун. – Полтава : Полтава, 2008. – 512 с. : іл. ; Копотун І. Від сохи до рала, або Історія індустріалізації сільського господарства Полтавщини / Іван Копотун. – Полтава : Полтава, 2006. – 744 с. : іл.

357. «Хліб і сіль Батьківщини». Саме під такою назвою нещодавно в ПДАА пройшла презентація книги члена Нац. спілки журналістів України В. Жадана : [про КСП «Батьківщина» та його керівника Героя України О. Г. Коросташова] / М. Опара // Село полтавське. – 2008. – 25 квіт. – С. 5.

358. Шляхи підвищення ефективності АПК обговорювалися на Полтавщині / М. Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 4 (верес.-жовт.). – С. 1.

359. Який час для сівби найкращий? / М. Опара // Агро-Еко : наук.-вироб. вид. / ПП «Агроєкологія». – 2008. – 10 жовт.

2009

360. Агрохімія : метод. вказівки для виконання курсової роботи на тему: «Система удобрення сільськогосподарських культур в сівозміні» студентами стаціонарної і заочної форм навчання зі спец. 6.130100 Агрономія / М. М. Опара. – Полтава : ПДАА, 2009. – 59 с.

361. Біогумус – ефективний шлях до врожаю / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 4 груд. – С. 12.

362. В академії не тільки академічні питання / комент. М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 18 груд.

363. Вогню на полях і узбіччях – ні! / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 24 квіт. – С. 5.

364. Ефективний шлях до врожаю / М. Опара, М. Кулик // Партнер Агро. – 2009. – № 24. – С. 6–7.

365. Збереження вологи в умовах глобального потепління / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 19 черв. – С. 5.

366. Ідеї та справи Моргуна живі серед людей / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 10 лип.

367. Колюча цілителька: розторопша плямиста / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 20 лют. – С. 3. – Рец. на кн: Расторопша пятнистая: вопросы биологии, культивирования и применения / С. В. Поспелов, В. Н. Самородов, В. С. Кисличенко, А. А. Остапчук. – Полтава : [б. и.], 2008. – 164 с.

368. Лісосмуги на службі врожаю / М. М. Опара // Екологія плюс. – 2009. – № 5. – С. 34–36 ; Проїшов вже час ліси рубати, прийшла пора ліси садить... : матеріали екологічної наук.-практ. конф., 21 трав. 2009 р., м. Пирятин. – Полтава : Полтав. літератор, 2009. – С. 51–53.

369. Наукові здобутки вчених-аграріїв : [В. Самородов, С. Поспелов, В. Тищенко] / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 15 трав. – С. 8.

370. Один із реальних шляхів біологізації землеробства / М. Опара, О. Чумаков // Село полтавське. – 2009. – 1 трав. – С. 3.

371. Полтава вшанувала Федора Почерняєва / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 6 берез.

372. [Привітання учасників конференції] / М. М. Опара // Аспекти безпеки праці, життя та довкілля людини : зб. матеріалів II регіон. наук.-практ. конф. – Полтава : [б. в.], 2008. – Вип. 2. – С. [3?].

373. Роздуми до і після засідання ради сільгоспвиробників / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 13 берез. – С. 6.

374. Рослини, як сировина для виробництва альтернативних джерел енергії / М. М. Опара // Партнер Агро. – 2009. – № 23. – С. 12 ; Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2009. – Листоп.-груд. – С. 2.

375. Синтез науки та виробництва / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2009. – Верес.-жовт. – С. 1.

376. Скільки ж експериментувати над полтавськими чорноземами? / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 3 квіт. – С. 2.

377. Славна геніями науки полтавська земля... / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 27 берез. – С. 13. – Рец. на кн.: В. І. Вернадський і Полтавщина: факти, документи, бібліографія / Полтав. держ. аграр.

акад., Полтав. краєзнав. музей, Полтав. від-ня Укр. ботан. т-ва ; уклад.: В. М. Самородов, С. Л. Кигим ; наук. ред. К. М. Ситник. – Полтава : Полтав. літератор, 2008. – 258, [1] с. : іл.

378. У природи немає поганої погоди / М. Опара // Село полтавське. – 2009. – 20 берез.

379. Флагману аграрної науки на Полтавщині – 125 : [про Полтав. держ. с.-г. дослід. ст.] / М. М. Опара, Н. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2009. – № 4. – С. 5–8 ; Село полтавське. – 2009. – 18 груд. – С. 7.

2010

380. Органічне землеробство: з досвіду ПП «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області : практ. рек. / М-во аграрної політики України, Полтав. держ. аграр. акад. ; [С. С. Антонєць, А. С. Антонєць, В. М. Писаренко, М. М. Опара, П. В. Писаренко, І. О. Черкізов, С. Л. Москаленко, Г. В. Лук'яненко, В. М. Самородов, В. В. Писаренко, В. В. Гангур, Т. М. Дядечко, С. А. Ніколаєва, Ю. Г. Писаренко, В. О. Тур]. – Полтава : ПДАА, 2010. – 200 с.

381. Полтавська державна аграрна академія. Історичний нарис (1920–2010) / [В. Писаренко, В. Аранчій, М. Опара [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Писаренко]. – Полтава : ПДАА, 2010. – 296 с., [16] с. фот.

382. Бентежний талант хлібороба... / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 3 верес. – С. 10. – Рец. на кн.: Бентежний талант хлібороба: штрихи до портрета агроеколога Семена Антонця / уклад.: В. М. Самородов, С. В. Поспєлов ; наук. ред. В. М. Самородов. – Полтава : Дивосвіт, 2010. – 236 с. + 20 с. вкл.

383. Годі перелицьовувати історію / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 14 трав. – С. 13.

384. 90 славних літ... : [про ПДАА] / В. М. Писаренко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2010. – № 4. – С. 9–11 ; Партнер Агро. – 2010. – № 34. – С. 10–11 ; Село полтавське. – 2010. – 19 листоп.

385. Доземний їм уклін і вічна пам'ять... / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 7 трав. – С. 6.

386. Досвід вирощування розторопші плямистої на невеликих ділянках та використання її з метою оздоровлення / В. Т. Воронцов, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2010. – № 2. – С. 41–45.

387. Здорова земля – здорова людина : матеріали круглого столу «Органічне землеробство на Полтавщині: проблеми та перспективи», що відбувся в ПДАА / М. Опара, В. Самородов, С. Поспелов, С. Антонєць [та ін.] ; запис. О. Данилець // Урядовий кур'єр. – 2010. – 8 квіт. – С. 8–9.

388. І дешевше, і безпечніше / М. Опара // АгроСвіт. – 2010. – № 4 (трав.). – С. 11.

389. Із турботою про хліб насущний / М. Опара, Г. Козленко // Село полтавське. – 2010. – 22 січ.

390. Його життєве кредо – служіння науці : [до 50-річчя від дня народження директора Держ. наук. с.-г. б-ки УААН В. А. Вергунова] / М. М. Опара, Н. М. Опара, Л. О. Снітко, Г. Г. Гордига // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2010. – № 2. – С. 209–210.

391. Майбутнє – за відновлювальними джерелами енергії / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 29 жовт.

392. Морозна і сніжна зима 2010... / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 26 берез. – С. 6.

393. Наукові здобутки вчених аграрної академії / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 14 трав. – С. 10.

394. Органічним землеробством полтавські аграрії займалися ще 200 років тому / Н. Діденко, М. Опара, В. Самородов // Вечірня Полтава. – 2010. – 24 берез. – С. 3.

395. Першому ентомологічному відділу в Росії – 100 років / Ю. В. Білявський, М. М. Опара, Н. М. Опара, І. О. Черкізов, В. В. Гангур, О. Ю. Матвєєва // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2010. – № 3. – С. 202–205.

396. Підсіватимемо чи пересіватимемо? / М. Опара // Урядовий кур'єр. – 2010. – 24 лют.

397. Погода продовжує дивувати аномаліями / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 19 листоп.

398. Славна і гірка доля : [про телефільм, присвячений М. І. Вавилову, при науковому консультуванні В. Самородова] / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 2 квіт. – С. 7.

399. Спекотне літо–2010: наслідки і роздуми про майбутнє... / М. Опара // Село полтавське. – 2010. – 17 верес. – С. 6.

2011

400. Словник основних сільськогосподарських термінів / М. М. Опара, Н. М. Опара. – Полтава : ПДАА, 2011. – 30 с.

401. Аграрна академія моя – моє життя / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – Жовт. – С. 5.

402. Безмежжя його інтересів : [до 60-річчя від дня народження заслуженого винахідника України, Голови Полтавського відділення Українського ботанічного товариства В. М. Самородова] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – Верес. – С. 7 ; Село полтавське. – 2011. – 5 серп. – С. 6.

403. 10-річчю від дня заснування центру історії аграрної науки Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН / В. М. Писаренко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – № 2. – С. 204.

404. Життя, віддане аграрній дослідній справі / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – № 4. – С. 201–202. – Рец. на кн.: В. І. Сазанов: портрет розбудовника сільськогосподарської дослідної справи та громадянина / Полтав. держ. аграр. акад., Держ. наук. с.-г. б-ка НААН ; уклад.: В. А. Вергунов, В. М. Самородов ; наук. ред. В. А. Вергунов. – Полтава : [б. в.], 2011. – 174 с. : іл.

405. Заслуженому винахіднику України Віктору Самородову – 60 років / В. М. Писаренко, М. М. Опара, О. М. Байрак // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – № 3. – С. 190–191.

406. Земельна реформа в Україні: актуальні питання та відповіді / Микола Опара, Олена Якубенко // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – Верес. – С. 2.

407. Інноваційна спрямованість наукових досліджень аграрної академії / М. Опара // Село полтавське. – 2011. – 20 трав. – С. 7.

408. Його життєве кредо – доля землі, доля села... : [про заслуженого працівника сільського господарства Семена Москаленка] / М. Опара // Село полтавське. – 2011. – 16 верес. – С. 2.

409. Його покликання – ростити хліб : [про Володимира Тищенка – директора Наук.-дослід. ін-ту агрономії ПДАА] / В. Писаренко, М. Опара // Село полтавське. – 2011. – 21 січ. – С. 7.

410. Конструктор хлібного колосу (до 60-річчя доктора сільськогосподарських наук, професора, директора Науково-дослідного інституту агрономії Полтавської державної аграрної академії Володимира Миколайовича Тищенка) / Микола Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – № 1. – С. 191–192.

411. Лісосмуги – на службу врожаю / М. М. Опара // Методика викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVIII Каришинські читання : зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 трав. 2011 р. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка [та ін.]. – Полтава : [б. в.], 2011. – С. 390–392.

412. Молдавський жук подізує їсть колорадів : інтерв'ю з М. М. Опарою // Зоря Полтавщини. – 2011. – 21 черв. – С. 4.

413. Народна творчість єднає Україну : [про участь народного фольклорного ансамблю «Маланка» ПДАА у фольклорному фестивалі на Івано-Франківщині] / М. Опара // Село полтавське. – 2011. – 21 жовт. – С. 15.

414. Не радує весна хлібороба... / М. Опара // Село полтавське. – 2011. – 1 квіт. – С. 6.

415. Полтавський інститут агропромислового виробництва імені М. І. Вавилова Національної академії аграрних наук на службі агропромислового комплексу Полтавського регіону / М. М. Опара, Н. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – № 2. – С. 26–31.

416. Роздуми про майбутній озимий хліб / М. Опара // Село полтавське. – 2011. – 25 лют. – С. 7.

417. У Великих Сорочинцях ярмаркувала Полтавська державна аграрна академія / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2011. – Верес. – С. 11.

2012

418. Короткий довідник по добривах / М. М. Опара, О. Ф. Гордєєва. – Полтава : ПДАА, 2012. – 78 с.

419. Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. / Полтав. держ. аграр. акад. ; [редкол.: С. В. Поспєлов, П. В. Писаренко, М. М. Опара та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2012. – 103 с.

420. Рекомендації щодо поліпшення родючості ґрунтів, стабільності зерновиробництва, ресурсо- і енергозберігаючих технологій в рослинництві / С. Л. Москаленко, М. М. Опара, В. М. Тищенко, Л. Г. Білявська, В. М. Писаренко, О. П. Слинько. – Полтава : ПДАА, 2012. – 22 с.

421. Духовний оберіг Баранівки / М. Опара, В. Самородов // Село полтавське. – 2012. – 24 жовт. – С. 14. – Рец. на кн.: Нескорена Баранівка: історико-краєзнавчі нариси, спогади, документи / уклад. В. І. Магда. – Полтава : Полтав. літератор, 2012. – 254 с., 54 вкл. – (Серія «Бібліотечка історії сіл Полтавщини»).

422. «Знову цвітуть каштани...» / М. Опара // Село полтавське. – 2012. – 28 верес. – С. 8.

423. Микола Опара: «Перспектива збирати по два врожаї за сезон – цілком реальна» : розмова з проректором ПДАА / запис. Ю. Думка-Кондратьєва // Зоря Полтавщини. – 2012. – 5 жовт. – С. 7, 9.

424. На шляху до 100-річного ювілею – з міжнародним виміром... / М. М. Опара, Н. М. Опара, Л. О. Снітко // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2012. – № 4. – С. 185–186.

425. Наукові й творчі здобутки вченого : [про доцента ПДАА В. М. Самородова] / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2012. – 16 жовт. – С. 5.

426. «Ось чому для мене хліб – це найсвятіше на Землі» / М. Опара // Село полтавське. – 2012. – 27 січ. – С. 10.

427. Роздуми біля весняного поля... / М. Опара // Село полтавське. – 2012. – 23 берез. – С. 10.

428. Сенс його життя в науці : [про доцента ПДАА В. М. Самородова] / М. Опара // Село полтавське. – 2012. – 28 верес. – С. 15.

429. Чому я читаю «Вечірню Полтаву»? / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2012. – 15 серп. – С. 2.

2013

430. Конкурентноспроможне насіння – стабільний урожай : тези Міжнар. наук.-практ. конф., 30–31 січ. 2013 р., м. Полтава / Мін-во аграр. політики та продовольства, Полтав. облдержадмін., Полтав. держ. аграр. акад. [та ін.] ; [редкол.: В. І. Аранчій, П. В. Писаренко, М. М. Опара, М. М. Маренич, В. М. Тищенко, М. Я. Шевніков,

Г. П. Жемела, Л. Г. Білявська, Ю. М. Барат]. – Полтава : [б. в.], 2013. – 151 с.

431. Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій : матеріали 2-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. / Полтав. держ. аграр. акад. ; [редкол.: С. В. Поспелов, П. В. Писаренко, М. М. Опара, В. М. Самородов та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2013. – 161 с.

432. «Автограф на землі» / Микола Опара // Село полтавське. – 2013. – 14 листоп. – С. 23. – Рец. на кн.: Черкас В. М. Автограф на землі. Семен Антонєць : фотоальбом / Валерій Черкас ; [упоряд. текстів та фот. А. Антонєць, літ. запис Г. Козельська, наук. конс. В. Самородов]. – Полтава : Сімон, 2013. – 288 с. : іл. – (Серія «Золоті імена Полтавщини»).

433. Актуальні питання охорони навколишнього середовища / М. М. Опара // Аспекти безпеки праці, життя та довкілля людини : зб. матеріалів VI регіон. міжвуз. наук.-практ. конф. – Полтава : [б. в.], 2013. – С. 34–35.

434. Вагомий ужинок полтавських хліборобів / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Жовт.-листоп. – С. 2.

435. Весняні роздуми біля озимого лану / М. Опара // Село полтавське. – 2013. – 28 берез. – С. 6.

436. Від зародження – до академічного існування / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – № 2. – С. 184–185.

437. Деякі інноваційні технології навчального процесу в сучасних умовах / М. М. Опара // Інноваційні методи та форми організації навчання в ПДАА : матеріали XLIV наук.-метод. конф. – Полтава : ПДАА, 2013. – С. 26–28.

438. Ехінацея – від усього панацея : [про наук. конф. у ПДАА] / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2013. – 16 лип. – С. 2.

439. Заходи підвищення родючості полтавських чорноземів / С. Москаленко, В. Гангур, М. Опара // Село полтавське. – 2013. – 11 квіт. – С. 17.

440. Кому до лісосмуг діло? / Є. Валько ; комент. М. Опара // Село полтавське. – 2013. – 3 жовт. – С. 5.

441. Не зупинятися на досягнутому / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Груд. – С. 2.

442. Незламний дух винахідника (кандидату технічних наук Є. Я. Прасолову – 70 років) / В. І. Аранчій, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – № 4. – С. 173–174.

443. Незримий скарб душі (доктору економічних наук, професорові А. Т. Опрі – 75 років) / В. І. Аранчій, М. М. Опара, Л. О. Дорогань-Писаренко, О. В. Єгорова // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – № 1. – С. 186–187.

444. Одвічне коло життя / М. Опара // Село полтавське. – 2013. – 17 жовт. – С. 20.

445. Пам'ять про народний подвиг безсмертна / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Жовт.-листоп. – С. 10.

446. Про що мовчать полтавські чорноземи... / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2013. – 22 трав. – С. 1, 3.

447. Пророк органічного землеробства : [про С. С. Антонця] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Груд. – С. 3.

448. Славні сторінки Комсомолу / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Жовт.-листоп. – С. 11.

449. [Слово про ювіляра] : [до 75-річчя від дня народження завідуючої аспірантурою ПДАА З. О. Дорогань] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Жовт.-листоп. – С. 3 : фот.

450. Синтез аграрної науки і виробництва / М. Опара // Село полтавське. – 2013. – 23 трав. – С. 6.

451. Творці хлібного колосу / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Трав. – С. 4.

452. У лідера ХХІ століття / М. М. Опара // Нова година. – 2013. – 2–8 жовт. (№ 39).

453. Хімізація сільського господарства і здоров'я землі / М. М. Опара // Хімія, екологія та освіта : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 25–26 берез. 2013 р., м. Полтава / Мін-во аграр. політики та продовольства України, Полтав. держ. аграр. акад., Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка [та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2013. – С. 111–113.

454. Шляхи збереження полтавських чорноземів / М. М. Опара // Матеріали Міжнар. наук.-практ. семінару, присвяченого 130-річчю виходу книги проф. В. В. Докучаєва «Російський чорнозем», і появі сільськогосподарської дослідної справи як галузі знань, 10 груд. 2013 р., м. Київ. – Київ : Нілан-ЛТД, 2013. – С. 95–98.

455. «Ярмарок вакансій» дає путівку в життя майбутнім аграріям / М. Опара // Село полтавське. – 2013. – 28 берез. – С. 12.

2014

456. Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій : матеріали 3-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 15–16 трав. 2014 р. / Мін-во аграр. політики та продовольства України, Полтав. держ. аграр. акад. ; [редкол.: С. В. Поспєлов, П. В. Писаренко, М. М. Опара, В. М. Самородов та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2014. – 180 с.

457. Шляхи підвищення ефективності рослинництва : навч. посіб. / М. М. Опара, П. П. Ярошенко. – Полтава : Говоров С. В., 2014. – 240 с. : іл.

458. «Багрянний лист в гаю кружля, шумлять отави молодо...» / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2014. – 28 жовт. – С. 4.

459. Бельгійська делегація в Полтавській державній аграрній академії / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 23 жовт.

460. Виробництво і наука єдині / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2014. – Жовт.-листоп. – С. 2.

461. Віктор Самородов та Сергій Поспєлов – творці ехінацейного іміджу України / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 9 жовт. – С. 8.

462. Ефективні різноротаційні сівозміни у сучасному землеробстві / П. І. Бойко, Н. П. Коваленко, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2014. – № 3. – С. 20–32.

463. Земля у нас тільки одна... / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 24 квіт.

464. Зустрічай, хліборобе, весну! / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 20 берез.

465. Наукова перлина полтавського краю : [про Полтав. держ. с.-г. дослід. ст.] / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 10 лип. – С. 10.

466. Нехай не згасне зірка перлини аграрної науки / М. М. Опара // В. І. Сазанов – розбудовник вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи та громадянин : матеріали круглого столу, 28 листоп. 2014 р., м. Полтава / М-во аграр. політики та продовольства України, Полтав. держ. аграр. акад., Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка НААН. – Полтава : [б. в.], 2014. – С. 13–17.
467. Оаза серед спекотного степу : [про ПП «Агроєкологія»] / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 4 верес. – С. 8.
468. Одвічна єдність Людини і Природи / М. М. Опара // Дбаючи про землю: думка, дія, турбота : зб. матеріалів / [уклад.: В. А. Вергунов, М. М. Давиденко, В. М. Товмаченко ; наук. ред. В. А. Вергунов]. – Київ : Зерно, 2014. – С. 75–78.
469. Одвічне коло життя... / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2014. – 15 жовт.
470. Пам'яті великого аграрія : [90-річчя від дня народження Ф. Т. Моргуна] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2014. – Верес. – С. 7.
471. Пам'яті видатного українського аграрія / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 4 верес.
472. Передумови створення Полтавського дослідного поля / М. М. Опара // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали ІХ Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, 22 трав. 2014 р. – Київ : Корзун Д. Ю., 2014. – С. 97–100.
473. Першопроходець органічного землеробства : [про С. С. Антонця] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2014. – Лют. – С. 3.
474. Петру Івановичу Бойку – 80 / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2014. – № 3. – С. 213–214.
475. Подяка із США – творцям ехінацейного іміджу України : [про науковців ПДАА В. Самородова та С. Поспелова] / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2014. – 27 верес.–3 жовт. – С. 13.
476. Прапор агрономічної науки : [про Полтав. дослід. поле] / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2014. – 4 листоп. – С. 5.
477. Роздуми в день бабиного літа / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 30 жовт.

478. В. І. Сазанов – організатор сільськогосподарської дослідної справи / М. М. Опара // Зб. наук. пр., присвяч. 130-річчю з дня заснування Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції. – Полтава : [б. в.], 2014. – С. 73–79.

479. Символу національної аграрної науки – 130 років : [про Полтав. с.-г. дослід. ст.] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2014. – 12 листоп. – С. 12.

480. Спільні вектори наукової роботи / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2014. – 11–14 жовт. – С. 2.

481. С. Ф. Третьяков про проблеми нестачі продовольства / М. М. Опара // Матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті С. Ф. Третьякова, 13–14 трав. 2014 р., м. Полтава. – Полтава : [б. в.], 2014. – С. 82–83.

482. У гонитві за прибутками землю «хімією» труять безбожно / М. М. Опара // Голос України. – 2014. – 27 трав.

483. У Полтаві встановили меморіальну дошку вченому-аграрію : [В. І. Сазанов] / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 11 груд. – С. 13.

484. Увагу озимим посівам! / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 6 лют.

485. Хліборобському роду нема переводу / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2014. – 18 листоп.

486. Цілуйте матір на прощання (одкровення) / М. Опара // Село полтавське. – 2014. – 8 трав.

487. Шляхи збереження полтавських чорноземів / М. М. Опара // Вернадськіанська ноосферна революція у розв'язанні екологічних та гуманітарних проблем : зб. матеріалів IV Всеукр. Моргунівських читань із міжнар. участю, присвяч. 90-річчю від дня народження видатного українця. – Полтава : Дивосвіт, 2014. – С. 143–155.

2015

488. Полтавська державна аграрна академія (1920–2015 рр.). Історія та здобутки / [В. І. Аранчій, А. А. Кочерга, М. М. Опара, Л. М. Капаєва, М. А. Якименко ; відп. за вип. В. І. Аранчій]. – Полтава : ФОП Болотін А. В., 2015. – 408 с. : іл.

489. Велична подія Полтавського краю : [святкування 150-річчя з часу заснування Полтавського товариства сільського господарства] /

М. М. Опара, Н. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – № 3. – С. 10–12.

490. Високий урожай без використання хімікатів – це реально / М. Опара // Події та коментарі. – 2015. – 24 листоп.

491. Відбулася Міжнародна науково-практична конференція / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Трав. – С. 6.

492. Відданість обраній справі : [до 60-річчя від дня народження З. В. Коваленко – старшого лаборанта кафедри землеробства і агрохімії] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Берез. – С. 5.

493. «Відроджене Полтавське товариство сільського господарства сприятиме об'єднанню місцевої еліти» : інтерв'ю з к. с.-г. наук, професором кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ПДАА Миколою Опарою / записав Олександр Данилець // Урядовий кур'єр. – 2015. – 6 жовт. – С. 6.

494. Віктор Вергунов вписав своє слово в аграрну історію Полтавщини / М. Опара, Н. Опара, Л. Снітко // Вечірня Полтава. – 2015. – 3 черв. – С. 12.

495. Він був агрономом від Землі і вченим від Бога / М. М. Опара // Генофонд рослин та його використання в сучасній селекції : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті професора М. М. Чекаліна, 22–23 квіт. 2015 р., м. Полтава / Мін-во аграр. пол-ки та продовольства України, Полтав. держ. аграр. акад. [та ін.] – Полтава : [б. в.], 2015. – С. 48–50.

496. До 55-річчя Віктора Анатолійовича Вергунова / М. М. Опара, Н. М. Опара, Л. О. Снітко // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – № 1/2. – С. 196–197.

497. До 150-річчя Полтавського товариства сільського господарства / М. Опара // Життя і слово. – 2015. – 4 верес. – С. 3 ; Народна трибуна. – 2015. – 9 серп. – С. 5.

498. Досвід формування іноземного студента як особистості / М. М. Опара // Навчання іноземних студентів в Україні: традиції, реалії, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 20 листоп. 2015 р., м. Полтава. – Полтава : [б. в.], 2015. – С. 262–264.

499. Збереження вологи в умовах глобального потепління / М. Опара // Село полтавське. – 2015. – 9 лип. – С. 12.

500. І люблю, і сміюся, і плачу... / М. Опара // Голос Зіньківщини. – 2015. – 21 серп.

501. Його доля – праця на землі : [про керівника ДП «Дослідне госп-во ім. Декабристів» Миргород. р-ну Володимира Цибенка] / М. Опара // Село полтавське. – 2015. – 15 жовт. – С. 12 : фот.

502. Квітучий світ рослин у поезії / М. Опара // Село полтавське. – 2015. – 7 трав. – С. 9. – Рец. на кн.: Ботанические инкрустации в поэзии. 446 строф восхищения растениями / [сост. и авт. предисл. В. Н. Самородов]. – Полтава : Дивосвіт, 2014. – 105, [2] с. : ил.

503. Лісосмуги і урожай / М. Опара // АгроСвіт. – 2015. – № 5 (черв.). – С. 3.

504. Нехай не згасне зірка перлини аграрної науки! : До 130-річчя Полтавської сільськогосподарської дослідної станції імені М. І. Вавилова НААН України / М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – № 1/2. – С. 7–10.

505. Перлина паркової культури / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2015. – 11 верес. – С. 17.

506. Піонеру органічного землеробства України – 80 : [про Героя України С. С. Антонця] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Верес. – С. 5.

507. Піонеру органічного землеробства України – 80 / В. І. Аранчій, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – № 3. – С. 195–196.

508. Полтавському товариству сільського господарства – 150 / Микола Опара // Село полтавське. – 2015. – 6 серп. – С. 9 ; Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Верес. – С. 4 ; Вісті. – 2015. – 4 верес. – С. 7.

509. Посуха... Але сіяти треба / М. Опара // Село полтавське. – 2015. – 24 верес. – С. 7.

510. Роздуми навколо озимого клину / М. М. Опара // АгроСвіт. – 2015. – № 11 (груд.). – С. 10 ; Село полтавське. – 2015. – 26 листоп. – С. 10.

511. 70 років Великої Перемоги / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Трав. – С. 2.

512. 120-річчя Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. П. Котляревського / В. І. Аранчій, М. М. Опара, В. М. Самородов, Л. О. Снітко // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – № 1/2. – С. 199.

513. «У будь-якій ситуації, як би не було тяжко, друковане слово було поруч, воно і тішило, і націлювало на кращі перспективи» / М. Опара // Село полтавське. – 2015. – 10 груд. – С. 16.

514. Цінують і бережуть матір при житті! / М. Опара // Село полтавське. – 2015. – 11 черв. – С. 16.

515. Чи будемо з хлібом наступного року? / М. Опара // Події та коментарі. – 2015. – 25 жовт. ; 30 листоп.

516. Шляхи збереження вологи в умовах глобального потепління / М. М. Опара // АгроСвіт. – 2015. – № 9 (жовт.). – С. 8–9 ; № 10 (листоп.). – С. 9.

517. Як академія ювілеї відзначала / Микола Опара, Анатолій Кочерга // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Листоп. – С. 2.

2016

518. «А сорочка мамина серцю мила...» / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 1 верес. – С. 16.

519. Велична подія Полтавського краю / М. Опара // АгроСвіт. – 2016. – № 10 (листоп.). – С. 7–8.

520. Ви бачили водночас 950 видів та різновидів рослин? / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 7 лип. – С. 11.

521. Він присвятив своє життя «царю ґрунтів» – чорнозему : [до 170-річчя від дня народження В. В. Докучаєва] / М. Опара, Н. Опара // Село полтавське. – 2016. – 18 лют. – С. 6.

522. Вітальне слово / М. М. Опара, Н. М. Опара // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XI Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, 16 трав. 2016 р., м. Київ / Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка НААН, Ін-т кормів та сіл. госп-ва Поділля НААН [та ін.]. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – С. 7.

523. Володимир Цибенко: «Перебудови та реформи, нав'язані селянинові зверху, привели його до глибокої зневіри. Але помилки час виправляти. Для цього потрібні лідери, які люблять і не соромляться

працювати на ній» / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 22 верес. – С. 5.

524. Вплив мікродобрив на урожайність сої / М. М. Опара // Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу ПДАА за підсумками науково-дослідної роботи в 2015 році, 18–19 трав. 2016 р. – Полтава : ПДАА, 2016. – С. 50–52.

525. Всеукраїнські Моргунівські читання / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2016. – Черв. – С. 4.

526. Гречана лихоманка / М. Опара // АгроСвіт. – 2016. – № 5 (черв.). – С. 8–9 ; Село полтавське. – 2016. – 16 черв. – С. 8.

527. Дощі принесли на поля не тільки вологу, а й проблеми / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 16 черв. – С. 3.

528. Засідання президії Національної академії наук України / М. Опара // Агро-Еко : наук.-вироб. вид. / ПП «Агроекологія». – 2016. – 18 листоп. (№ 11).

529. Земля просить вологи... / В. Фомічов, М. Опара, В. Кириленко // АгроСвіт. – 2016. – № 1 (лют.). – С. 8–10.

530. Земля у нас одна... / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 12 трав. – С. 4.

531. І дешевше, і безпечніше / М. Опара // АгроСвіт. – 2016. – № 4 (трав.). – С. 11.

532. Ізмаїльський О. О. та його вчення про вологу / М. М. Опара, Н. М. Опара // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XI Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, 16 трав. 2016 р., м. Київ / Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка НААН, Ін-т кормів та сіл. госп-ва Поділля НААН [та ін.]. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – С.195–197.

533. Ізмаїльський О. О. та його діяльність в Полтавському товаристві сільського господарства / Микола Опара, Надія Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2016. – № 3. – С. 108–111.

534. Історичний слід на землі Полтавського краю / М. М. Опара // Вечірня Полтава. – 2016. – 13 квіт. – С. 7.

535. Його життєве кредо – служіння аграрній науці (академіку НААНУ В. Ф. Сайку – 80) / В. І. Аранчій, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2016. – № 1/2. – С. 131–132.

536. Його життя – служіння людям і науці : [до 65-річчя від дня народження к. с.-г. н., доцента кафедри екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування ПДАА В. М. Самородова] / Микола Опара, Надія Опара, Леонід Колесніков, Світлана Кигим, Людмила Ольховська // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2016. – № 3. – С. 106–107.

537. Майбутнє рідного краю творити молодим / М. Опара // Агро-Еко : наук.-вироб. вид. / ПП «Агроекологія». – 2016. – 23 берез. (№ 3).

538. Микола Гришко: «Ми будемо Ботанічний сад на віки, як живий пам'ятник. Сад буде в числі найкрасивіших у світі» / М. Опара, Н. Опара // Село полтавське. – 2016. – 13 січ. – С. 6.

539. Настав час осіннього засіву / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2016. – 20 верес. – С. 3 ; АгроСвіт. – 2016. – № 8 (верес.). – С. 8–9.

540. «Наш кращий знавець степової вологи» : [до 165-річчя від дня народження вченого-грунтознавця, класика агрономії, члена Полтавського товариства сільського господарства О. О. Ізмаїльського] / М. Опара, Н. Опара // Село полтавське. – 2016. – 9 черв. – С. 8.

541. Не випалюйте суху рослинність / М. М. Опара, С. С. Антонєць, В. М. Скочко // Відроджена земля. – 2016. – 23 берез. (№ 5).

542. Оновлене Полтавське сільськогосподарське товариство відсвяткувало першу річницю / І. Балюк, О. Коросташов, М. Гавриленков, І. Гопей, Б. Чичкало, В. Аранчій, В. Писаренко, М. Опара, В. Самородов [та ін.] // Вечірня Полтава. – 2016. – 28 верес. – С. 3.

543. Пам'яті великого вченого-грунтознавця : [до 170-річчя від дня народження В. В. Докучаєва] / Микола Опара, Надія Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2016. – № 1/2. – С. 133–136.

544. Пам'яті талановитого організатора ветеринарної медицини України : [про С. В. Аранчія] / В. П. Бердник, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2016. – № 1/2. – С. 139–140 ; Село полтавське. – 2016. – 14 квіт. – С. 13.

545. Повчитися в радивонівських хліборобів приїздять навіть із Казахстану / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 11 серп. – С. 6.

546. Поле життя Володимира Тищенка / М. М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 27 січ. – С. 8.

547. Посієш вчасно – збереш рясно / М. М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2016. – 29 квіт. – С. 10 ; АгроСвіт. – 2016. – № 3 (квіт.). – С. 8.

548. Приємна, але з гіркуватим присмаком поїздка в Березову Рудку / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 13 жовт. – С. 4–5.

549. Природа – помічник у боротьбі з «колорадом» / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2016. – 27 трав. – С. 8.

550. Про що говорить озимий клин... / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 17 берез. – С. 3 ; АгроСвіт. – 2016. – № 2 (берез.). – С. 8.

551. Роздуми навколо процесу декомунізації / М. Опара // Село полтавське. – 2016. – 21 квіт. – С. 5.

552. Роздуми навколо снігового колапсу в Полтаві / Микола Степовий (М. Опара) // Вечірня Полтава. – 2016. – 3 лют. – С. 2.

553. Сходінками професійного росту до ректора академії / Микола Опара // Аранчій Валентина Іванівна : біобібліогр. покажч. наук. пр. / Полтав. держ. аграр. акад. ; [уклад.: Л. Д. Пащенко, І. І. Фіненко ; наук. ред. Л. О. Снітко]. – Полтава : ПДАА, 2016. – С. 9–15. – (Серія «Біобібліографія вчених Полтавської державної аграрної академії» ; вип. 1).

554. Сходінками професійного росту до ректора академії (ректору Полтавської державної аграрної академії, професору В. І. Аранчій – 55 років) / Анатолій Кочерга, Надія Опара, Микола Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2016. – № 1/2. – С. 126–128.

555. Три години поспіль із патріархом органічного землеробства : [про С. С. Антонця] / М. Опара, Н. Опара // Село полтавське. – 2016. – 18 серп. – С. 3.

556. Що ж буде із «зеленими легенями» нашого міста / Микола Степовий (М. Опара) // Вечірня Полтава. – 2016. – 4 трав. – С. 11.

2017

557. Аномальні сюрпризи квітня / М. Опара, О. Палій // Село полтавське. – 2017. – 27 квіт. – С. 3.

558. Великий пропагандист виробництва сої на Полтавщині : [про к. с.-г. н., зав. відділом наук.-техн. інформації Полтав. обл. с.-г. дослід. ст. В. О. Наріжняка] / Микола Ковган, Микола Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2017. – № 4. – С. 147–148.

559. Делегації аграріїв із Казахстану було цікаво, як вирощують органічну продукцію на Полтавщині / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 23 серп. – С. 11.

560. До 100-річчя Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України / В. І. Аранчій, М. М. Опара, Н. М. Опара, Л. О. Снітко // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2017. – № 3. – С. 147.

561. Допоки ж палитимемо те, з чим і на чому живемо? / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 4 жовт. – С. 11.

562. З твердою впевненістю в розвиток органічного виробництва! : [про ПП «Агроекологія»] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 12 лип. – С. 12–13 : фот.

563. За співпрацю з громадськістю / М. Опара // Сільське життя. – 2017. – 12 трав. (№ 19). – С. 3.

564. Загрозливе відлуння аномальної весни 2017-го / М. Опара // Село полтавське. – 2017. – 8 черв. – С. 10.

565. Запізніле, але з глибоким переконанням прозріння... / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 1 листоп. – С. 12–13.

566. Збережемо полтавські чорноземи для прийдешніх поколінь / М. Опара // Відроджена Земля. – 2017. – 14 верес. (№ 16).

567. І знову «горить-палає» земля полтавська / М. Опара // Село полтавське. – 2017. – 23 берез. – С. 2.

568. Історія відкриття в Полтаві вищого сільськогосподарського навчального закладу / М. М. Опара // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяченої 100-річчю від дня створення Нац. наук. с.-г. б-ки НААН України, 19 трав. 2017 р., м. Київ / НААНУ, Нац. наук. с.-г. б-ка, Рада молодих вчених НААНУ. – Київ : Компринт, 2017. – С. 139–142.

569. Його життєве кредо – «Тільки вперед!» / М. М. Опара // Писаренко Віктор Микитович. Повість прожитих літ : біобібліогр. покажч. наук. пр. / Полтав. держ. аграр. акад. ; [уклад.: В. М. Писаренко, Л. Д. Пащенко ; наук. ред. А. С. Антонєць]. – Полтава : ПДАА, 2017. – С. 83–88. – (Серія «Біобібліографія вчених Полтавської державної аграрної академії» ; вип. 5).

570. Конструктори хлібного колосу : [про колектив селекційного Центру ПДАА] / М. Опара // Село полтавське. – 2017. – 20 лип. – С. 7.

571. Лекція видатного професора у стінах ПДАА : [про виступ В. О. Пабата] / Микола Опара // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2017. – Листоп. – С. 4 : фот.

572. «Ми побували в раю!» : [про Міжнар. наук.-практ. конф. «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі», що проходила на базі ПП «Агроекологія»] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 27 черв. – С. 3 : фот.

573. Може бути успішний бізнес, процвітаюче село і щасливі в ньому люди. Роздуми після однієї публікації / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 25 січ. – С. 5.

574. Навіть взимку дбати про майбутній урожай / М. Опара // Агро-Еко : наук.-вироб. вид. / ПП «Агроекологія». – 2017. – 7 берез. (№ 2). – С. 2–5.

575. Настав час осіннього засіву / М. Опара // Село полтавське. – 2017. – 14 верес. – С. 7.

576. Не раніше 2024 року! : [обговорення впровадження ринку землі на засіданні ради сільськогосподарських товаровиробників Полтавської області] / С. Фролов, М. Опара, О. Коросташов, А. Андрієнко, Г. Головін, І. Степаненко ; записала О. Лукаш // Село полтавське. – 2017. – 29 черв. – С. 3.

577. Післямова про жіноче свято / Микола Степовий (М. Опара) // Вечірня Полтава. – 2017. – 22 берез. – С. 7.

578. Про що говорить аномально тепла погода... / М. Опара, М. Нездійминога // Село полтавське. – 2017. – 16 берез. – С. 3.

579. Роздуми на осінніх полях «Агроекології» / М. Опара // Село полтавське. – 2017. – 2 листоп. – С. 8.

580. Роздуми після однієї поїздки / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 3 трав. – С. 6–7.

581. Роль та збереження зелених насаджень в умовах глобального потепління / М. М. Опара // Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. XXIV Каришинські читання : матеріали Міжнар. наук.-практ конф., 18–19 трав. 2017 р., м. Полтава / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка [та ін.]. – Полтава : [ПНПУ], 2017. – С. 211–213.

582. Чи залишиться в селянина основна годувальниця – корова? / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2017. – 6 верес. – С. 13.

583. Щедрість землі й сила громади : [про ПП «Агроекологія»] / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2017. – 26 трав. – С. 3 : фот.

2018

584. А вже осінь прийшла... / Микола Степовий (М. Опара) // Вечірня Полтава. – 2018. – 24 жовт. – С. 14.

585. Аксіоми ідеального землеробства та їхнє втілення в сьогоденні / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 6 черв. – С. 12.

586. Великого лубенця увічнено в бронзі : [про встановлення меморіальної дошки А. Зайкевичу] / В. Самородов, М. Опара // Лубенщина. – 2018. – 12 жовт. – С. 7 : фот.

587. В. І. Вернадський і Полтавщина (до 155-річчя від дня народження) / М. М. Опара, Н. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2018. – № 2. – С. 194–196.

588. Він залишається нашим сучасником : [до 155-річчя від дня народження геніального вченого, організатора та першого президента Української академії наук Володимира Вернадського] / М. Опара, Н. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 14 берез. – С. 6 : фот.

589. Вчений, Педагог, Людина з великої букви / М. М. Опара // Сергій Шейко : до 60-річчя від дня народження : біобібліограф. покажч. / [уклад. О. С. Колодій ; наук. ред. О. Б. Киричок]. – Полтава : ПДАА, 2018. – С. 26–28. – (Серія «Біобібліографія вчених Полтавської державної аграрної академії» ; вип. 7).

590. Вшановано пам'ять класика рослинництва : [про відкриття меморіальної дошки А. Є. Зайкевичу в с. Опішному] / В. Самородов, М. Опара // Агро-Еко : наук.-вироб. вид. / ПП «Агроекологія». – 2018. – 11 жовт. (№ 8). – С. 4 : фот.

591. Де ж випасати корову селянину? / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 16 трав. – С. 11.

592. Деякі думки під час відпочинку в санаторії «Сосновий бір», що в Зіньківському районі / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 29 серп. – С. 11.

593. До 90-річчя заснування кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії (Постаті завідувачів кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії в історичному аспекті) /

М. М. Опара, С. В. Поспелов // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2018. – № 4. – С. 221–223.

594. Заслужений працівник сільського господарства України Микола Опара: «Земля – народне надбання, а ми віддали її на поталу агрохолдингам» : інтерв'ю з к. с.-г. н., професорами кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії М. Опарою і С. Поспеловим / записав О. Данилець // Урядовий кур'єр. – 2018. – 21 листоп. – С. 5.

595. Збережімо зелений щит полів Полтавщини / М. Опара, В. Писаренко // Вечірня Полтава. – 2018. – 31 січ. – С. 11, 21.

596. Збережімо село – колицку української нації, або Допоки ж вмиратимуть села? / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 18 квіт. – С. 11.

597. Зустріч з молодістю... через півстоліття : [про зустріч випускників агрономічного ф-ту Полтавського с.-г. ін-ту 1968-го року] / М. Опара // Село полтавське. – 2018. – 6 верес. – С. 6.

598. Із глибокими роздумами на майбутнє... : [про органічне землеробство на Полтавщині] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 17 жовт. – С. 11.

599. Історичний нарис: 90-річний шлях кафедри / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 5 груд. – С. 2.

600. Його життєве кредо – «Тільки вперед!» / М. М. Опара // Писаренко В. Формула успіху / Віктор Писаренко. – Київ : [б. в.], 2018. – С. 118–123.

601. Його життєве кредо – чесна праця : [до 70-річчя від дня народження к. т. н., професора кафедри технології та засоби механізації аграрного виробництва ПДАА Г. О. Лапенка] / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2018. – 27 лип. – С. 3 : фот.

602. Людина щирої душі й великого серця (до 75-річчя доктора сільськогосподарських наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Екологічної академії наук Віктора Микитовича Писаренка) / В. І. Аранчій, М. М. Опара // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2018. – № 1. – С. 156–157.

603. На землі треба господарювати, а не експлуатувати її : розмова з Миколою Опарою / вів бесіду В. Дехтяренко // Землевпорядний вісник. – 2018. – № 12. – С. 26–30.

604. Накопичення та раціональне використання талих і дощових вод – основа ефективного землеробства за дефіциту вологи / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 27 черв. – С. 20–21.

605. Погода продовжує дивувати аномаліями / М. Опара // Село полтавське. – 2018. – 11 січ. – С. 3.

606. Про законодавчі млинці і казкові вареники / М. Опара, Г. Лук'яненко, Ю. Шевченко // Землевпорядний вісник. – 2018. – № 7. – С. 6–7.

607. Радіо в моєму житті / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 19 верес. – С. 12.

608. Створювати, а не руйнувати : [з нагоди дня народження С. С. Антонця] / І. Балюк, Т. Корост, О. Коросташов, ... М. Опара [та ін.] // Вечірня Полтава. – 2018. – 22 серп. – С. 12.

609. «Стежину мати вишила мені» : [до 70-річчя від дня народження к. т. н., доцента, професора кафедри технології та засоби механізації аграрного виробництва ПДАА Г. О. Лапенка] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 25 лип. – С. 11.

610. Сьогодні з поглядом у минуле : [про ПП «Агроекологія» та його засновника С. С. Антонця] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 21 листоп. – С. 11.

611. Тут пізнавали землеробську науку не одне покоління хліборобів : [до 90-річчя кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ф-ту агротехнологій та екології ПДАА] / М. Опара, С. Поспелов // Село полтавське. – 2018. – 13 груд. – С. 7.

612. У Полтаві побували прихильники органічного землеробства з усіх регіонів України та з-за кордону / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 25 лип. – С. 3, 6.

613. Увічнено ім'я Анастасія Зайкевича : [про відкриття меморіальної дошки у с. Опішному] / В. Самородов, М. Опара // Вечірня Полтава. – 2018. – 3 жовт. – С. 12 : фот.

614. Усіма забута «падчерка» : [розмова з науковцями ПДАА М. Опарою, Ю. Білявським, В. Самородовим про аграрну науку] / записала Людмила Стельмах (Кучеренко) // The Ukrainian Farmer. – 2018. – № 7. – С. 68–69.

615. Чого чекати аграріям від запізнилої весни 2018-го? / М. Опара // Село полтавське. – 2018. – 29 берез. – С. 2.

616. Prerequisites and peculiarities of conservation and restoration of ecosystem stability of the concept of sustainable development [Електронний ресурс] / I. O. Yasnolob, T. O. Chayka, O. A. Galych, O. O. Gorb, M. M. Opara, N. M. Opara, Y. P. Kaliuzhna, T. V. Mokiienko // Ukrainian Journal of Ecology. – 2018. – № 8(3). – С. 164–169. – Режим доступу: <https://www.ujecology.com/articles/prerequisites-and-peculiarities-of-conservation-and-restoration-of-ecosystem-stability-of-the-concept-of-sustainable-dev.pdf> (дата звернення: 30.01.2020). – Назва з екрана.

2019

617. Актуальні питання землеробства і агрохімії: історія та сьогодення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. на посвяту 90-річчя кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ф-ту агротехнологій та екології Полтав. держ. аграр. акад., 27–28 листоп. 2018 р., м. Полтава / Мін-во освіти і науки України, Мін-во аграр. політики та продовольства України, Полтав. держ. аграр. акад. ; [редкол.: В. І. Аранчій, П. В. Писаренко, С. В. Поспелов, О. В. Міщенко, М. М. Опара, В. М. Самородов]. – Полтава : ПДАА, 2019. – 148 с. : фот.

618. Внесок Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» в безпечне ведення землеробства і охорону природного середовища / М. М. Опара // Інноваційні аспекти систем безпеки праці, захисту інтелектуальної власності : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 28–29 берез. 2019 р., м. Полтава. – Полтава : [б. в.], 2019. – С. 97–99.

619. Внесок професора Петра Івановича Бойка у розвиток вітчизняного землеробства / М. М. Опара, Н. П. Коваленко // Альтернативні джерела енергії у підвищенні енергоефективності та енергонезалежності сільських територій : монографія / за ред. І. О. Яснолоб, Т. О. Чайки, О. О. Горба. – Полтава : Астроя, 2019. – С. 211–218.

620. Вони здобували славу землі полтавської : [про Героїв Соціалістичної Праці, видатних діячів АПК Полтавщини минулих років] / М. Опара, В. Тесля // Вечірня Полтава. – 2019. – 23 січ. – С. 7 ; Село полтавське. – 2019. – 7 лют. – С. 7.

621. Глобальні кліматичні зміни та заходи задля зменшення їхнього негативного впливу на аграрну сферу / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 8 трав. – С. 20–21 : фот.

622. Глобальні кліматичні зміни та заходи задля зменшення їхнього негативного впливу на аграрну сферу / М. М. Опара, Н. М. Опара // Альтернативні джерела енергії у підвищенні енергоефективності та енергонезалежності сільських територій : монографія / за ред. І. О. Яснолоб, Т. О. Чайки, О. О. Горба. – Полтава : Астроя, 2019. – С. 149–160.

623. Дослідження з питань урожайності та якості зерна хлібних культур / М. М. Опара // Від історії до сьогодення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 135-й річниці з дня заснування Полтавського дослідного поля. – Полтава : Астроя, 2019. – С. 13–16.

624. Заслужене визнання видатного хлібороба землі Полтавської : [про присудження С. С. Антонцю Державної премії в галузі науки і техніки] / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2019. – 17–18 квіт. – С. 2.

625. Збереження вологи в умовах глобального потепління (досвід роботи ПП «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області) / М. М. Опара // Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу ПДАА за підсумками науководослідної роботи в 2018 році, 16–17 трав. 2019 р. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 200–203.

626. Із турботою про землю, про навколишнє середовище / М. Опара // Село полтавське. – 2019. – 14 лют. – С. 6.

627. Історія локального внесення мінеральних добрив та місце у ній науковців Полтавської державної аграрної академії / М. М. Опара, В. О. Воропіна // Актуальні питання землеробства і агрохімії: історія та сьогодення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. на посвяту 90-річчя кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ф-ту агротехнологій та екології Полтав. держ. аграр. акад., 27–28 листоп. 2018 р., м. Полтава. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 36–38.

628. Іще раз про перспективи розвитку земельних відносин / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 12 черв. – С. 13.

629. Його життя – відданість землі й турбота про неї : [про Героя України С. С. Антонця] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 13 лют. – С. 13.

630. Кілька годин перебування на «живій» землі : [на полях ПП «Агроекологія»] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 2 жовт. – С. 5.

631. Компетентнісний підхід у контексті забезпечення підвищення якості вищої освіти / М. М. Опара // Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в контексті підвищення якості вищої освіти : матеріали 50-ї наук.-метод. конф. викладачів і аспірантів ПДАА, 26–27 лют. 2019 р., м. Полтава. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 16–19.

632. «Культурний ігнор»: а де ж на полтавських полях горох, картопля, гречка, овочі?.. / М. Опара, О. Звягольська // Село полтавське. – 2019. – 10 жовт. – С. 6.

633. Міфи чи реальність? / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 20 листоп. – С. 6.

634. Наша країна почалася із села... / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 27 берез. – С. 11.

635. Освітній та науковий доробок кафедри з дисципліни «Агрохімія» / О. Ф. Гордєєва, М. М. Опара // Актуальні питання землеробства і агрохімії: історія та сьогодення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. на посвяту 90-річчя кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ф-ту агротехнологій та екології Полтав. держ. аграр. акад., 27–28 листоп. 2018 р., м. Полтава. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 28–35.

636. Пам'яті видатного вченого, організатора вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи В. І. Сазанова (до 140-річчя від дня народження) / М. М. Опара // Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XIV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграр. наук ... Богданова С. М., Шиндлера К. Г. та Тюленєва М. О., 17 трав. 2019 р. / Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка, Ін-т історії аграр. науки, освіти і техніки [та ін.]. – Київ : КОМПРИНТ, 2019. – С. 192–194.

637. Подія, що непідвладна забуттю / В. Тесля, М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 3 лип. – С. 20.

638. Полтавському дослідному полю – 135 / М. Опара, Н. Опара, Р. Морозов // Вечірня Полтава. – 2019. – 30 жовт. – С. 11 : фот.

639. Полтавщина пам'ятає й шанує великого вченого-дослідника : [до 140-річчя від дня народження Віктора Сазанова] / М. Опара, Н. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 24 квіт. – С. 6.

640. Проблема глобальних кліматичних змін та їх негативний вплив на аграрну сферу / М. М. Опара, Н. М. Опара // Використання альтернативних джерел енергії в умовах розвитку сільських територій : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 22 трав. 2019 р. / Мін-во освіти і науки України, Полтав. держ. аграр. акад., Академія WSB [та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 65–69.

641. «Простий успіх у непростих агрономічних питаннях: досвід влучних рішень» : [про роботу чергового засідання Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства»] / М. Опара, О. Лукаш // Село полтавське. – 2019. – 4 квіт. – С. 5.

642. Радують поля «Агроекології»... : бесіда з доктором сільськогосподарських наук, професором Віктором Писаренком / вів і записав Микола Опара // Село полтавське. – 2019. – 9 трав. – С. 5. : фот.

643. Сазанов Віктор Іванович – видатний учений-дослідник, організатор вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи / М. М. Опара // Хімія, агрохімія, екологія та освіта : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 14–15 трав. 2019 р., м. Полтава / Мін-во освіти і науки України, Полтав. держ. аграр. акад., корпорація MICRO TRACERS Inc. Сан-Франциско (USA) [та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 8–10.

644. В. І. Сазанов і Полтавська сільськогосподарська дослідна станція / М. М. Опара // Хімія, агрохімія, екологія та освіта : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 14–15 трав. 2019 р., м. Полтава / Мін-во освіти і науки України, Полтав. держ. аграр. акад., корпорація MICRO TRACERS Inc. Сан-Франциско (USA) [та ін.]. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 159–164.

645. Співпраця, що об'єднує людей на добро / М. Опара // Село полтавське. – 2019. – 5 груд. – С. 6.

646. П. Ф. Тушкан – вчений, освітянин, громадський, політичний діяч і Полтавщина / М. М. Опара // Актуальні питання землеробства і агрохімії: історія та сьогодення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. на посвяту 90-річчя кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ф-ту агротехнологій та екології Полтав. держ. аграр. акад., 27–28 листоп. 2018 р., м. Полтава. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 39–44.

647. Україна – багата держава, то чому ж її залишають? / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 21 серп. – С. 5–6.

648. Хочете щось робити з землею, порадьтесь спочатку з хліборобами / М. Опара // Фермер України. – 2019. – № 17/18 (верес.). – С. 4.

649. Що ми залишимо майбутнім поколінням? : Роздуми про збалансований розвиток агроecosистем / М. Опара, Н. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 4 груд. – С. 20.

650. Що нас чекає в сільській місцевості: замість настоящего на запахів трав повітря смердітиме хімікатами? : Деякі думки про побачене під час відпочинку / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2019. – 17 лип. – С. 21.

2020

651. Культура, що безпідставно ігнорується : [жито] / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2020. – 22 січ. – С. 14.

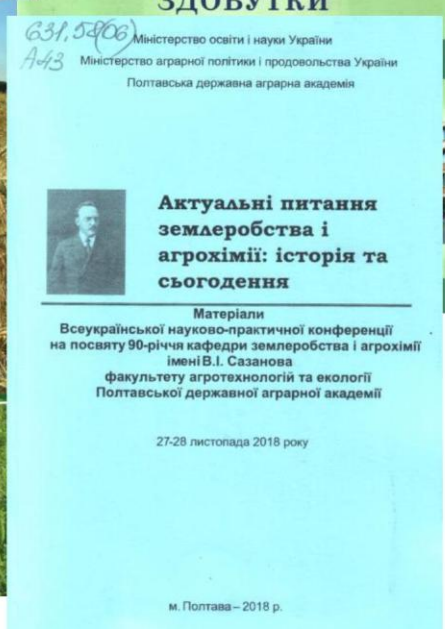
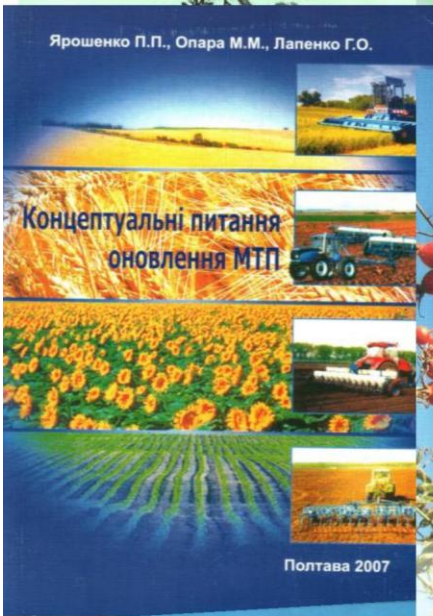
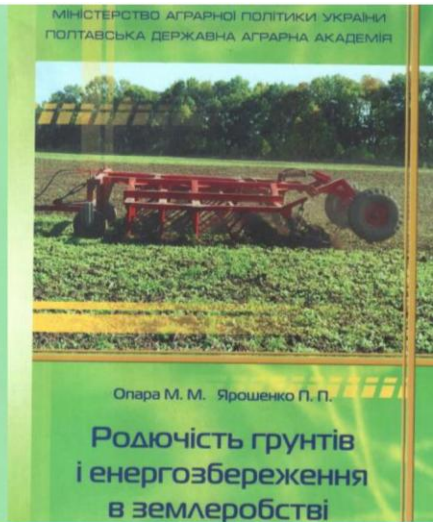
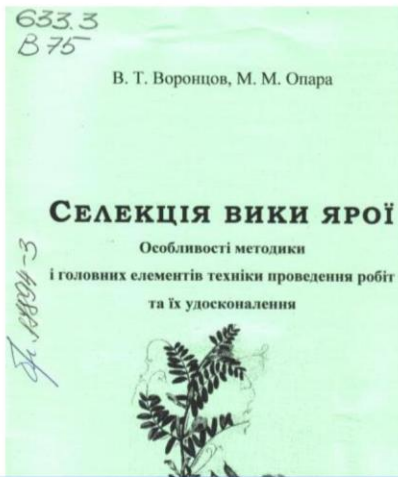
652. Микола Опара: «Хто ж у січні підживлює озимину і для чого? Мене, як агронома, стурбувала така новина!» / М. Опара // Село полтавське. – 2020. – 23 січ. – С. 7.

653. Роздуми агронома про аномальні погодні умови / М. Опара // Зоря Полтавщини. – 2020. – 31 січ. – С. 3.

654. Тільки разом: співпраця, взаєморозуміння й результат / М. Опара // Вечірня Полтава. – 2020. – 26 лют. – С. 20–21.

655. У чому помиляється Грета Тунберг / М. Опара // Урядовий кур'єр. – 2020. – 22 лют. – С. 5.

Підручники та навчальні посібники, співавтором яких є професор Опара М. М.

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ М. М. ОПАРИ

Життя вимірюється не тим, скільки в ньому років, а тим, скільки в цих роках справжнього життя.

Авраам Лінкольн

656. Полтавський сільськогосподарський інститут. Історична хода і творчість (до 75-річчя від дня заснування) / [О. М. Куценко, В. М. Нагаєвич, В. М. Самородов та ін. ; відп. за вип. В. М. Нагаєвич]. – Полтава : Астрєя, 1995. – 29 с.

Про відомих випускників агрономічного факультету, серед яких і М. М. Опара – колишній директор Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції. – С. 16.

657. Писаренко В. М. Заслуженому працівнику сільського господарства України М. М. Опарі – 60 років / В. М. Писаренко, В. С. Панькін // Вісн. Полтав. держ. с.-г. ін-ту. – 2000. – № 3. – С. 101.

658. Поле науковця Миколи Опари : [до 60-річчя від дня народження директора Полтав. держ. с.-г. дослід. ст.] // Село полтавське. – 2000. – 25 лют. – С. 6.

659. Дряпак В. Більше 30 років професор Микола Опара веде унікальний щоденник погоди / Володимир Дряпак // Село полтавське. – 2004. – 26 берез.

660. Березань Л. «Надійся на краще, але готуйся до гіршого» / Людмила Березань // Село полтавське. – 2005. – 21 жовт. – С. 1. : фот.

Проректор з наукової роботи ПДАА М. М. Опара в складі групи науковців – на полях господарств Полтавського р-ну.

661. Борт І. Не плекаючи ілюзій, залишатися виразником інтересів селян / Ірина Борт // Село полтавське. – 2005. – 2 груд. – С. 2. : фот.

Про святкування дня народження газети «Село полтавське» й вручення члену редколегії, проректору ПДАА М. Опарі листа-подяки від редакції та пам'ятного подарунка (на фото).

662. Даценко Л. Озиме поле вже зараз формує зерновий ринок наступного року / Людмила Даценко // Село полтавське. – 2005. – 28 жовт. – С. 2. : фот.

663. Дряпак В. Сила земного тяжіння / Володимир Дряпак // Село полтавське. – 2005. – 25 лют. – С. 5.

664. Заштовт Т. Людина, яка робить добро / Тетяна Заштовт // Моя академія / Полтав. держ. аграр. акад. – 2005. – № 9 (берез.). – С. 3 : фот.

665. Писаренко В. М. Професору Полтавської державної аграрної академії М. М. Опарі – 65 років / В. М. Писаренко, В. М. Нагаєвич, А. А. Кочерга // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2005. – № 1. – С. 177–178.

666. «А я б в аграрії пішов...» // Село полтавське. – 2006. – 8 верес.

667. Гожий А. Вшанували корифея біологічної науки / Адам Гожий // Трудова Полтавщина. – 2007. – 6 лип.

Про участь М. М. Опари в проведенні пам'ятної акції в ПДАА з нагоди 300-річчя від дня народження Карла Ліннея, під час якої на території академії було висаджено дерево гінґо білоба.

668. Даценко Л. Дотримання технології – ключ до успіху / Людмила Даценко // Село полтавське. – 2007. – 15 черв. : фот.

Про участь професора Опари М. М. у проведенні Дня поля на тему: «Грунтозахисна та вологозберігаюча система обробітку в інтегрованому рослинництві» на базі СТОВ «Вітчизна» Карлівського р-ну.

669. Нагаєвич В. Ось суть життя! Для цього жити мушу... / Віталій Нагаєвич // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2008. – № 1 (берез.). – С. 4.

670. [Засідання Ради сільгосптоваровиробників Полтавської області] // Село полтавське. – 2009. – 27 лют. – С. 3. : фот.

На фото: керівник СК «Радянське» Кобеляцького р-ну Микола Андрієнко та проректор з наукової роботи ПДАА Микола Опара спілкуються на загальні теми розвитку АПК.

671. Горб О. С. За покликом серця / О. С. Горб, О. С. Пипко // Село полтавське. – 2010. – 19 лют. – С. 5.

672. Зі словом «хліб» він зрісся із дитинства // Село полтавське. – 2010. – 19 лют. – С. 5.

673. Колеснікова Р. А. Сила земного тяжіння / Р. А. Колеснікова. – Полтава : ПДАА, 2010. – 32 с : фот.

674. Микола Опара: «В одній зернині – цілий Всесвіт» : інтерв'ю з проректором з наукової роботи ПДАА, заслуженим працівником

сільського господарства України Миколою Миколайовичем Опарою з нагоди 70-річчя від дня народження / запис. Олександр Макаренко // Зоря Полтавщини. – 2010. – 23 лют. – С. 2.

675. Писаренко В. М. Перелитися у світло – це і є життя прожити / В. М. Писаренко, В. І. Аранчій, А. А. Кочерга // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2010. – № 1. – С. 223–224.

676. Половину озимини будемо пересівати? // Село полтавське. – 2010. – 22 січ. : фот.

На фото: фахівці науки й господарники цікавляться станом озимини на полях ДГ «Степне» (Микола Опара, Володимир Гангур, Семен Москаленко, Петро Сокирко).

677. Полтавська державна аграрна академія. Історичний нарис (1920-2010) / Мін-во аграр. пол-ки України ; [В. Писаренко, В. Аранчій, М. Опара [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Писаренко]. – Полтава : ПДАА, 2010. – 296 с., [16] с. фот.

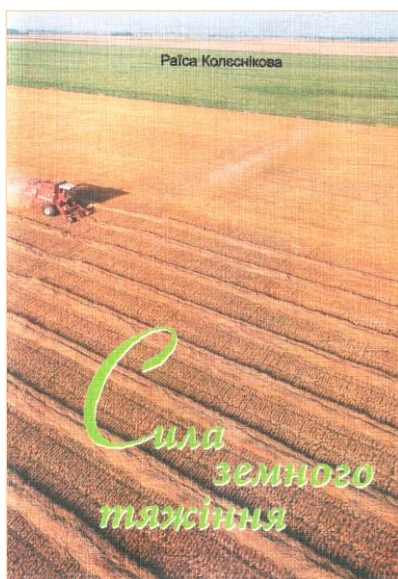
Про вклад М. М. Опари в паркобудівництво на території вишу. – С. 139.

Про очолення к. с.-г. н., доцентом, заслуженим працівником сільського господарства України, кавалером медалі Т. С. Мальцева М. М. Опарою у 2000 р. кафедри землеробства і агрохімії. – С. 149–150.

Про роботу М. М. Опари на посаді проректора ФПК – С. 224.

Фото М. М. Опари. – С. [1, 2, 12] (вкладка).

678.

Колеснікова Р. А. Сила земного тяжіння : історико-біографічна повість / Раїса Колеснікова. – Полтава : ПДАА, 2011. – 90 с. : фот.

679. Даценко Л. Земля наших тревог і надій / Людмила Даценко, Ірина Рогожинська // Зоря Полтавщини. – 2012. – 21 берез. – С. 2–3.

Про участь проректора з науково-педагогічної, наукової роботи ПДАА Миколи Опари в роботі «круглого столу» на тему: «Земля наших тревог і надій». – С. 2.

680. Приймак Л. За вікном – сніг, а за «круглим столом» – дискусія про українську зернину / Любов Приймак // Село полтавське. – 2012. – 27 січ. – С. 3.

Матеріали «круглого столу» «Із чого починається українська зернина?», організованого газетою «Село полтавське», активну участь в якому взяв і проректор ПДАА, професор М. Опара.

681. Експертна група Полтавської державної аграрної академії взяла участь у засіданні Громадської ради Полтавської ОДА // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2013. – Жовт.-листоп. – С. 4 : фот.

М. М. Опара виступив на засіданні з доповіддю «Шляхи збереження родючості чорноземів Полтавщини».

682. Кружко Т. Якщо на землі працює справжній господар / Тетяна Кружко // Село полтавське. – 2013. – 19 верес. – С. 9 : фот.

Проректор ПДАА, професор Микола Опара взяв участь у виїзному засіданні громадської ради при облдержадміністрації, яке відбулося на базі ПСП «Нива» Шишацького р-ну Полтавської обл. (керівник – заслужений працівник сільського господарства України Андрій Цьова).

683. Вітаємо! // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2014. – Лют. – С. 12.

Вітання іменинникам перших місяців року від колективу академії, у т. ч. й проректору з науково-педагогічної, наукової роботи Миколі Миколайовичу Опари.

684. Дорогань З. На роботу як на свято! / Зінаїда Дорогань, Інна Єщенко // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2014. – Лют. – С. 6 : фот.

685. «Особливо голодною була весна 1947 року» : інтерв'ю з проректором ПДАА Миколою Опарою / записав Олександр Данилець // Урядовий кур'єр. – 2014. – 24 квіт. – С. 21 : фот.

686. «У всіх галузях, особливо в аграрній, відчувається брак висококваліфікованих фахівців» / Валентина Аранчій, Олег Горб, Юлія Радочіна, Олена Костенко, Микола Опара, Анатолій Кочерга ; вела бесіду Лариса Коба ; запис. Любов Приймак // Село полтавське. – 2014. – 27 берез. – С. 7.

Про новий спецпроект газети «Село полтавське» «Ректорат» та участь у ньому керівництва ПДАА.

687. Аранчій В. Він новий обрій серцем угадав (професору Полтавської державної аграрної академії – 75 років) / Валентина Аранчій, Павло Писаренко // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Берез. – С. 4 : фот.

688. Аранчій В. Він новий обрій серцем угадав... (професору Полтавської державної аграрної академії Миколі Миколайовичу Опарі – 75 років) / В. І. Аранчій, П. В. Писаренко // Вісн. Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – № 1/2. – С. 193–195.

689. Гадзало Я. М. М. М. Опарі – 75 / Я. М. Гадзало, В. А. Вергунов // Вісник аграрної науки. – 2015. – № 3. – С. 77 : фот.

690. Даценко Л. «...Та я вертався на свої пороги» / Людмила Даценко // Зоря Полтавщини. – 2015. – 23 лют. – С. 2 : фот.

691. Жовнір Н. На Святі села Радивонівки Герою України Івану Балюку вручили мантию та диплом почесного професора аграрної академії / Надія Жовнір // Село полтавське. – 2015. – 10 верес. – С. 9 : фот.

Про відвідини святкування та виступи з промовами науковців ПДАА – професорів В. Тищенка й М. Опари.

692. Зелень М. Батя чує подих матінки-землі / Марічка Зелень // Село полтавське. – 2015. – 19 лют. – С. 4–5 : фот.

693. Зоря С. Кращий молодий науковець року / Світлана Зоря // Аграрна академія моя / Полтав. держ. аграр. акад. – 2015. – Трав. – С. 8 : фот.

На фото: ректор Валентина Іванівна Аранчій та проректор з науково-педагогічної, наукової роботи Микола Миколайович Опара вітають переможців Т. О. Чайку й М. І. Кулика й нагороджують їх Почесними грамотами «Кращий молодий науковець 2014/2015 навчального року».

694. Козельська Г. Микола Опара: «Найстрашніше в житті – це байдужість. Вона має убивчу силу»: відомому науковцю, проректору ПДАА Миколі Опарі виповнилося 75 років / Ганна Козельська // Вечірня Полтава. – 2015. – 25 лют. – С. 12–13 : фот.

695. Лисенко В. Зберегти матінку-землю для майбутніх поколінь / Варвара Лисенко // Агро-Еко : наук.-вироб. вид. / ПП «Агроекологія». – 2015. – № 3 (5 берез.). – С. 3 : фот.

696. Полтавська державна аграрна академія (1920–2015 рр.). Історія та здобутки / [В. І. Аранчій, А. А. Кочерга, М. М. Опара, Л. М. Капаєва, М. А. Якименко ; відп. за вип. В. І. Аранчій]. – Полтава : ФОП Болотін А. В., 2015. – 408 с. : іл.

Про участь студента агрономічного ф-ту М. Опари в ювілейній міжвузівській науковій конференції ВНЗ Мін-ва сіл. госп-ва СРСР та нагородження його грамотою. – С. 41, 42.

Про діяльність М. М. Опари на посаді проректора з наукової, а потім науково-педагогічної, наукової роботи ПДАА з 2001 до 2015 р. – С. 68, 69–70, 77 : фот.

Про видатних випускників ПСГІ (нині – ПДАА), серед яких і заслужений працівник сільського господарства України, директор Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова УААН у 1992–2000 рр. М. М. Опара. – С. 128.

Про захист асистентом кафедри агрохімії і ґрунтознавства М. М. Опарою кандидатської дисертації на тему: «Урожай і якість зерна озимої пшениці при застосуванні мінеральних добрив в розрахункових дозах». – С. 136.

Про очолення доцентом М. М. Опарою кафедри землеробства і агрохімії у 2000 році. – С. 139 : фот.

Про роботу к. с.-г. н., доцента Опари М. М. на посаді проректора з підвищення кваліфікації ПДСГІ протягом 1988–1992 рр. – С. 300 : фот.

697. Скобельський В. 150-річчя Полтавського сільськогосподарського товариства відзначили й книгою / Віталій Скобельський // Полтавський вісник. – 2015. – 20 листоп. – С. 12 : фот.

Про проведення презентації книги В. М. Самородова й С. Л. Кигим «Полтавське сільськогосподарське товариство (1865–1920 рр.): історія, звитяги, першопостаті», і виступ на ній професора М. М. Опари.

698. Відкритий лист Голові Полтавської обласної ради Біленькому О. Ю., депутатському корпусу Полтавської обласної ради / В. Гончар, Б. Олійник, І. Балюк [та ін.] // Зоря Полтавщини. – 2016. – 11 жовт. – С. 1.

Про звернення до депутатів облради з приводу необхідності й важливості збереження Музею історії полтавської преси. Серед ініціаторів – і професор ПДАА М. М. Опара.

699. Передерій Л. Органічне землеробство: витoki, до яких повертаються українці / Людмила Передерій // Вечірня Полтава. – 2016. – 19 жовт. – С. 11.

Про престур «Органічні виробники Полтавської області».

На фото: Микола Опара, Віктор Писаренко, Гліб Лук'яненко.

700. Бабич М. Директор ПСП «Нива» Андрій Цьова: «Будь-яку справу, за яку взявся, треба робити найкраще або взагалі ніяк» : розмова з професором-аграрієм Андрієм Цьовою на полях господарства / Марина Бабич // Село полтавське. – 2017. – 31 серп. – С. 7 : фот.

Микола Миколайович Опара, долучившись до розмови, дає свою оцінку досвіду господарювання в ПСП «Нива».

701. Даценко Л. «В борозні, у зерні, у колосі я батьківський слід пізнаю» : [про заслуженого працівника сільського господарства України В. Г. Несена] / Людмила Даценко // Зоря Полтавщини. – 2017. – 4 лип. – С. 3 : фот.

На фото: П. Д. Скороход, М. М. Опара, В. В. Несен.

702. Лукаш О. У їхніх руках квіти на полотні оживають / Оксана Лукаш // Село полтавське. – 2017. – 5 січ. – С. 7.

Про зустріч колективу газети «Село полтавське» з учасниками акції «Вишивана моя Україна», на яку завітали професор М. Опара й доцент В. Самородов для вручення колективу редакції Почесної грамоти.

703. Бабич М. «Ви навіть не уявляєте, яку унікальну установу маєте на своїх землях – це ж український Ротамстед! Бережіть її, як зіницю

ока» / Марина Бабич // Село полтавське. – 2019. – 17 жовт. – С. 8–9 : фот.

Про участь М. М. Опари у святкуванні 135-річчя з дня заснування Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова, яку він очолював протягом 1992–2000 рр.

704. Кафедра землеробства і агрохімії імені В. І. Сазанова: завідувачі та історія // Актуальні питання землеробства і агрохімії: історія та сьогодення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. на посвяту 90-річчя кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова ф-ту агротехнологій та екології Полтав. держ. аграр. акад., 27–28 листоп. 2018 р. / Мін-во освіти і науки України, Мін-во аграр. політики і продовольства України, Полтав. держ. аграр. акад. – Полтава : ПДАА, 2019. – С. 12–18.

Про завідувача кафедри з 2000 р. до 2009 р., к. с.-г. н., доцента, заслуженого працівника сільського господарства України Миколу Миколайовича Опару. – С. 18.

705. Лукаш О. Валентина Халімончук: «Гляну на стиглі лани – серце заходиться. Учені говорять про сім чудес світу... Як же вони не бачать отого восьмого чуда – збирання хліба?!» : розмова з заступником директора ПАФ «Україна» Великобагачанського р-ну Полтавської області В. Халімончук / Оксана Лукаш // Село полтавське. – 2019. – 7 берез. – С. 8–9 : фот.

На фото: М. Опара, І. Балюк, В. Тищенко, В. Халімончук

706. Його кредо – чесно прожити відведене Богом життя, робити людям добро : [до 80-річчя від дня народження М. М. Опари] / С. С. Антонєць, І. М. Балюк, Т. М. Корост, О. Г. Коросташов, І. О. Гопей, Б. В. Чичкало, В. І. Аранчій, М. І. Іванченко, В. М. Писаренко, В. М. Самородов, М. І. Ляпаненко [та ін.] // Вечірня Полтава. – 2020. – 19 лют. – С. 12.

707. Микола Опара: «Через усе життя несучи із собою незаперечну істину: природа – унікальне творіння. Люблю її до безтями» // Село полтавське. – 2020. – 20 лют. – С. 4.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК*

- Ампілогова М. М. 61, 107, 250
Андрієнко А. 576
Антонець А. С. 380, 432, 569
Антонець С. С. **12, 13, 14, 43**; 144, 380, 387, 541, 706;
(про нього) 227, 244, 260, 339, 382, 432, 447, 473, 506, 507, 555,
608, 610, 624, 629, 630
Аранчій В. І. **10, 20**; 381, 430, 442, 443, 488, 512, 535, 542, 560, 602, 617, 675,
677, 686, 687, 688, 696, 706; (про неї) 553, 554, 693
Аранчій С. В. (про нього) 544
- Бабич М. 700, 703
Байрак О. М. 330, 345, 405
Балюк І. 542, 608, 698, 706
Барат Ю. М. 430
Безуглий Ю. В. 41
Бердник В. П. 544
Березань Л. 660
Бєлова Т. О. 219
Біленький О. Ю. 698
Білявська Л. Г. 242, 318, 420, 430
Білявський Ю. В. 209, 250, 327, 342, 395, 614
Бойко П. І. 215, 462; (про нього) 474, 619
Бондар П. І. 319
Борт І. 661
Бохан З. М. 331
Боюнець В. І. 149
Браженко І. П. 41, 42, 85, 116, 128, 149, 150, 164, 165, 168, 169, 218, 220
Бурлака А. 26
- Вавилов М. І. (про нього) 51, 153, 180, 398
Валах М. (про неї) 306
Валько Є. 440
Ваніна К. (про неї) 308
Величко Н. В. 150
Вергунов В. А. 404, 468, 689; (про нього) 390, 494, 496
Вернадський В. І. (про нього) 181, 189, 216, 377, 587, 588
Воронцов В. Т. 152, 219, 224, 289, 386
Воропін П. І. (Воропин П. І.) 35, 146
Воропіна В. О. 146, 151, 627

* Посилання даються на номери хронологічного покажчика наукових і публіцистичних праць М. М. Опари, літератури про його життя та діяльність, а також на сторінки розділу «Слово про ювіляра» (вказано напівжирним курсивом).

Гавриленков М. 542
Гадзало Я. М. 689
Гангур В. В. 29; 250, 380, 395, 439
Герасименко Г. І. 165, 169
Гетя А. А. 183
Глазков А. Н. 36
Глуценко Л. Д. 57, 61, 107, 108, 250
Гожий А. 667
Головін Г. 576
Гончар В. 698
Гопей І. 42; 542, 706
Горб О. (Gorb O. O.) 18; 296, 336, 616, 619, 622, 671, 686
Гордєєва О. Ф. 418, 635
Гордига А. Г. 331
Гордига Г. Г. 390
Гриб М. І. 61, 107, 250; *(про нього)* 160
Гришко В. В. 77, 78, 91
Гришко М. М. *(про нього)* 134, 138, 538

Давиденко М. М. 468
Данилець О. 310, 387, 493, 594, 685
Данченко В. Г. 131
Даценко Л. 662, 668, 679, 690, 701
Дехтяренко В. 603
Діденко Н. 394
Докучаєв В. В. *(про нього)* 331, 332, 521, 543
Дорогань З. О. 23; 338, 684; *(про неї)* 449
Дорогань-Писаренко Л. О. 23; 443
Дряпак В. 659, 663
Дуденко В. П. 326
Думка-Кондратьєва Ю. 423
Дядечко Т. М. 380

Євдокимова І. 343
Єгорова О. В. 443
Єщенко І. 684

Жадан В. 357
Жемела Г. П. 294, 336, 430
Жовнір Н. 691

Зайкевич А. Є. *(про нього)* 586, 590, 613
Захаров В. М. 291, 292
Заштовт Т. 664
Звягольська О. 632
Зелень М. 692
Зоря С. 693

Иванченко М. І. **42**; 706
Іздепский В. І. 173
Ізмаїльський О. О. *(про нього)* 532, 533, 540

Кавалір Л. В. 250, 331, 332
Калініченко С. М. 250
Капаєва Л. М. 488, 696
Касіч В. М. 250
Кигим С. Л. 377, 536; *(про нього)* 697
Кириленко В. 529
Киричок О. Б. 589
Кисличенко В. С. 367
Кізь З. 96
Кір'ян М. *(про нього)* 313, 317
Коба Л. 275, 336, 686
Коваленко З. В. *(про неї)* 492
Коваленко Н. П. 215, 462, 619
Ковган М. 558
Козельська Г. 432, 694
Козленко Г. 279, 303, 305, 312, 323, 389
Колесніков Л. 536
Колеснікова Р. А. **8**; 673, 678
Колодій О. С. 589
Компанієць І. Б. 136, 214, 291, 292, 293
Кондратенко П. 272
Копотун І. 256, 340, 356
Корост Т. 608, 706
Коросташов О. Г. 542, 576, 608, 706; *(про нього)* 357
Костенко О. М. **21**; 686
Кочерга А. А. **31**; 488, 517, 554, 665, 675, 686, 696; *(про нього)* 328
Кочубей О. В. 135, 148, 269, 290
Кружко Т. 682
Кулик М. І. 364; *(про нього)* 693
Кулинич С. М. **24**
Куценко О. М. 656

Лапенко Г. О. **33**; 288; *(про нього)* 601, 609
Лисенко В. 695
Лукаш О. 576, 641, 702, 705
Лук'яненко Г. В. 380, 606
Ляпаненко М. І. 706
Люттик В. М. **49**

Магда В. І. 421
Макаренко О. 124, 674
Максименко Л. М. 27
Маренич М. М. **26**; 326, 430
Матвеева О. Ю. 250, 395
Мединец В. Д. 28, 202, 259

Мельник С. І. 131
Меняйло Г. А. 23
Міщенко О. В. 617
Моргун Ф. Т. **39, 44, 47**; 25, 29, 164; *(про нього)* 366, 470, 471
Морозов Р. 638
Москаленко С. Л. 36, 40, 91, 122, 127, 148, 149, 150, 165, 169, 172, 190, 201, 218, 266, 269, 290, 380, 420, 439; *(про нього)* 408

Нагаєвич В. М. 656, 665, 669
Наріжняк В. О. *(про нього)* 558
Наталочка В. О. 108
Нездійминога М. 578
Несен В. Г. *(про нього)* 701
Ніколаєва С. А. 380
Носенко В. І. 32

Олійник Б. 698
Ольховська Л. 536
Опара Н. М. (Опара N. M.) **9, 34**; 219, 289, 379, 390, 395, 400, 415, 424, 489, 494, 496, 521, 522, 532, 533, 536, 538, 540, 543, 554, 555, 560, 587, 588, 616, 622, 638, 639, 640, 649

Опря А. Т. *(про нього)* 443
Остапчук А. А. 367

Пабат В. О. *(про нього)* 571
Палій О. 557
Панькін В. С. (Панькин В. С.) 1, 657
Пасюта А. **40**
Пащенко В. О. 315
Пащенко Л. Д. 553, 569
Пелипец В. А. 35
Перебийніс В. І. 203
Передерій Л. 699
Пестов І. 26
Пипко О. С. **35**; 336, 671
Писаренко В. В. 336, 380
Писаренко В. М. (Писаренко В. Н.) **11**; 131, 139, 144, 145, 149, 173, 178, 180, 191, 203, 220, 249, 257, 263, 277, 294, 338, 380, 381, 384, 403, 405, 409, 420, 542, 569, 595, 600, 642, 657, 665, 675, 677, 706;
(про нього) **19, 20, 336, 337, 347, 569, 600, 602**

Писаренко П. В. 267, 294, 331, 332, 336, 380, 419, 430, 431, 456, 617, 687, 688
Писаренко Ю. Г. 380
Поліщук А. А. **27**
Полтавець В. М. 91

Поспелов С. В. 173, 367, 382, 387, 419, 431, 456, 593, 594, 611, 617;
(про нього) 133, 231, 369, 461, 475

Почерняев Ф. (про нього) 371

Почерняева В. Ф. 173

Прасолов Є. Я. (про нього) 442

Приймак Л. 680, 686

Рабштина В. 39

Радочіна Ю. 686

Райко А. П. 60

Ремесло В. М. (про нього) 295

Різник С. 147

Рогожинська І. 678

Рубель П. С. (про нього) 156, 302

Сазанов В. І. (про нього) 404, 478, 483, 636, 639, 643, 644

Сайко В. Ф. (про нього) 535

Самородов В. М. (Самородов В. Н.) 74, 171, 173, 180, 216, 252, 264, 265, 267,
311, 313, 317, 343, 345, 367, 377, 380, 382,
387, 394, 398, 404, 421, 431, 432, 456, 502,
512, 542, 586, 590, 613, 614, 617, 656, 706;
(про нього) 133, 231, 263, 369, 402, 405,
425, 428, 461, 475, 536, 697, 702

Самотуга Я. Х. (про нього) 40; 86

Сень О. 275

Сирота Н. І. 32

Ситник К. М. 377

Скляр Ю. В. 150

Скобельський В. 697

Скочко В. М. 541

Слепцов В. А. 127, 202, 259

Слинько О. П. 420

Смердов А. А. (про нього) 277

Снітко Л. О. 390, 424, 494, 496, 512, 553, 560, 569

Сокирко П. Г. 40; 250

Сотір Г. 172, 239, 243

Стельмах (Кучеренко) Л. 614

Степаненко І. 576

Стороженко В. 348

Тесля В. 620, 637

Тимошенко А. І. 33

Тищенко В. М. 37, 290, 420, 430; (про нього) 369, 409, 410, 546, 691

Товмаченко В. М. 468

Товстошкур В. М. 250

Томін Є. Ф. 131

Третьяков С. Ф. (про нього) 481

Трончук І. 132
Тур В. О. 380
Тушкан П. Ф. *(про нього)* 646

Филоненко В. М. 1
Фіненко І. І. 553
Фірсов В. 208
Фомічов В. 529
Фролов С. 576

Халімончук В. *(про неї)* 705
Хоменко Л. В. 250
Хоменко С. М. 149, 150
Хоролець Н. І. 331, 332

Цебро В. І. 150
Цибенко В. **40**; 523; *(про нього)* 501
Цьова А. *(про нього)* 682, 700

Чайка Т. О. (Chaika T. O.) 616, 619, 622; *(про неї)* 693
Чекалін М. М. *(про нього)* 495
Черкас В. М. 432
Черкізов І. О. 149, 168, 172, 190, 250, 380, 395
Чичкало Б. **42**; 542, 706
Чуб М. В. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 16, 18, 19, 23, 27
Чуйко В. К. 33; *(про нього)* 83
Чумаков О. В. 151, 179, 370

Шарий Г. І. **41**
Шевніков М. Я. 336, 430
Шевченко Ю. 606
Шейко С. **37**; *(про нього)* 589
Шикула Н. К. 25, 28, 29
Шкурупий П. Я. 32

Якименко М. А. 488, 696
Якубенко О. 406
Яременко В. 26
Ярова Л. 299
Ярошенко П. П. 141, 165, 169, 247, 288, 325, 334, 457
Яснолоб І. О. (YasnoLOB I. O.) 616, 619, 622
Яцун Т. П. 250, 331, 332
Яцун Ю. В. 331, 332

Galych O. A. 616
Kaliuzhna Y. P. 616
Mokiienko T. V. 616

ЗМІСТ

Від укладачів.....	4
Грудочка землі (Симоненко В.).....	5
Сторінки біографії.....	6
Слово рідних, колег та друзів на пошану ювіляру.....	9
Ми у долі – два крила (Опара Н. М.).....	9
Найвища цінність – людина (Аранчій В. І.).....	10
Професіонал (Писаренко В. М.).....	11
«Ми не прибульці з інших планет» (Антонець С. С.).....	14
Розповідь про старшого колегу (Горб О. А.).....	18
Траєкторія особистості (Костенко О. М.).....	21
Коли радість і труд поруч ідуть (Дорогань-Писаренко Л. О.).....	23
Добрі слова про Опару М. М. (Кулинич С. М.).....	24
До ювілею М. М. Опари (Маренич М. М.).....	26
До 80-річчя М. М. Опари (Поліщук А. А.).....	27
Професіонал і його справа (Гангур В. В.).....	29
Слово про колегу й старшого товариша (Кочерга А. А.).....	31
Життя в професії (Лапенко Г. О.).....	33
Життя – гідне наслідування (Пипко О. С.).....	35
Учений-агроном, педагог, філософ, новатор (Шейко С. В.).....	37
Поздоровлення М. М. Опарі з нагоди 80-річчя від дня народження (Сокирко П., Пасюта А., Цибенко В.).....	40
Людина з великої літери (Шарий Г. І.).....	41
Моя заповітна мрія – завжди бачити селянина щасливим (Гопей І. О., Іванченко М. І., Чичкало Б. В.)...	42
Мій учитель (Лютик В. М.).....	49
Фотолітопис.....	50
Хронологічний показчик наукових та публіцистичних праць М. М. Опари.....	69
Література про життя та діяльність М. М. Опари.....	125
Іменний показчик.....	133

Довідкове видання

Біобібліографія вчених Полтавської державної аграрної академії

Випуск 8

Опара Микола Миколайович

Біобібліографічний покажчик

Укладач – І. І. Фіненко

Науковий редактор – Н. М. Опара

Відповідальний за випуск – С. В. Макарець

Комп'ютерна верстка та дизайн – І. І. Фіненко

Літературна редакція – Л. Д. Пащенко, І. І. Фіненко